

α Δοκίμιόν μοι εἶναι γραφῆς εἶναι ταῦτα μέγιστα, ἐλάττω
ἢ ἀναγκαῖα ἵνα τοῖσιν ἰατροῖσιν, ἰστικαῖρα ἰόντα εἰ-
πῆσιν. ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ, Περὶ διαίτης ἀείων.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΩΙ ΤΕΥΧΕΙ ΤΟΥΤΩΙ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Α΄. ΕΙΔΙΚΗ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ [34.] Περὶ τῆς ὀλοφυκτιδώσεως, ἢ τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ (Variolae, Febri variolosae) [“Ε. ἢ σ.]. — [2.] Περὶ τῶν ἀφροδισίων ἢ συφιλιδικῶν πλοήσεων καὶ τῆς θεραπείας αὐτῶν [“Ε. ἢ σ.]. — [28.] Περὶ νέας τινὸς θεραπευτικῆς μεθόδου, διὰ τοῦ συμπεποκνωμένου ἀτμοσφαιρικοῦ αἵρος [Σ. καὶ τ.].
Β΄. ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ [43.] Περὶ κίρσοκλήλης ἢ τῆς θεραπείας αὐτῆς [“Ε. ἢ σ.].
Γ΄. ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ [51.] Περὶ τοῦ ἐμπυροξυλικοῦ ὀξέος (Acidi pyrolignosi) ἢ τῆς θερα-

πειτικῆς αὐτοῦ χρήσεως [“Ε. ἢ σ.]. — 52. Περὶ τοῦ τρόπου τῆς σκευάσεως καὶ θεραπευτικῆς χρήσεως τοῦ χλωριωδοῦχου ὑδραργύρου (Hydrargyrum Chlorureto-jodatium) ὑπὸ Ξ. Δ. ἀνδερρε. — 53. Περὶ τοῦ ἀέκχυλισματός τινος τοῦ βοείου αἵματος (Extractum sanguinis bovini s. Sanguis bovini siccum evaporatum) ὑπὸ Ξ. Δ. ἀνδερρε. — 54. Περὶ τῆς ἐλαιοδρητίνης ἀνακαρδίνης (Curdio), ὑπὸ Ξ. Δ. ἀνδερρε. — 55. Περὶ τοῦ τρόπου τῆς σκευάσεως τοῦ δάμματος τῆς ἐρυσιθώδους ζειᾶς ὑπὸ Ξ. Δ. ἀνδερρε. — 56. Περὶ τῆς θεραπευτικῆς

χρήσεως φορμίου τοῦ καρτερού (Phormium tenax) ἀντι τῆς ἀντιαιμιδικῆς σμιλλακῆς (σαλσαπαρ(λλης) ὑπὸ Ξ. Δ. ἀνδερρε. — 57. Περὶ ἀσχυνομένης τῆς τραχυφύλλου (Aeschynomene aspera) ὑπὸ Ξ. Δ. ἀνδερρε. — 58. Περὶ νέας τινὸς μεθόδου πρὸς διατήρησιν τῆς ἐρυσιθώδους ζειᾶς ὑπὸ Ξ. Δ. ἀνδερρε. Δ΄. ποικίλα Διορισμοὶ λατροῦ τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως. — [50.] Περὶ διαδόσεως τῆς σπιλίδος διὰ τοῦ δαμαλασιασμοῦ (Vacinationis) [“Ε. ἢ σ.]

ΕΙΔΙΚΗ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ.

[34.] Περὶ τῆς ὀλοφυκτιδώσεως, ἢ τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ (Variolae, Febri variolosae).

[Συνέχεια.]

5. Περὶ τῶν κατὰ τὸ ἐξάνθημα ἀνωμαλιῶν.

Αἱ πολυπληθεῖς παραλλαγαι τῆς ὀλοφυκτιδώσεως, ἃς οἱ νοσολόγοι ἀναφέρουσιν, εἴον ἢ φυδρακιώδης (papulosa) ὁ., ἢ κωνική, ἢ ὀξυανθής (acuminata), ἢ σφαιρῆτις, ἢ σφαιρανθής (globosa), ἢ σφαιριῆτις, ἢ σφαιριανθής (globulosa), ἢ ἀκροχορδονώδης (verrucosa), ἢ φυματιοειδής (tuberculosa), ἢ κερατοειδής, ἢ λοβιοειδής (siliquosa), ἢ κροσσωτή (fimbriata), ἢ ἰδρωσοειδής (miliaris), ἢ φλυκτιδώδης (crystallina), ἢ φλυκταινώδης (vesiculosa), ἢ πεμφιγώδης, ἢ ὀλοφυκτιδώδης (pustularis), ἢ ἐρυσιανθής (rosea), ἢ ἐρυσιθώδης (morbillosa), ἢ ἀν-

θρακοειδής (carbunculosa) κ.τ.λ., — αἱ πολυπληθεῖς, λέγομεν, αὐταὶ παραλλαγαι ἔχουσιν ὅπως δευτερεύουσιν κλινικὴν ἀξίαν, οὐδὲ χρῆζονται περαιτέρω ἐρμηνείας, ἀτε τοῦ ὀνόματος αὐτῶν καὶ μότου ἀρκούντως ἐμφαίνοντος τὴν μορφήν τοῦ ἐξάνθηματος, ἥτις ἐλήφθη ὡς χαρακτηριστικὴ αὐτῶν ἄρος. Προέρχονται δὲ αἱ παντοῖαι κατὰ τὴν μορφήν καὶ μέγεθος διαφοραὶ τῶν ὀλοφυκτιδῶν ἐκ τοῦ ὅτι αὐταὶ ἐνίοτε δὲν διαμένουσι δι’ ὅλης τῆς αἰῆς αὐτῶν διεστηκῆσαι ἀπ’ ἀλλήλων, ἀλλὰ, συμβάλλουσαι ἀνά δύο, ἢ τρεῖς, ἢ καὶ πᾶσας (χορυμβώδης ὀλοφυκτιδώσεως), ἀποτελοῦσι μίαν ὁμάδα.

Προσθετέον ἐτι, ὅτι ἡ διάταξις, καθ’ ἣν αἱ ὀλοφυκτιδῆς εἰσὶ διεσπαρμέναι κατὰ τὸ δέρμα, φέρει τὸν τύπον τῆς διατάξεως τῶν γραμμῶν, ἃς διάγράφει ἡ ἕξις τῶν θυλακίων τῶν τριχῶν. Αἰετὸ τοῦτο παρατηροῦμεν, ὅτι κατὰ μὲν τὸ ἄλλο δέρμα τοῦ κορμοῦ, π. χ., εἰσὶ σταθερῶς διατεταγμένα τὰ ἐξάνθηματὰ κατὰ σειρὰς, φερομένης πρὸς

questre); αποπίπτει. Τὸ μετὰ τὴν ἀπόπτωσιν δὲ τοῦ ψευδοῦμένου τούτου ἀπομένον ἔλλειμμα ἀναπληροῦται διὰ κοκκιωδῶν σαρκουσημάτων (Granulations) καὶ οὕτως ἐπέρχεται ἡ διὰ συνουλώσεως ἔκκλισις.

2. Περὶ τῶν ἀνωμαλιῶν, τῶν προερχομένων ἐξ ἐπιπλοκῆς παθήσεων τῶν βλενοποιῶν ὑμένων.

Ἡ κατὰ τὸν ὀλοφυκτιδῶδη πυρετὸν ἐξανθηματικὴ διάφλυσις ἐν ταῖς πλείσταις τῶν περιπτώσεων δὲν περιορίζεται ἐν μόνῳ τῷ δέρματι, ἀλλὰ προσεπιλαμβάνει καὶ τὰ μέρη ἐκεῖνα τοῦ συστήματος τῶν βλενοποιῶν ὑμένων, ἅτινα εἰσὶ προσιτὰ τῇ ὄρασει (μάλιστα δὲ τὸν βλενογόνον ὑμένα τοῦ κοίλου τοῦ στόματος, τοῦ φάρυγγος καὶ τῆς ρινός). Καὶ πρῶτον μὲν ἐπιφαίνονται ἐπὶ τοῦ ἐνερευθούς καὶ ἐξοδηκῆτος ὑμένος λευκά τινα ἐπαναστηματικά, ὅσον κέγχρου τὸ μέγεθος καὶ τῶν ὀπαίων τὸ πλῆθος εἶναι ἄλλοτε ἄλλο. Συγχρόνως δὲ ἀπεκκρίνεται ἀπὸ τοῦ βλενοποιῶ ὑμένος τοῦ στόματος δαφιλεστέρα βλενά. Καὶ αἱ σιελοποιοὶ δὲ ἀδένες ἀπεκκρίνουσι πλείονα τοῦ συνήθους σιελονοοῦσης τῆς ἐξανθηματικῆς διεργασίας, ἐπιφαίνεται κατὰ τὴν κορυφὴν ἐκάστου τῶν εἰρημένων ἐπαναστηματικῶν σημειῶν, ἐρυθρὸν, προερχόμενον ἐκ τῆς διαμύδησεως (macerationis) τοῦ ἐπιθηλίου. Τὰ ἐξανθήματα ταῦτα δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ὄντα ἐτέρου εἶδους ἢ αἱ κατὰ τὸ δέγμα ὀλοφυκτιδῆς. Ὁ λόγος δὲ, δι' ὃν δὲν ἔχουσι τοὺς ἐξωτερικὰς χαρακτῆρας ἐκεῖνων, εἶναι, ὅτι ὁ διηνεκῶς περικλύζων αὐτὰς σιελος ἐργάζεται τὴν διαμύδησιν τοῦ ὑπὲρ αὐτὰς ἐπιθηλίου (ὅπερ, ἄλλως τε, εἶναι μᾶλλον εὐδιάρρηκτον ἢ ἡ ἐπιδερμὶς), ὡς ἐκ τούτου δὲ ἐκχεῖται πρωϊότερον τὸ ἐν τοῖς φυλκταινίοις ἐκεῖνοις ἐξίδρωμα καὶ οὕτως ἐπικαλύπτεται ἡ ἀνάπτυξις καὶ ἐμποδίζεται ἢ εἰς ὀλοφυκτιδῆς τελείωσις αὐτῶν.

Ὅσον δὲ πλείονα τὰ ἐν τῷ βλενογόνῳ ὑμένι τοῦ στόματος ἐξανθηματικά, τοσοῦτον δαφιλεστέρα εἰσὶν ἢ τε ἀπ' αὐτῆς ἀπεκκρινόμενη βλενά καὶ τὸ ἀπέκκριμα τῶν σιελοποιῶν ἀδένων. Ἐνίοτε δὲ εἶναι τοσαῦτα ἢ ῥίσις τοῦ σιέλου, ὥστε κατ' οὐδὲν ἐλαττοῦται τοῦ ἐπὶ τῇ καταχρηστικῇ λήψει τῶν δι' ὑδραργύρου φαρμάκων ἐπερχομένου πτυαλισμοῦ. Ἐνοσέεται δὲ, ὅτι ἡ προσεπέλευσις τοῦ ἐνοχλήματος τούτου πρὸς τοσοῦτοις ἄλλοις καθίστησιν ἔτι μᾶλλον ἀνισορῶν τὴν κατάστασιν τοῦ πάσχοντος, ὄντος ἡναγκασμένου νὰ ἔχη τὸ στόμα αὐτοῦ ἡνωγμένον νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὅπως μὴ ἀποπνίξῃ αὐτὸν τὸ ἐξαισιῶς δαφιλεὲς ἀπέκκριμα τῶν σιελοποιῶν ἀδένων.

Ὡς ἐκ τοῦ ὅτι δὲ ἡ ἐξανθηματικὴ διεργασία εἶναι ἡδρασμένη ὅτε μὲν, μᾶλλον ἐν ταύτῃ, ὅτε δὲ, μᾶλλον ἐν ἐκείνῃ, τῇ μοίρᾳ τοῦ συστήματος τῶν βλενοποιῶν ὑμένων (οἷον ἐν τῇ τῶν χειλέων, ἢ τῇ ὑπένδοθεν τῶν παρειῶν, ἢ τῆς ρινός, ἢ ἐν τῇ τῆς γλώσσης, ἢ ἐν τῇ τῆς σκληρᾶς, ἢ μαλθακῆς, ὑπερίστας, ἢ ἐν τῇ τοῦ φάρυγγος, ἢ ἐν τῇ τῆς ἐπιγλωττιδος) προέρχεται, ὅτι καὶ τὰ ἐντεῦθεν προερχόμενα ἐνοχλήματα εἰσὶν ἄλλοτε ἄλλα (οἷον ἐπισημος ἐξοιδησις τῶν χειλέων, ἐπίσημος ἐξοιδησις καὶ δυσκίνησις τῆς γλώσσης, δυσκαταποσία, θράγγος, ἀπόφραξις τῶν ρωθίωνων καὶ ἐντεῦθεν δυσκαλία περὶ τὴν ἀνάπνοήν). Ἐν τισὶ περιπτώσεσιν ἐξοιδάινει τοσοῦτον ἡ γλώσσα, ὥστε (τοῦ κοίλου τοῦ στόματος ἀδυνατοῦντος νὰ χωρήσῃ αὐτήν) προέχει τῶν χειλέων. Ἐπικαλύπτεται δὲ κατὰ τὸ εἰς τὴν ἐπιδρασιν τοῦ ἀέρος διηνεκῶς ἐκτεθειμένον ἄκρον αὐτῆς διὰ ξηροῦ τινος ἐπιχρίσματος (ὀλοφυκτιδῆ γλωσσίτις, Glossitis variolosa).

Αἱ ἐπιπλοκαὶ ὅμως αὐταὶ ἔχουσι ἐπὶ τῶν νῦν ἐξημένων ἥττον κακὴν προγνωστικὴν σημασίαν ἢ ὅσον ἡδύνατό τις ἐκ πρώτης ὄψεως νὰ νομίσῃ. Τὰ φαινόμενα ταῦτα οἴχονται πολὺ πρὸ τῆς ἀπεσπαρῶσεως τῶν κατὰ τὸ δέγμα ὀλοφυκτιδῶν, μηδεμίαν ἐργαζόμενα διατάραξιν τῆς πορείας τῆς νόσου, μηδὲ συνεπαγόμενα μεθυστέρας παθήσεις. Ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἐν παιδικῇ ἡλικίᾳ ἀρρώστων τὰ φαινόμενα ταῦτα εἰσὶν ἥττον ἀκίνδυνα. Ἐπὶ τῶν νεογνῶν μάλιστα ἢ ἐν τῷ βλενοποιῶ ὑμένι τοῦ στόματος καὶ τοῦ φάρυγγος παθολογικὴ διεργασία εἶναι μίαν τῶν μᾶλλον ἐπικινδύνων ἐπιπλοκῶν, καθότι οἱ μικροὶ ἀρρώστοι, ἐφ' ὧν αὕτη προσεπέρχεται, ἀδυνατοῦσιν ἕνεκα αὐτῆς νὰ θηλάσωσι καὶ οὕτω θησκαῶσιν ὑπὸ τοῦ λιμοῦ.

Ἐνίοτε προσεπιλαμβάνει ἡ ἐξανθηματικὴ διάφλυσις καὶ τοὺς ἐνδότερον κειμένους βλενοποιῶ ὑμένας, οἷον τὸν τῆς τραχειᾶς ἀρτηρίας, τὸν τῶν βρογχικῶν αὐτῆς διακλαδώσεων, τὸν τοῦ οἰσοφάγου καὶ τὸν τῆς ἐδρικῆς ἐξίθμης. Ἐν τῷ βλενοποιῶ ὑμένι τοῦ λοιποῦ πεπτικοῦ σωλήνος εὐρίσκονται μὲν ἐνίοτε κατὰ τὴν ἀνατομὴν τῶν ὑπὸ τῆς ὀλοφυκτιδῶσεως ἀνακρουμένων μικρὰς τινος ἀναβρώσεις (Erosiones) καὶ ἀποδρῦφεις ἐμφερεῖς πρὸς τὰ ἐπὶ τῶν δυσεντερικῶν ἀπαντώμενα ἐλκῶδρια, οὐχὶ ὅμως καὶ τὰ ἐξανθηματικά ἐκεῖνα, περὶ ὧν ἀνωτέρω ἐγένετο λόγος, ὡς ἀπαντωμένων ἐν τοῖς εἰς τὴν ὄρασιν προσιτοῖς βλενοποιῶ ὑμένισιν. Καθ' ὅπως δὲ ἀλίσκονται καὶ τὰ ἐνδον τῶν ἀκουστικῶν πόρων ὑπὸ τῆς παθολογικῆς διεργασίας, τῆς ἐν τῷ λοιπῷ τοῦ σώματος περικαλύματι γινομένης, δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν μετὰ βεβαιότη-

τος διὰ τὸ δύσοπτον τῶν τόπων. Ἀλλ', ὡς γνωστὸν, καὶ κατ' αὐτὴν ἔτι τὴν ἀκρὴν τῆς νόσου καὶ ὅταν μάλιστα εἰσὶ μὲγάλως ἐξοιδηκῆται αἱ ὠτικάι κόγχαι, καθὼς καὶ οἱ ἐξωτερικοὶ ἀκουστικοὶ πόροι, οὐδεμίαν ἐντεῦθεν προέρχεται δυσηκοΐα.

3. Περὶ τῆς εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀποστηρίξεως τῆς περὶ τὴν ἐξάνθησιν παθολογικῆς διεργασίας.

Μολονότι ὁ ἐπιπεφυκτικὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ χιτῶν εἶναι ἀνατομικῶς ἀνάλογος τοῖς βλενοποιῶ ὑμένισιν, μολοντοῦτο σπανιώτατα ἀποστηρίζεται εἰς αὐτὸν ἢ περὶ τὴν ἐξανθηματικὴν διάφλυσιν παθολογικὴ διεργασία. Καὶ ἐν ταῖς σπανιωτάταις δὲ ταύταις περιπτώσεσιν ἐξάνθει ὀλιγίστας μόνον ὀλοφυκτιδῆς ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος χιτῶν. Μόνον κατὰ τὰ ἄκρα τῶν βλεφάρων καὶ κατὰ τοὺς ἐκφορητικούς πόρους τῶν μειβοριακῶν ἀδενίων ἐνίστανται μικραὶ ὀλοφυκτιδῆς, ἀλλὰ πάντοτε ἐν ἐλαχίστῳ ἀριθμῷ. Ἐὰν δὲ ποτε σχηματισθῇ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἐπιπεφυκτικῆς τοῦ βολβοῦ ὀλοφυκτις, αὕτη εἶναι ἐλαχίστη (μόλις ἰσοῦμένη τῷ μεγέθει πρὸς τὴν κεφαλίδα βελόνης κομμωτικῆς), φαίνεται ὅμως κατ' ἐπιπολὴν καὶ εἶναι πλήρης κίβδης τινος ρευτῆς ὕλης. Ἐπειδὴ δὲ περικλύζεται διηνεκῶς ὑπὸ τῶν δακρυῶν, μεθίσταται ταχέως εἰς διαμύδησιν καὶ ῥήγνυται, μηδεμίαν ἀπολείπουσα ἀνάβρωσιν κατὰ τὸν ὑποκείμενον χιτῶνα τοῦ ὀφθαλμοῦ.

Ἀκατανόητον, ἐπομένως, φαίνεται, ὅτι ἐν ἀρχαιότεροις ἰατρικοῖς συγγράμμασιν ἦν δυνατόν νὰ γίνηται τοσοῦτος λόγος περὶ ὀλοφυκτιδῆς ὀφθαλμίας. Κατὰ τὸν Κ. Έβραν (οὗ τὴν ὄντως κλασικὴν περὶ ὀλοφυκτιδῶσεως πραγματείαν ὑπεβαλόμεθα ὡς θάσιν πρὸς τὴν ἐκθεσιν ταύτην) ἐκ πεντακισχιλίων τὴν ὀλοφυκτιδῶσιν πασχόντων ἀνθρώπων (ὧν τὰς νοσολογικὰς ἱστορίας διεξῆλθε) μόλις οἱ πεντήκοντα ἔσχον τοιαῦτα ἐπιπόλαια ἐξανθηματικά κατὰ τὸν ἐπιπεφυκτικὸν δὲν προῆλθε δ' ἐντεῦθεν οὐδὲ ἡ ἐλαχίστη δυσάρεστος συνέπεια. Προστίθῃσι δὲ, ὅτι τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἐνέργειαν διήθεν τοῦ ἱατροῦ, καθότι οὐδεμίαν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐγένετο χρῆσις προφυλακτικοῦ τινος, ἢ θεραπευτικοῦ, μέσου.

Δὲν πρέπει ὅμως πάλιν, ἀφ' ἐτέρου, νὰ ὑποθέσῃ τις, ὅτι κατὰ τὴν ὀλοφυκτιδῶσιν οὐδέποτε δύναται νὰ πάθῃ πῆρωσιν τινὰ τὸ ὄργανον τῆς ὄρασεως. Ὅσακις ὅμως τούτο συμβῆ, ἡ αἰτία δὲν εἶναι ἐξέλεκσις τοῦ κερατοειδοῦς χιτῶνος, προοῦσα ἀπὸ τῶν ἐξω πρὸς τὰ ἔσω, ἀλλὰ μεταστατικὴ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀποστηρίξις, περὶ τῆς ὁποίας ἔσται κερῶως ὁ λόγος ἐν τοῖς περὶ τῶν μεθυστέρων πα-

θήσεων, αἵτινες ἐνίοτε συνέπονται τῷ ὀλοφυκτιδῶδει πυρετῷ.

4. Περὶ τῶν κατὰ τὴν ὀλοφυκτιδῶσιν παθήσεων τῶν σπλάγχων.

Αἱ παθήσεις αὗται (αἵτινες εἰσὶ φλεγμοναὶ τῶν πνευμόνων, διαρροϊκαὶ καὶ δυσεντερικαὶ τῶν ἐντέρων παθήσεις κ. ἄ.) οὐδὲν παρουσιάζουσι ἰδιάζον φαινόμενον, ἀλλ' αὐτὰ ἐκεῖνα, ἅτινα ἄλλως συνουδεύουσιν αὐτοῖς. Διὰ τοῦτο θεωροῦμεν περιττὸν νὰ ἐνδιατρίψωμεν ἐπὶ μακρότερον ἐν τῷ περὶ αὐτῶν λόγῳ.

5. Περὶ τῶν μεθυστέρων παθολογικῶν φαινομένων, τῶν συνεπομένων τῷ ὀλοφυκτιδῶδει πυρετῷ.

Μεθύτερα παθολογικὰ φαινόμενα, παρακολουθούντα τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος νοσήματι, ὀνομάζονται ἐκεῖνα, ἅτινα, παραγόμενα ὑπὸ τῆς κυρίας νόσου, ἀπολείπονται μετὰ τὴν ἀπάνθησιν τοῦ κυρίου ἐξανθήματος ὡς ἐξακολουθήσεως τῆς περὶ τὸ ὅλον νόσημα παθολογικῆς διεργασίας. Ἐκ τῶν φαινομένων τούτων τὰ κατὰ τὸ καθολικὸν περιλάλημα τοῦ σώματος παρασιζόμενα εἰσὶ τὰ ἀκόλουθα.

α'. Ἡ ὑπερέκκρισις τοῦ ἀπολειτουρηγήματος τῶν στεατοποιῶν ἀδενίων (Seborrhoea). Πολλάκις παρατηρεῖται, ὅτι πρὶν ἔτι ἀποπέσει αἱ ἐκ τῆς ἀποξηράσεως τῶν ὀλοφυκτιδῶν ἐνιστάμεναι ἐσχάραι, συνάγεται ὑπ' αὐτὰς τὸ ἀπέκκριμα τῶν στεατοποιῶν ἀδενίων καὶ, προσκολλώμενον ἐπ' αὐτῶν, ἐμποδίζει τὴν ἀπόπτωσιν τῶν. Ἄλλοτε πάλιν ἀποπίπτουσι μὲν αἱ ἐσχάραι, ἀλλ' ὑπ' αὐτὰς φαίνονται αἱ συναγωγαὶ τοῦ ἀπέκκριματος τῶν στεατοποιῶν ἀδενίων ἐν εἴδει τῶν συνήθων (π. χ. τῶν κατὰ τὰ πτερύγια, τῆς ρινός ἐνισταμένων) συναγωγῶν τοῦ στέατος, τῶν οὕτω δὲ καλουμένων φαγεσῶρων (Comedones). Ἐν ἄλλαις πάλιν περιπτώσεσιν προεξέχουσι τῆς ἐπιφανείας τοῦ δέρματος. Καὶ ὅταν μὲν αἱ κατὰ τὸ χωρίον ἐκεῖνο προϋπάρχουσαι ὀλοφυκτιδῆς ἦσαν συμφυεῖς (Confluentes), σχηματίζουσιν ἐπ' αὐτοῦ ὑποκίβδον τι φορνῶδες στρώμα, ὅταν δὲ τὸ ἐξάνθημα ἦν σκοραδικόν, φαίνονται ἐν εἴδει θηλίων, ἢ μικρῶν ἐπαναστηματικῶν. Καὶ ἡ μὲν πρώτη μορφή δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἔρηθ, ἢ φολιδῶδης, ὑπερέκκρισις τοῦ στέατος (Seborrhoea sicca s. squamosa), ἢ δὲ δευτέρα παρίστησι τὴν λεγομένην ἀκροχέρδονῶδη ὀλοφυκτιδῶσιν (Variola reticulosa).
β'. Αἱ ὀλοφυκτιδῶδεις ἄκραι (Acne pustulosa). Μετὰ τὴν ἀπόπτωσιν τῶν ἐσχάρων ἐνίστανται ἐν τῷ ὑπ' αὐτὰς δέρματι, μάλιστα κατὰ

τά πρόσωπον, σμικρὰ ἀποστημάτια καὶ ἐκφυμάτια, μὴ ἔχοντα ὅμως οὐδὲν τὸ ἰδιάζον καὶ, ἐπομένως, μὴ χρῆζοντα ἐνταῦθα περαιτέρω λόγου.

γ'. Τὰ ἐξ ἀποθέσεως ζωικοῦ μέλανος κηλῖδια (μελάσματα) καὶ αἱ βοθριάδες οὐλαί. Μετὰ τὴν ἀποδρομὴν τῆς νόσου (οἰαδῆποτε καὶ ἂν ἤθελεν εἶσθαι ἡ μορφή αὐτῆς, ἀλλ' ἰδίως ἐπὶ τῆς γνησίας καὶ τῆς ἀβλήχαας ὀλοφυκτιδώσεως) ἀπομένουσι κατὰ τὰ χωρία ἐκεῖνα τοῦ δέρματος, καθ' ἃ ἦσαν ἠδρασμένοι αἱ ὀλοφυκτίδες, κηλῖδια ἐξ ἀποθέσεως ζωικοῦ μέλανος (ὡν τὸ χρῶμα εἶναι, ὅτε μὲν, μᾶλλον, ὅτε δέ, ἦττον εἶσθαι, τὸ δὲ μέγεθος ὄσον φακῆς), ἄτινα, ὅτε μὲν, εἰσὶ διακεκριμένα ἀπ' ἀλλήλων, ὅτε δέ (ὅπερ σπανιώτερον), συμβεβληκότα πρὸς ἀλλήλα καὶ τὰ ὁποῖα ἐπὶ τῇ πίεσει δὲν ἀποβάλλουσι τὴν χρωματικὴν αὐτῶν ἔντασιν. Ἐν τισὶ τῶν περιπτώσεων φέρουσι τὰ μελασματῖα ταῦτα κατὰ τὸ μέσον αὐτῶν μικρὸν βάθοςμα, ἦττον κεχρωσμένον. Τὰ βαθύματα ταῦτα, μετὰ τὴν ἐξαφάνισιν μάλιστα τῆς περὶ αὐτὰ μελαγχρόου ἄλω, παρέχουσι τὴν ἰδέαν μικρῶν οὐλῶν. Αὐταὶ παρατηροῦνται μάλιστα κατὰ τὰ χωρία ἐκεῖνα τοῦ δέρματος, καθ' ἃ προὔπηρχον βαθύτερον ἐνίζηκται ὀλοφυκτίδες καὶ μάλιστα συμβλήτες. Ἐν οὐδερμῇ ὅμως περιπτώσει ἀπολείπει ἐκάστη ὀλοφυκτίς καὶ μίαν οὐλὴν. Καὶ αὐτῇ ἡ γνησία ὀλοφυκτιδῶσις ἀπολείπει ἐνιαχοῦ μόνον τοῦ δέρματος τὰ τοιαῦτα σημεῖα καὶ ἐν αὐταῖς ἔτι ταῖς περιπτώσεσι, καθ' ἃς ἡ σφοδρότης αὐτῆς ἦτο μεγάλη, τὰ δὲ κατ' αὐτὴν ἐξανθήματα συμφλυῖ. Δυστυχῶς ὅμως τὸ δῆγμα τοῦ προσώπου εἶναι ἐξ ὅλου τοῦ λοιποῦ δέρματος τὸ καθ' ἃ συνήθως ἀπομένουσι τοιαῦτα βοθριάδες οὐλαί. Ἀλλὰ τὰ ἐξ οὐλῶν ταῦτα στίγματα δὲν διακρίνονται δι' οὐδενὸς χαρακτηριστικοῦ ἀπ' ἐκείνων, ἄτινα ἀπολείπουσι αἱ ἀκμῶδες ὀλοφυκτίδες. Ὡστε εἶναι πάντη ἡμαρτημένη ἡ δοξασία τῶν φρονούντων, ὅτι αἱ οὐλαί, ἃς ἀπολείπουσι αἱ ὀλοφυκτίδες, ἔχουσι ἰδιάζοντα χαρακτηριστῆρας. Μόνον ὅταν τὰ τοιαῦτα ἐξ οὐλῶν βοθριάματα ὦσιν ἐξ ἴσου διησπαρμένα κατὰ τὸ δῆγμα, καὶ μάλιστα τὸ τοῦ προσώπου, δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ὁ φέρων αὐτὰ ἄνθρωπος ὑπέστη τὸν ὀλοφυκτιδώδη πυρετόν.

Σημειωτέον προσέτι, ὅτι ἡ ὀλοφυκτιδῶσις (οἰαδῆποτε καὶ ἂν ἤθελεν εἶσθαι ἡ μορφή καὶ ἡ ἔντασις αὐτῆς) ἐργάζεται ἀείποτε ἐξ οὐλῶν βοθριάματα, ὅταν αἱ ὀλοφυκτίδες ἦσαν ἠδρασμένοι βαθέως ἐν τῷ πάχει τοῦ δέρματος. Ὡστε εἶναι ἐντελῶς ἐσφαλμένη ἡ δοξασία, ὅτι τότε μόνον ἀπολείπει ἡ ὀλοφυκτιδῶσις βοθριάδες οὐλαί, ὅταν οἱ πάσχοντες ζώουσιν τὰς ὀλοφυκτίδας, ἀνευ δὲ τούτου οὐδέποτε.

Ὅταν τὸ ἐξανθήματα προσεπιλάβῃ καὶ τὸ τριγωντὸν μέρος τῆς κεφαλῆς καὶ τὸ κατὰ τοὺς ὄνυχας δῆγμα, τότε προέρχεται ἐντεῦθεν ἀπώλεια τῶν τριχῶν καὶ ὄνυχων. Ἐάν, δηλονότι, τὸ τριγωντὸν τῆς κεφαλῆς δῆγμα διέφλυσε πολυαριθμους ὀλοφυκτίδας, ὑπὸ τῶν ὑποίων ἀπεφθάρησαν πολλαὶ θυλακίδες τῶν βοθρίων τῶν τριχῶν, ἐπέρχεται ἐντεῦθεν διαρκῆς ἀπώλεια μεγάλου μέρους τῆς κόμης. Ἐάν β-μοῖς αἱ κατὰ τὸ τριγωντὸν τῆς κεφαλῆς δῆγμα ὀλοφυκτίδες ἦσαν ὀλίγαι καὶ ἐξ ἐπιπολλῆς, ἐπομένως ἀπέλιπον ὀλίγαι καὶ μὴ θαθείας οὐλαί, δυνατόν μὲν νὰ ἐπέλθῃ ἐντεῦθεν ἀπώλεια τῶν τριχῶν, ἀλλ' οὐχὶ διαρκῆς, ὡς ἀναφυόμενων ἐκ νέου αὐτῶν μετὰ τὴν συντέλεσιν τῆς ἐν τῷ δῆγματι παθολογικῆς διεργασίας. Αὐτὸ τοῦτο δύναται νὰ ῥηθῆ καὶ περὶ τῶν ὄνυχων. Αἱ ἐν τῷ ὑπ' αὐτοὺς δῆγματι πολλακίς ἐνίσταμεναι ὀλοφυκτίδες οὐδὲν ἄλλο ἐπιφέρουσιν, ἢ τὴν ἐν τῷ ὄνυχι ἐναπόθεσιν ζωικοῦ μέλανος. Ἀλλὰ καὶ αἱ κηλίδες αὐταὶ ἐξαφανίζονται προϊόντος τοῦ χρόνου, προωθούμεναι κατὰ μικρὸν πρὸς τὴν ἀκρωνυχίαν ὑπὸ τῶν ἐπιγενῶν, ὑπὸ τῆς μήτρας τοῦ ὄνυχος ἀπολειτουρουμένων, κυττάρων τοῦ ὄνυχου ἰστού. Ἀλλ' ὅταν ἡ ὀλοφυκτις ἐνοστή κατὰ τὴν μήτραν τοῦ ὄνυχος, τότε οὗτος ἀποπίπτει, χωρὶς πλέον νὰ ἀναγεννηθῆ.

Ἐάν τὸ ὑπὸ τῆς ὀλοφυκτιδῶσεως ἠλωκὸς ἄτομον φέρῃ ἤδη ἄλλην τινα τῶν ὀξείων, ἢ χρονίων, δερματικῶν παθήσεων, αὐτὴ ἐξαφανίζεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὀλοφυκτιδῶδους ἐξανθήματος. Τὸ ἐπιγενές, δηλονότι, ἐξανθήματα, κατὰ λαμβάνον ἐν μείζονι ἐντάσει τὸ δῆγμα, ἐπικαλύπτει, οὕτως εἰπεῖν, τὸ προγενέστερον καὶ μεταβάλλει τὴν μορφήν αὐτοῦ. Οὕτω συμβαίνει, ὡς ἐν παραδείγματι, ἐπὶ τῶν ἀτόμων, ὧν τὸ δῆγμα προκατέχει ἐκζεμα, ἢ ψωρίασις, ἢ συφιλιδικὰ ἐξανθήματα (Syphilides). Ἄλλων πάλιν ἐκ τῶν χρονίων δερματικῶν νοσημάτων ἐπίσταται κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὀλοφυκτιδῶσεως ἡ περαιτέρω ἀνάπτυξις. Ἡ ἐν τῷ δῆγματι τῶν ὀλοφυκτιδῶδων ἐξανθηματικῆς διεργασίας ἀποκτείνει, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὰ ψωρικά ἀκάρη, μόνον δὲ τὰ ἰὼ αὐτῶν διατηροῦσι τὴν ζωτικότητα αὐτῶν καὶ μετὰ τὴν ἀποδρομὴν τοῦ ἐξανθηματικοῦ πυρετοῦ, τελειοῦνται ὑστερον εἰς ἀκάρη, ἄτινα, ὑπονομούμεντα καὶ αὐθις τὸ δῆγμα, ἐπαναφέρουσι τὴν ψωριώδη πάθησιν. Ἐπίσης ἐπανερχεται μετὰ τὴν ἀποδρομὴν τοῦ ὀλοφυκτιδῶδους πυρετοῦ τὸ ἐκζεμα, καθὼς καὶ ὁ κνησμός (Prurigo) μετὰ κνησμονῆς, ἐνῶ αὐτὴ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἐξανθηματικοῦ πυρετοῦ ἐλλείπει ἐντελῶς. Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Κ. "Εβρα ἢ κατὰ τὸν ὀλοφυκτιδώδη πυρετὸν παθο-

λογικῆ διεργασία σπανιώτατα δύναται νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἴσιν προὔπαρχούσης τινὸς δερματικῆς παθήσεως, ἀλλ', ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐπίσχει (ὅπως καὶ πολλαὶ ἄλλαι μεγάλης ἐντάσεως νόσοι) τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς καὶ καταστέλλει τὴν περὶ αὐτὴν ὀξείαν παθολογικὴν διεργασίαν, ἣτις ὅμως μετὰ τὴν ἀποδρομὴν τοῦ ἐξανθηματικοῦ πυρετοῦ ἐπανήκει μετὰ νέας ἐντάσεως.

Προσέτι, ὅταν κατὰ τὸν ὀλοφυκτιδώδη πυρετὸν ἐνζώουσιν ἐν τῷ δῆγματι πυογόνοι ἐστίαι, ἐξογκοῦνται αἱ μετὰ τῆς μοίρας ἐκεῖνης τοῦ δέρματος ἐν ἀνατομικῇ σχέσει οὐσαι λεμφικαὶ ἀδένες, ὅπως γίνεται καὶ ἐν πάσῃ ἄλλῃ περιπτώσει πυήσεως ἐν τῷ δῆγματι. Ἀλλ' ὅταν ἡ ἀποδρομὴ τῆς νόσου ἢ τακτικῆς, τότε συνήθως, καθ' ὅσον ὑποστέλλεται ἡ πυογόνοσις διεργασία ἐπανήκουσι κατὰ μικρὸν καὶ αἱ ἐξωγκωμένοι λεμφικαὶ ἀδένες εἰς τὸν κατὰ φύσιν ὄγκον αὐτῶν. Ἐνίοτε ὅμως παραμένει ἡ ἐξόγκωσις τῶν ἀδένων, ὅτε μὲν, ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ὅτε δέ, καὶ δι' ὅλου τοῦ βίου. Ἄλλοτε πάλιν ἡ ἐξωγκωμένη ἀδὴν, ἀφοῦ διαμείνῃ ἐπὶ τινα χρόνον ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ, ἀφίσταται εἰς ἀπόστημα, ὅπερ ἔχει τὴν συνήθη παθολογικὴν πορείαν τῆς διαπύσεως τῶν ἀδένων. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀλίσκονται ὑπὸ τῆς παθολογικῆς διεργασίας καὶ ἄλλαι ἐνδοτέρω τοῦ ὄργανισμοῦ κείμεναι ἀδένες καὶ οὕτως ἐπέρχονται τὰ νοσολογικὰ ἐκεῖνα φαινόμενα, ἄτινα συνεπάγονται αἱ τοῦ λεμφικοῦ συστήματος παθήσεις.

Σπανιώτερον συνέπεται τῷ ὀλοφυκτιδώδει πυρετῷ ὡς μεθυστερά πάθησις ἡ φυματίωσις. Μόνον ἐπὶ τῶν ἀτόμων ἐκείνων, ἄτινα πρὶν ἢ ἀλῶσιν ὑπὸ τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ ἔφερον ἤδη ἐν ἑαυτοῖς φυματικὰ ἀποθέματα, ταχύνεται συνήθως διὰ τῆς προσεπελεύσεως τοῦ ἐξανθηματικοῦ νοσήματος ἡ περαιτέρω πορεία τῆς περὶ τὴν φυματίωσιν παθολογικῆς διεργασίας.

Ἐν τοῖς λίαν κακοῖς ἐπακολούθοις τῆς ὀλοφυκτιδῶσεως πρέπει νὰ καταταχθῶσι καὶ τὰ παθολογικὰ ἐκεῖνα φαινόμενα, ἄτινα προέρχονται ἐκ τῶν μεταστατικῶν ἀποσκήψεων νοσηρῆς ὕλης ἐν τοῖς διαφόροις ὄργανοις. Αἱ κατὰ μετάστασιν αὐταὶ ἀποσκήψεις γίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν τῷ ὑπὸ τὸ δῆγμα (καὶ μάλιστα τὸ τῶν ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων γυῖων) συνδετικῷ ἰσθμῷ, σχηματιζομένων κατ' αὐτὸν πολλῶν ἀποστημάτων, μετὰ τὴν ῥῆξιν τῶν ὑποίων ὑποφαίνονται ἐκτεταμέναι ὑπονομούμεναι μαλακῶν μορίων, μεγάλα ἀποστηματικὰ κοιλότητες, πυορροῦσαι. Καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ἀτόμων ἐκείνων, ἄτινα πρὸ τῆς εἰσβολῆς τοῦ ἐξανθηματικοῦ πυρετοῦ ἦσαν ὅλως ὑγιῆ, ἢ ἐπὶ τῶν ἐχόντων ἀγα-

θῶν κράσιν, αἱ τοιαῦται ἀποστηματικαὶ κοιλότητες σαρκοφυοῦσι καὶ μετ' οὐ πολὺ συνολοῦνται, μηδὲν ἐπαγόμεναι περαιτέρω ἐπακλόουθον. Ἐπὶ δὲ τῶν φύσει καχεκτικῶν ἀτόμων καὶ κατὰ τινὰς τῶν ἐπιδημιῶν τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ τὰ τοιαῦτα ἀποστήματα βαίνουσι λίαν βραδέως πρὸς τὴν ἴσιν, σαρκοφυοῦντα νοθέστερον, ἢ καὶ νέμονται περαιτέρω τὰ μαλακὰ μόρια εἰς μεγάλην ἐνίοτε ἔκτασιν, ἐνίοτε μέχρις αὐτῶν τῶν ὀστέων. Πολυλάκις μάλιστα ταῦτα καὶ νεκροῦνται, μεθισταμένου εἰς φλεγμονὴν τοῦ περιοστέου αὐτῶν.

Αἱ κατὰ τὸν ὑπὸ τὸ δῆγμα συνδετικὸν ἰσθμὸν ἀποστηριζόμεναι μεταστατικαὶ ἀποσκήψεις ἐργάζονται ἐνίοτε καὶ γαγγραινώσιν τῶν μορίων, ἄτινα, ὅτε μὲν, γαγγραινοῦνται τὴν οὕτω δὴ λεγομένην ὑγρὰν γαγγραινώσιν, ὅτε δέ, τὴν ξηρὰν, ἢ σκελετευτικὴν (Mumification). Αἱ ἐντεῦθεν προερχόμεναι ἀπώλειαι τῆς οὐσίας εἰσὶν ἐνίοτε λίαν ἐκτεταμέναι, δὲν συνεπάγονται ὅμως μεθυστεράς ἄλλας παθήσεις, ἄτε ταχέως ἐπιφέρουσαι τὸν θάνατον.

[Ἐπιτελεῖται ἡ συνέχεια.]

[2.] Περὶ τῶν ἀφροδισίων ἢ συφιλιδικῶν παθήσεων καὶ τῆς θεραπείας αὐτῶν. [Συνέχεια.]

Ἡ διάγνωσις τῆς ἀφροδισίου πυορροίας τῶν γεννητικῶν μορίων τοῦ θήλεος εἶναι εὐχερής, ὅταν ἡ πάθησις ἢ ἐτι ἐν τῷ σταδίῳ τῆς ὀξείτητος, ὅτε ἔχουσι παθογνωμονικὴν σημασίαν τὸ ἄλγος, ἢ ἐξοίδησις καὶ ἡ ἐκρέουσα πυώδης ὕλη. Ἀλλ' ὅταν ἡ πάθησις γένηται χρονία (ὅτε ἡ ἀπεκρέουσα πυώδης ὕλη εἶναι ἠλαττωμένη, κίσημένη δὲ ἢ βλενώδης), τότε εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον νὰ διαγνωσθῆ ἡ πάθησις καὶ μάλιστα ἐάν ἡ πάσχουσα ἀποκρύψῃ τῷ ἰατρῷ τὰς περιστάσεις, αἵτινες ἠδύνατο νὰ φωτίσωσιν αὐτὸν πρὸς τὴν διάγνωσιν. Μένουσα δὲ οὕτως ἀδιάγνωστος ἡ τοιαύτη χρονία βλενορροία δύναται νὰ ἀποβῆ τοσοῦτον μᾶλλον κινδυνώδεστερα τοῖς μετὰ τῆς πασχούσης γενετησίως συγγινομένοις, ὅσον τὸ παθολογικὸν ἔκκριμα διατηρεῖ τὴν μολυσματικὴν αὐτοῦ δύναμιν ἐπὶ πολὺν χρόνον μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ὀξείτητος τῆς παθήσεως.

Ἡ πρόγνωσις εἶναι τοσοῦτον ἀγαθωτέρα, ὅσον ἦττον θαδέως εἶναι προεγκωρηκτικὴ ἡ πάθησις καὶ ὅσον βραχυτέρος ὁ χρόνος, δι' οὗ δὲν ἔτυχε δραστηρίας θεραπευτικῆς ἐπιμελείας. Ἐκ πασῶν δὲ τῶν μορφῶν τῆς ἀπὸ τῶν γεννητικῶν μορίων τοῦ θήλεος βλενορροίας ἡ σχετικῶς μᾶλλον εὐίατος εἶναι

ή βλενορροϊκή ούρηθριτις, όταν υπάρχει καθ' εαυτήν και δεν επεκταθῆ (ὄπερ, εὐτυχῶς, σπανίως συμβαίνει) καὶ εἰς τὴν οὐροδόχον κύστιν.

Ἡ θεραπευτικὴ ἀγωγή, ὅταν ἡ φλεγμονὴ ἢ περιφραγμένη ἐν μόνῃ τῇ οὐρήθρᾳ, εἶναι σχεδὸν ὁμοία τῇ ἐπὶ τὴν βλενορροϊκὴν φλεγμονὴν τοῦ ἄρρενος ὑψηλῆς ἡμῶν ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ τῆς πραγματείας ταύτης. Καὶ ὅταν μὲν ἡ φλεγμονὴ ἢ ὀπισθοῦν σφοδρά, τότε εἶναι ἐνδεδειγμένη ἡ διαφύχουσα ἀγωγή. Ἡ πάσχουσα δὲν τότε νὰ διαμῆνῃ κρημος καὶ διαιτᾶται λεπτῶς. Ἐφέλιμα ἀπεδείχθησαν προσέτι τὰ διὰ χλιαροῦ (30°—32° Κ.) ὕδατος καθολικὰ λουτρά, ἢ ἐγκαθίσματα. Ὅταν ἡ φλεγμονὴ ἢ λίαν σφοδρά, τότε δέον νὰ προσιστῶνται ἐδέλλαι τινές (6—8) κατὰ τὴν ἀνωτέραν μοῖραν τῶν μεγάλων αἰδοίων χειλέων. Πρὸς μόνην τὴν τῆς μορφῆς ταύτης βλενορροϊαν εἶναι ἐνδεδειγμένα ἡ χρῆσις τοῦ μυρτιδιάνου καὶ τοῦ κοπαίου θαλάμου.

Ἄλλ' ὅταν ἡ φλεγμονὴ ἢ ἐπεκτεταμένη εἰς τὴν αἰδοίαν εἰσίθμην, τὴν κόλπον, ἢ καὶ τὴν νηδὺν τῆς μήτρας, τότε ἀπαιτεῖται δραστηριωτέρα θεραπευτικὴ ἐνέργεια. Καὶ ἀφ' ἐνὸς μὲν δύναται νὰ ἀποτραπῆ ἡ ἐπέκτασις τῆς παθήσεως, καθαιρομένου ἐπιμελῶς διὰ πλύσεων, ἢ ἐνεσείων, τοῦ κολεοῦ μετὰ πάσων ὑποπτον ἀφροδισίων προσομιλίαν. Ἀφ' ἑτέρου δὲ δύναμεθα νὰ ἀντιτάξωμεν κατὰ τῆς τοιαύτης βλενορροϊας τὴν οὕτω δὴ λεγομένην ἀποκρουστικὴν ἢ ἀποφθαρτικὴν (abortivam) ἰατροίαν, ἅτε οὖσαν πολλῶ ἤττον ἀλγεινὴν ἐπὶ τοῦ θήλεος, ἢ ἐπὶ τοῦ ἄρρενος καὶ οὐδὲν συνεπαγομένην ἐκ τῶν δυσκρέστων ἐπικολούθων, ἅτινα παρέπονται αὐτῇ, ὅταν ἐφαρμοσθῆ ἐπὶ τὴν βλενορροϊκὴν τοῦ ἀνδρὸς οὐρηθρίτιδα. Ἄλλ' ἡ ἰατρικὴ αὕτη εἶναι ἐνδεδειγμένη μόνον ὅταν ἡ πάθησις ἢ ἐτι ἐν τῇ πρώτῃ αὐτῆς ἀρχῇ καὶ πρὶν ἢ ἡ φλεγμονὴ γένηται σφοδρότερα. Πολλάκις κατορθοῦται ἡ ἀποκρούσις τῆς βλενορροϊας, ἐνισμένης εἰς τὸν κολεόν, ἅπαξ ἢ δις κατ' ἐκάστην, διαλύσεως νιτρικοῦ ἀργύρου (Κόκκ. 5—10 πρὸς ἐκάστην Οὐγγίαν βρωστοῦ) καὶ ἐντιθεμένου σπόγγου (ἢ συστρέμματος μοτοῦ), βεβρεγμένου διὰ τῆς αὐτῆς διαλύσεως.

Ἀφοῦ ὅμως προσεπέλθῃ ἡ φλεγμονὴ, ἢ τοιαύτη ἰατρικὴ εἶναι ἀντενδεδειγμένη, ἅτε λίαν ἐρεθιστικὴ. Ἡ προσφορωτέρα τότε θεραπευτικὴ ἀγωγή εἶναι ἡ ἀκόλουθος, ἢ πάσχουσα δέον νὰ ἡρεμῆ καὶ διαμῆνῃ τὸ πλεῖστον ἐν κατακλίσει, πυριᾶ τὸν πεπονθότα τόπον δι' ἡπίων πυριμαμάτων καὶ ἐντὶ εἰς τὸν κόλπον πεντάκις ἢ ἑξάκις κατ' ἐκάστην ἐπίγραμμα ἀλθίας, ἢ ἀρέφημα λινοσπέρματος μετὰ φύλλων ὑσσυαίου, ἢ καὶ μετὰ κωιδίων. Λίαν ὀφέλιμα ἀπ-

εδείχθησαν προσέτι τὰ παρατεταμένα διὰ χλιαροῦ ὕδατος λουτρά, τὰ διὰ χλιαροῦ (ἢ, ὅταν ἀνέλχεται τοῦτο ἢ πάσχουσα, διὰ ψυχροῦ) ὕδατος πολλάκις τῆς ἡμέρας ἐπαναλαμβανόμενα καὶ ἐπὶ ἐν τεταρτημέριον τῆς ὥρας ἐκάστοτε παρατεινόμενα ἐγκαθίσματα, ἢ διαχρῆσις τῶν ἡρεθισμένων μοσίων δι' ἀμυγδαλίνοιο ἐλαίου, ἢ διὰ κηρελαίου, ἢ διὰ τῆς δι' ἀλθαίας ἀλοιφῆς, ἢ ἐπὶ τοῦ πεπονθότος τόπου ἐπιθεσις ψυχρῶν ἐπιθεμάτων διὰ τοῦ διὰ βρωστοῦ ὑποξικοῦ μολύβδου ὕδατος (Aqua Plumbi, βρωστοῦ ὑποξικοῦ μολύβδου 3 β: ὕδατος ἀπεσταγμένου ʒ ij). Σπανίως ἀπαιτεῖται νὰ προσιστῶνται ἐδέλλαι τῇ ἐξωτερικῇ αἰδοίᾳ χώρα, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δέον ἵνα αἱ ἐδέλλαι προσιστῶνται ἐν τῷ ἀρκούντι ἀριθμῷ (12—15 καὶ ἔτι πλείους). Κατὰ τὸ στάδιον τοῦτο τῆς παθήσεως ἀπαιτεῖται ἵνα ἡ πάσχουσα διαιτᾶται λεπτῶς, πίνῃ πολλάκις τῆς ἡμέρας διαφυκτικὰ ποτὰ (διὰ ζωμοῦ λειμωνίων, ἢ πορτογαλλείων) καὶ ἀπέχηται παντελῶς, οὐ μόνον τῶν ἀφροδισίων αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ πάσης ἀφροδισιατικῆς διεγέρσεως.

Ἀφοῦ δὲ διὰ τῶν μέσων τούτων μεταστῆ ἡ πάθησις ἀπὸ κατοξείας εἰς ὑπόξην, τότε εἰσὶν ἐνδεδειγμένα τὰ στυπτικὰ. Ἰδίως μάλιστα συνιστῶνται αἱ τοῦ ψευδαργύρου καὶ αἱ τοῦ μολύβδου σκευασίαι, ἢ θυροσδεψίνη (Tanninum) καὶ ἡ στυπτηρία πρὸς ἐγγύσεις (ἀπὸ 5—10 Κόκκων καὶ ἔτι πλείονων πρὸς ἐκάστην Οὐγγίαν βρωστοῦ), ἢ πρὸς ἐνθέματα (σπογγία λεπτὰ βεβρεγμένα διὰ τῶν διαλύσεων τῶν εἰρημένων φαρμάκων). Αἱ τοῦ μολύβδου μάλιστα σκευασίαι εἰσὶν ἐνδεδειγμένα ὅταν ἡ φλεγμονὴ ἢ ἐτι ὑπόξη. Δύναται δὲ τις ἐν τῇ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον χρῆσις τῆς τοῦ ὀξικοῦ μολύβδου διαλύσεως νὰ φθάσῃ, προῦν κατὰ μικρὸν, μέχρις ἡμισείας δραχμῆς πρὸς ἐκάστην Οὐγγίαν ὕδατος. Ἀνυσιμωτάτα ἀπεδείχθη προσέτι καὶ ἡ διάλυσις στυπτηρίας. Ἐπειδὴ δὲ ἡ χρῆσις τῶν δι' αὐτῆς ἐνεσείων πρέπει νὰ παρατείνεται ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἐπομένως ἀποβαίνει οὕτω διὰ τὰς ἤττον εὐπόρους τῶν πασχουσῶν ὀπισθοῦν δαπανηρά, διὰ τοῦτο, ἀντὶ νὰ ἀναγράφωμεν τὴν πρὸς σκεύασιν τῆς διαλύσεως ἀπαιτουμένην ἀναγραφὴν, πρέπει νὰ προτιμῶμεν, ὡς ἤττον δαπανηρὰν, τὸ ἀναγράφει μόνον Οὐγγίας τινὰς λελασμένης στυπτηρίας, ἐντελόμενοι τῇ πασχούσῃ νὰ διαλύῃ ἐκάστοτε 1/2 σμικρὸν κοχλιαρίον μέχρι δύο πρὸς ἑξ (μέχρις ὀκτώ) Οὐγγίας ὕδατος δι' ἐκάστην ἐνεσίαν. Πρέπει δὲ, ἐνῶ γίνεται ἐκάστη τῶν ἐνεσείων, νὰ ἢ τοιοῦτοτρόπως ἀνακεκλιμένη ἢ πάσχουσα, ὥστε ἡ πύελος νὰ εἶναι μικρὸν ἀνυψωμένη καὶ κεκλιμένη πρὸς τὰ ὀπίσω. Ὅπως δὲ μὴ διαβρέχωνται τὰ ἐνένηγια, δέον νὰ υποτιθῆται ὑπὲρ

τὴν πύελον τῆς πασχούσης πρόσφορον τι λοπαδοειδὲς ἀγγεῖον. Τὸ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τῆς παθήσεως πρόσφορότερον ἐνεμα εἶναι ἡ διάλυσις τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου κατ' ἀνιούσαν δύναμιν. Ἀρχόμεθα δὲ ἀπὸ 2—3 Κόκκων πρὸς ἐκάστην Οὐγγίαν βρωστοῦ καὶ ἀνερχόμεθα κατὰ μικρὸν εἰς 6—10. Αἱ τοιαῦται ἐνεσεῖς ἐπιφέρουσιν, ὁμολογουμένως, τάχιστα καὶ ἀσφαλῶς τὴν ἀπόκρουσιν τῆς βλενορροϊας. Εἶναι δὲ ἀρκούσα μία ἐνεσίς ἐκ τῆς διαλύσεως ταύτης κατ' ἐκάστην ἑσπέραν (πρὸ τῆς κατακλίσεως), ἐνῶ ἐκ τῆς διαλύσεως τοῦ ὑποξικοῦ μολύβδου, ὡς καὶ τῆς στυπτηρίας, ἀπαιτοῦνται δύο κατ' ἐκάστην ἐνεσεῖς. Σημειωτέον, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνωνται αἱ ἐνεσεῖς εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς διὰ δυνατῆς διαλύσεως νιτρικοῦ ἀργύρου, ἐπειδὴ τότε, ἀποκρουομένης λίαν ταχέως τῆς βλενορροϊκῆς ρύσεως, ἐπέρχεται ἐρεθισμὸς τῆς οὐροδόχου κύστεως, ἢ καὶ τῆς μήτρας. Ὅταν ἡ βλενορροϊα ἢ ἡδρασμένη ἐν αὐτῇ τῇ νηδῦ τῆς μήτρας, ἢ ὑπάρχωσι κατὰ τὸν τράχηλον ταύτης ἐξεγκώσεις κοκκιώδεις τὴν ἰδέαν, τότε πρέπει νὰ καυτηριάζωμεν διὰ βραπίδος νιτρικοῦ ἀργύρου τὸν τράχηλον τῆς μήτρας κατὰ πάσαν τετάρτην, ἢ πέμπτην ἡμέραν.

Ὅταν ἡ βλενορροϊα ἢ ἐπιπεπλεγμένη μεθ' ἑρπητος τῆς αἰδοίας εἰσίθμης, τότε εἰσὶ μάλιστα ὀφέλιμα τὰ διὰ χλιαροῦ ὕδατος ἐγκαθίσματα καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ πεπονθότος τόπου δι' ὑποξικοῦ μολύβδου ἐπιθέματα. Ἐάν, τυχόν, σχηματισθῶσιν ἀπαστήματα, πρέπει νὰ σχάζωμεν αὐτὰ ἀδιαμελλητέ. Ἐάν δὲ ἡ ἔδρα τῶν ἀποστημάτων τούτων ἢ αἱ βαρθολίνεοι ἀδένας, τότε πρέπει νὰ καυτηριάζωμεν αὐτὰ μετὰ τὴν σχάσιν ἐπανειλημμένως καὶ κατὰ βάθος, ἐπειδὴ ἄλλως ἀνασχηματίζεται ἡ ἀποστηματικὴ ἐστία.

Ὅταν ἡ βλενορροϊα μὴ ἢ ἡδρασμένη ἐν τῇ οὐρήθρᾳ, τότε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲν ἀπαιτεῖται παντάπασιν ἐσωτερικὴ τις ἰατρικὴ. Ἄμα παρέλθῃ τὸ στάδιον τῆς φλεγμονῆς, δέον νὰ ἐπιτρέπωμεν τῇ πασχούσῃ ἵνα προσφέρηται τροφιμώτερα σιτία. Ὅταν ἡ πάθησις ἢ λίαν ἐπίμονος καὶ ματαιοῖ πάντα τὰ ἐπ' αὐτὴν ἀντιτασσόμενα θεραπευτικὰ βοηθήματα, τότε πρέπει, ἐνθεν μὲν, νὰ ἐξετάζωμεν μετὰ προσοχῆς διὰ τοῦ κατοπτῆρος (Speculum) μὴ, τυχόν, ὑπάρχη κατὰ τὴν μήτραν ἑτέρα κατ' ἐπιπλοκὴν πάθησις, ἐνθεν δὲ, νὰ ἀνερευθῶμεν τὰ καθολικώτερα παθογενετικὰ στοιχεῖα. Καὶ ὅταν μὲν συνυπάρχῃ λειψαιμία, τότε εἰσὶν ἐνδεδειγμένα τὰ διὰ τῶν σκευασίων τοῦ σιδήρου φαρμακευτικὰ βοηθήματα, ὅταν δὲ ἡ ἀρρώστος ἢ χοιραδικὴ, τότε πρέπει νὰ δίδωνται τὰ Τονωτικά, τὸ ἀπόζεμα τῶν περρυγμένων θαλάμων, τὸ ἀρέφημα τῶν

λεμμάτων τῶν καρύων, τὸ ἐλαῖον τοῦ ἥπατος τοῦ ὄνουκου, ὁ ἰωδιούχος σίδηρος κ. τ. τ.

Πιὰ τῶν συνηθεστέων συνεπειῶν τῆς ἀπὸ τῶν γεννητικῶν μορίων τοῦ θήλεος βλενορροϊας εἶναι ἡ κατ' αὐτὰ σχηματισμὸς κόνδυλωμάτων. Κατὰ τὸν *Stöckli*, τὸν *Autenrieth* καὶ τὸν *Bonorden*, ἡ ἀπὸ τῶν τῆς γυναικὸς γεννητικῶν μορίων χρονία βλενορροϊα δύναται ἐνίοτε νὰ ἐπιφέρῃ σκίβρον ἢ κερκίνωμα ἐν τῇ μήτρᾳ. Τοῦτο εἶναι τασούτον ἀλλοθῆς, ὅσον καὶ τὸ ὅτι ἐκ τῆς βλενορροϊκῆς φλεγμονῆς τῆς οὐρήθρας τοῦ ἄρρενος σκίβρουνται ἐνίοτε οἱ ὄρχεις. Ἄλλ' ἐν ἀμφοτέροις ταῖς περιπτώσεσι προϋπάρχει ἢ πρὸς τὰς παθήσεις ταύτας προδιάθεσις.

III. Περὶ τῶν συνεπειῶν τῆς βλενορροϊας κατ' ἀμφοτέρα τὰ γένη.

α'. Περὶ τῆς βλενορροϊκῆς κυστίτιδος.

Ἡ μετάστασις τῆς βλενορροϊας εἰς τὸν τράχηλον τῆς οὐροδόχου κύστεως, ἢ καὶ εἰς τὴν ὅλην κύστιν εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, συνέπεια κακῆς ἰατροῦσεως τῆς βλενορροϊας καὶ μάλιστα ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς οὕτω δὴ λεγομένης ἀποκρουστικῆς (Abortive) μεθόδου (διὰ μεγάλων δόσεων κοπαίου θαλάμου, ἢ μυρτιδιάνου, ἢ διὰ τῶν καυτηριαστικῶν ἐνεμάτων). Ἐνίοτε ὅμως ἡ μετάστασις αὕτη εἶναι συνέπεια μεγάλων διαιτητικῶν παρεκτροπῶν, ψύξεως, ἢ καταχρήσεων περὶ τὰ ἀφροδισία, ἢ τὰ πνευματοῦχα ποτὰ κατὰ τὴν φλεγμονώδη φάσιν τῆς βλενορροϊας.

Περὶ τῆς συμπτωματολογίας τῆς βλενορροϊκῆς κυστίτιδος πρόσθετεῖσθωσαν τὰ ἀκόλουθα. Κατὰ πάσαν λίαν φλεγμονώδη βλενορροϊαν μεθίσταται ὀλόκληρος ἢ οὐροδόχος κύστις εἰς κατάστασιν ἐρεθισμοῦ, ὅστις ἐκδηλοῦται διὰ συχνῆς ἐπέξεως πρὸς οὐρησιν καὶ δυσουρίας. Ἀλλὰ τὰ συμπτώματα ταῦτα οἴχονται ἀφ' εαυτῶν ἄμα παρέλθῃ ἡ τῆς φλεγμονῆς περίοδος. Πολλῶ ἀλγειωτέρα καὶ κινδυνωδέστερα εἶναι ἡ κυρίως φλεγμονὴ τοῦ τραχήλου τῆς οὐροδόχου κύστεως καὶ αὐτῆς ταύτης, ἐάν ὁ βλενορροϊκὸς ροῦς ἀποκρουσθῇ ἐκ τινος τῶν εἰρημένων αἰτιῶν. Τότε ὁ πάσχων αἰσθάνεται σφοδρῶν ἀλγηδόνων κατὰ τὴν κύστικὴν χώραν, τὰ περινεον καὶ τὸν δακτύλιον. Προσέτι καταλύγει αὐτὸν σχεδὸν ἀδιαλείπτως ὀδυνηρωτάτη πρὸς οὐρησιν ἐπιπέξις, δι' ἧς ἀπεκθλίβεται στάγδην τὸ ἐν τῇ κύσει ἀπέκκριμα, ἀναμειγμένον μεθ' αἵματος καὶ πυοβλενώδους ὕλης, ἤττον ροῶδες ἢ κατὰ φύσιν καὶ θολερὸν. Ἰπερβαλλόντως δὲ σφοδρᾶς οὐσης τῆς φλεγμονῆς, ἐπιτείνεται ἡ δυσουρία μέχρι παντελοῦς τῶν οὐρῶν ἐπισχεσεως, ἥτις, ἐάν μὴ ἀντιταχθῶ-

σι κατ' αὐτῆς ἐγκαίρως τὰ προσήκοντα θεραπευτικά βοηθήματα, δύναται νὰ ἀποβῆ ἐν βραχεί χρόνῳ θανατηφόρος. Ἐὰν δὲ ἡ ὄντως βασιανιστικὴ αὕτη κατάστασις παραταθῆ ἐπὶ πολὺ, προσεπέρχεται καὶ πυρετός, ὅστις κατὰ μικρὸν προσλαμβάνει τοὺς χαρμηκτῆρας τοῦ ἐκτικοῦ καὶ οὕτως ἐκτῆκει κατ' ὀλίγον τὸν πάσχοντα. Ἐὰν δὲ ἡ ὄξεια φλεγμονὴ τῆς κύστεως μεταστῆ εἰς χρονίαν, τότε ὁ κίνδυνος εἶναι ἥττον ἀμεσος. Ὁ πάσχων ἀπαλλάσσεται ἐκ διαλειμμάτων τῶν εἰρημένων ἐνοχλήσεων, ἀλλ' οὐδὲν ἥττον, τὰ οὖρα ἐξακολουθοῦσιν ὄντα βλενοπουώδη καὶ διαίμα. Πᾶσα δὲ διαιτητικὴ παρεκτροπὴ καὶ πᾶσα ψύξις ἐπιφέρει ἀεὶ σφοδρότερας ὑποτροπὰς, αἵτινες ὑπονομεῦσαι τοσοῦτον τὴν υγιάν τοῦ πάσχοντος, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας ἐξάδυνατοῦσι τοσοῦτον, ὥστε φαίνονται γεγηρακότες.

Τὰ πρὸς θεραπείαν τῆς βλενορροϊκῆς κυστίτιδος συνιστώμενα μέσα ἀποβαίνουσιν ἐν ταῖς πλείσταις τῶν περιπτώσεων ἀνωφελῆ. Ὁ Bonorden, ἰατρὸς πολλὴν ἔχων πείραν περὶ τὰς ἀφροδισίους παθήσεις, λέγει, ὅτι ὁ ἐξ οἰκείας πείρας μὴ γινώσκων, ὅτι ἡ βλενορροϊκὴ κυστίτις εἶναι ὑπερβαλλόντως ἐπιμόνος καὶ ὅτι συνεπάγεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀμεσον κίνδυνον ἀδυνατεῖ νὰ πιστεύσῃ τοῦτο. Ὁ ἰατρὸς οὗτος, ἀντιτάξας, ὡς λέγει, ἐπὶ τὴν πάθησιν ταύτην αὐστηροτάτην δίαιταν, λουτρά, ἐνέματα, πυριμάματα, τὰς τε διὰ φλεβοτομίας καὶ τὰς διὰ ἐδελῶν ἀφαιμάξεις, τὸ ὅπιον καὶ τὰ συνήθη ἀποχευτικά, εὖρεν ἅπαντα διόλου ἀνωφελῆ. Καὶ τῶ ὄντι, δι' ὀλοκλήρου τοῦ συστήματος τῶν ἀφλεγμάντων καὶ ἀντισπασμωδικῶν μέσων μόλις ἐπιτυγχάνεται ἐλαχίστη ὠφέλεια. Ὁ Κ. Simon ἰάσατο, καθ' ἃ λέγει, σφοδροτάτην βλενορροϊκὴν κυστίτιδα (ἐνεστηκυῖαν ἀπὸ ἰδίου ἥδη μηνῶν καὶ ἀγαγούσαν τὸν πάσχοντα μέχρις αὐτῶν τῶν πυλῶν τοῦ Ἄδου) διὰ τῆς ἱατρικῆς θεραπείας (Inunctionskur), ἐπαλείφων τὴν ὑπογαστρικὴν χώραν διὰ τῆς τεφρᾶς ὑδραργυρικῆς αλοιφῆς. Ἐνὸσφ ἡ πάθησις χρονολογεῖται εἰσέτι ἀπὸ ὀλίγου δύναται ν' ἀποβῆ ὠφέλιμος ἡ πόσις τῶν ἀνθρακικῶν ὀξέων ἐμπεριεχόντων αὐτοφυῶν ὑδάτων (ιδίως δὲ τοῦ οὐγελίου [Vichy]), ἐλαττωμένης ἐντεῦθεν, τουλάχιστον πρὸς ὥραν, τῆς σφοδρότητος τῶν ἐνοχλημάτων. Ἐπὶ τέλους ὁμοίως ἐπιφέρει ἐν ταῖς πλείσταις τῶν περιπτώσεων τὸν θάνατον ἐν τῷ διαστήματι ἐτῶν τινῶν ἢ χρονία αὕτη τῆς οὐροδόχου κύστεως πάθησις.

Ε'. Περὶ τῶν βλενορροϊκῶν βουβῶνων.

Ὅπως ἐπὶ τοῦ ἐν τοῖς γεννητικοῖς μορίοις ἀφρο-

δισίου ἔλκους προσεπέρχεται πολλακίς φλεγμονώδης ἐξοιδησις τῶν βουβωνικῶν ἀδένων, οὕτως ἐνίοτε καὶ ἐπὶ τῆς ἐν αὐτοῖς βλενορροϊκῆς φλεγμονῆς. Ἡ πορεία τῆς ἐν τοῖς βουβῶσι τούτοις παθολογικῆς διεργασίας εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, λίαν βραδεία. Ἐἶναι δὲ ἐπίσης δυσχερὴς ἢ τε ἐπίτευξις τῆς διαλύσεως αὐτῶν καὶ ἢ εἰς ἐκπόησιν ἀγωγή. Ἐν τισὶ τῶν περιπτώσεων προέρχεται ἢ πρῆσις τῶν βουβωνικῶν ἀδένων ἐκ μακρᾶς καὶ συντόνου βαδίσσεως, ἐν ἄλλαις δὲ πάλιν, κατὰ τινὰς τῶν συφιλιδολόγων, ἐκ τῆς εἰς τὸ παραχρῆμα ἀποκρούσεως τοῦ βλενορροϊκοῦ ῥοῦ.

Περὶ τῆς θεραπείας τῶν βλενορροϊκῶν βουβῶνων ἰσχύουσιν ἐν μέρει τὰ περὶ θεραπείας τῶν ἐλκογενῶν ἀφροδισίων βουβῶνων ἐν τῷ οἰκείῳ τύπῳ ῥηθησόμενα, εἰς ἃ καὶ παραπέμπομεν τὸν ἀναγνώστην. Βιρήσθω δὲ μόνον ἐνταῦθα τοσοῦτον, ὅτι ἐπὶ τῆς τοιαύτης πρῆσεως τῶν βουβωνικῶν ἀδένων δὲν πρέπει (ὅπως οὐδὲ ἐπὶ τῶν ἀνωδύνων ἐλκογενῶν ἀφροδισίων βουβῶνων) ν' ἀποπειρώμεθα ἐκ παντοίων τρόπων νὰ ἐπιφέρωμεν τὴν διάλυσιν αὐτῶν. Δὲν πρέπει λοιπὸν μήτε ἐδέλλας νὰ προσιστώμεν, μήτε τὴν δι' ὑδραργύρου τεφρᾶν αλοιφήν νὰ ἐπαλείφωμεν, μήδὲ νὰ προσερχώμεθα εἰς τὰς διὰ πίεσεως ἀποπείρας πρὸς διάλυσιν τῶν ὀγκῶν ἐκείνων, ἐνθυμούμενοι, ὅτι αἱ τοιαῦται ἀπόπειραι, οὐ μόνον οὐδαμῶς ὠφελοῦσιν, ἀλλὰ, τούναντίον, καὶ μεγάλην ἐπιφέρουσι βλάβην, καθιστώσαι βραδυτέραν τὴν ἀποδρομὴν τῆς ἐν ταῖς ἀδέσιν ἐκείναις παθολογικῆς διεργασίας καὶ ἐκτρέπουσαι ταύτην τῆς κανονικῆς αὐτῆς πορείας.

γ'. Περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν βλενορροϊκῆς [βλενορροϊκῆς ὀφθαλμίας].

Ἡ βλενορροϊκὴ ὀφθαλμία εἶναι, ὁμολογουμένως, ἡ χαλεπωτέρα πασχῶν τῶν ἐπιπλοκῶν τῆς βλενορροϊκῆς φλεγμονῆς τῶν γεννητικῶν μορίων. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ἡ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν βλενορροϊκὴ προέρχεται ἐν ταῖς πλείσταις τῶν περιπτώσεων ἐκ μεταγωγῆς τοῦ βλενορροϊκοῦ μολύσματος ἀπὸ τῶν γεννητικῶν μορίων εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. Δὲν πρέπει ὁμοίως καὶ νὰ νομίζωμεν, ὅτι πᾶσα βλενορροϊκὴ ὀφθαλμία ἔρχεται ἐκ τοιαύτης αἰτίας. Κατὰ τὸν Ricord καὶ τοὺς δοκιμωτέρους τῶν νεωτέρων συφιλιδολόγων ὑπάρχει καὶ ἕτερα βλενορροϊκὴ ὀφθαλμία, ἐρχομένη, οὐχὶ ἐκ μεταγωγῆς τῆς βλενορροϊκῆς ὕλης, ἀλλ' ἐξ ἐνδοτέρων λόγων. Ἐπέρχεται δὲ ἡ τοιαύτη ἐπιπλοκὴ ὅταν τὸ βλενορροϊκὸν ἔκκριμα ἢ ἠλαττωμένον ἥδη, ἢ δὲ μολυσματικὸν αὐτοῦ δύναμις ἐλαχίστη. Ἡ ἰδέα, ὅτι εἶναι δυνατόν,

νὰ προσεπιλάβῃ ἡ βλενορροϊκὴ φλεγμονὴ τοὺς ὀφθαλμούς χωρὶς νὰ μεταχθῆ εἰς αὐτοὺς τὸ μολυσματικὸν στοιχεῖον, — ἡ ἰδέα, λέγομεν, αὕτη συνάδει πρὸς τὰ οὐχ ἥττον ἀναμφισβήτητα πραγματικά δεδομένα, ὅτι ἡ ἀπὸ τῶν γεννητικῶν μορίων βλενορροϊκὴ συνεπάγεται ἔστιν ὅτε φλεγμονὴ τῶν ἄρθρων, ὅτι, φλεγμαιοῦσης τῆς παρωτιδος, προσαλίσκονται ὑπὸ τῆς φλεγμονῆς καὶ οἱ ὄρχεις, ὅτι, φλεγμαιοῦσιν τῶν ἄρθρων ὄξεια φλεγμονὴ, συνέπεται ἐνδοκαρδίτις, ἢ περικαρδίτις. Τῶν νοσολογικῶν τούτων φαινομένων οὐδεμίαν δύναται ἐν τῷ παρόντι νὰ δοθῆ κατ' ἐπιστήμην καὶ ἔλλογοφανῆς ἐξήγησις. Δι' ὁμοίους, ὅτι τὰ φαινόμενα ταῦτα εἰσὶν ἐκδηλώσεις ἐιδικῆς τινος νοσηρᾶς καταστάσεως τοῦ ὅλου ὀργανισμοῦ, ὅτι προέρχονται ἐκ παθολογικῶν συμπαθειῶν, ἢ ἐκ τῆς ἀναλογίας, ἢ αἱ διαβρεπτικαὶ συνθήκαι ὀργάνων τινῶν ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας, ὅτι ἐνίστανται κατ' ἐπέκτασιν τῆς ἀλλαχόθι φλεγμονῆς διὰ τῶν λεμφικῶν ἀγγείων, — αἱ ὁμοίαι, λέγομεν, αὗται εἰσὶν ἅπασαι ἐξ ἀπλῆς εἰκασίας. Ἰδίως ἐνταῦθα μάλιστα ἀξίον εἶναι τὸ πραγματικὸν δεδομένον, ὅτι ἡ βλενορροϊκὴ ὀφθαλμία εἶναι σπανία ἐπιπλοκὴ τῆς βλενορροϊκῆς φλεγμονῆς τῶν γεννητικῶν μορίων. Ἐκ τούτου φαίνεται ἡκιστα πιθανόν, ὅτι ἡ ἐπιπλοκὴ αὕτη ἔρχεται ἀείποτε ἐκ τῆς ἐξ ἀπροσεξίας τῶν πασχόντων μεταγωγῆς τοῦ μολυσματικοῦ στοιχείου ἀπὸ τῶν ἀρχικῶς πεπονθῶτων ὀργάνων εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. Ἐπειδὴ ἐὰν τὸ πρᾶγμα ἤθελεν ἀληθῶς ἔχει οὕτω, τότε ἡ περὶ τῆς ὀφθαλμίας ἐπιπλοκῆς ἔσθαι συνήθιστάτη, καθότι καὶ ἡ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς ἐξ ἀπροσεξίας μεταγωγὴ τῆς βλενορροϊκῆς ὕλης δὲν εἶναι, βεβαίως, τοσοῦτον σπανία. Ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι ὑπάρχει ἰδιάζουσα τις νοσολογικὴ διάθεσις πρὸς τὴν ἐπιπλοκὴν, περὶ τῆς ὀφθαλμίας. Ἡ βλενορροϊκὴ ὀφθαλμία προσεπέρχεται, ὅτε μὲν, κατὰ τὴν πρώτην, ἢ τὴν δευτέραν ἐβδομάδα τῆς ἀρχικῆς παθήσεως, ὅτε δὲ, μετὰ τέσσαρας, πάντε, ἢ καὶ ἐξ ἐβδομάδας ἀπὸ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς.

Τὰ συμπτώματα τῆς βλενορροϊκῆς ὀφθαλμίας εἰσὶ τὰ ἀκόλουθα. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀλίσκεται ὑπὸ τῆς φλεγμονῆς πρῶτον μόνος ὁ ἕτερος τῶν ὀφθαλμῶν. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ προσεπιλαμβάνει αὕτη καὶ τὸν ἕτερον. Ὁ πάσχων αἰσθάνεται ἐκ μιᾶς σφοδρᾶς καύσεως καὶ κνησμονῆς ἐν τοῖς βλεφάροις, οὐ πολὺ δὲ μετὰ ταῦτα σφοδρῶν ἀλγηδόνων καθ' ἅπασαν τὴν κογχικὴν χώραν τοῦ φλεγμῆσαντος ὀφθαλμοῦ. Ὁ ἐπιπεφυκῶς τῶν τε βλεφάρων καὶ τοῦ βολβοῦ ὑπεραιμοί, ἐντεῦθεν δὲ ἐξαλλάσσει τὴν ἰδέαν, φαινόμενος ὡς ἐρυθρὸν ἐπίκρονον (κοιν. καθυρῆς). Ἐν τῇ πρώτῃ ἀρχῇ τῆς παθήσεως ὑπάρχει καὶ δα-

κρυόρροια. Τὸ παθολογικὸν ἐξίδρωμα κατ' ἀρχὰς μὲν, εἶναι ὀρθῶδες, εἰτά δὲ, γίνεται πυώδες καὶ τοσοῦτον δαφιλές, ὥστε ἐκρέει ἀδιαλείπτως. Τὰ βλεφάρων φαίνονται ἐξοιδηκότες, τὸ δὲ κατ' αὐτὰ δέρμα ἐξέρυθρον. Ἐνίοτε προήκει εἰς τοσοῦτον ἢ φλεγμονὴ τῶν βλεφάρων, ὥστε ταῦτα φαίνονται ἐκτετραμμένα. Ταχέως δὲ προσεπέρχεται καὶ χημωσις κατὰ τὸν πεπονθῶτα βολβόν. Ἐν τισὶ τῶν περιπτώσεων ἐργάζονται δινηκεῖ ἐρεθισμὸν τοῦ βολβοῦ αἱ πρὸς τὰ ἔσω τετραμμένα βλεφαρίδες. Ὅταν ἡ φλεγμονὴ ἢ σφοδρὰ, τότε ἀλίσκεται ὑπὸ αὐτῆς καὶ ἡ ἴρις. Ὁ κερατοειδῆς χιτῶν, ὅστις κατ' ἀρχὰς εἶναι ἀπαθῆς, διαφαίνεται, ἐν μέρει κεκαλυμμένος ὑπὸ τοῦ παθολογικοῦ ἐκκρίματος, κατὰ τὸ μέσον τοῦ φοινικοῦ, δι' ὀρθῶδους ἐξιδρώματος ἐνεμμένου καὶ σπογγώδη βλασθήματα φέροντος ἐπιπεφυκῶτος. Βραδυτέρον ἀποβάλλει τὴν διαφάνειαν αὐτοῦ, ἀκολουθῶν δὲ ἐξελλοῦται καὶ οὕτως ἢ ἐνίστανται ἐν αὐτῷ λευκωματοῦδες σκιερότητες, ἢ συναγωγὴ πύου μεταξὺ τῶν πετάλων αὐτοῦ. Ἐντεῦθεν προέρχεται μαλάκυνσις καὶ διάτρσις τοῦ χιτῶνος τούτου, συνεπαγομένη τὴν ἐκχυσιν τοῦ ὑδατώδους ὑγροῦ, ἐπομένως καὶ τὴν παντελεῖ ἀπώλειαν τῆς ὀράσεως. Ἐνίοτε μάλιστα λαμβάνει ἡ φλεγμονὴ τὴν τοιαύτην ἐκβασιν κατ' ἀμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμούς. Ὅταν ἡ ἐντασις τῆς φλεγμονῆς ἢ μεγίστη, τότε ἡ πορεία τῆς παθολογικῆς διεργασίας εἶναι τοσοῦτον ταχεῖα, ὥστε ἐν τῷ διαστήματι εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν ἐπέρχεται ἡ εἰς τὴν ἀπώλειαν τῆς ὀράσεως ἐκβασις. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὁμοίως δὲν ἐπιφέρει ἡ φλεγμονὴ τοσοῦτον ταχέως τὴν καταστροφὴν τοῦ ὀφθαλμοῦ ὁ κερατοειδῆς χιτῶν ἀλίσκεται ὑπὸ τῆς φλεγμονῆς ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν πρώτην ἀρχὴν τῆς βλενορροϊκῆς ὀφθαλμίας, αἱ δὲ κατ' αὐτὸν σκιερότητες καὶ αἱ ἐξελλοῦσι ἐνίστανται καὶ ἡ διάτρησις αὐτοῦ γίνεται ἐν τέλει τῆς πρώτης ἢ ἐν ἀρχῇ τῆς δευτέρας ἐβδομάδος. Λαμβάνει δὲ ἡ βλενορροϊκὴ ὀφθαλμία τὴν τοιαύτην ἐκβασιν, ὅταν δὲν ἀντιταχθῆ κατ' αὐτῆς οὐδεμίαν θεραπευτικὴν ἐνέργειαν, ἢ θεραπευθῆ ἀτελῶς. Ὅταν δὲ ἡ πάθησις τύχῃ ἐγκαίρως τῆς προσήκουσας θεραπευτικῆς ἐπιμελείας, ἐπέρχεται τις βελτίωσις ἐν τῷ διαστήματι τριῶν ἢ τεσσάρων, συνήθως, ἡμερῶν. Τὸ ἐν τοῖς βλεφάροις ἐξοιδημα μειοῦται, τὸ ἐρυθρὸς τοῦ ἐπιπεφυκῶτος ἀποβάλλει τὴν ἐντασιν αὐτοῦ, ὁ κερατοειδῆς χιτῶν, ἐν ταῖς πλείσταις μὲν τῶν περιπτώσεων, μένει ἀπαθῆς, ἐν ὀλίγαις δὲ τισὶ μόνον, ἀποβάλλει ἐνιαχοῦ τὴν ἐαυτοῦ διαφάνειαν, ἐνισταμένων κατ' αὐτὸν βολωμάτων, ἢ ἀναβρώσεων, αἵτινες ὁμοίως δὲν συνεπάγονται μήτε τὴν διάτρησιν τοῦ χιτῶνος, μήδὲ τὴν

παραγωγὴν νεφελωμάτων κατ' αὐτόν. Προϊούσης τῆς βελτιώσεως, προχωρεῖ ταχέως καὶ ἡ μείωσις τοῦ ἐξοιδήματος, ἡ ἀπεικρινόμενη βλένα ἐλαττωταί, τὸ δὲ ἄλλος ὑφίσταται κατὰ μικρὸν. Ἐπίσης ὑποστέλλεται καὶ ὁ κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς παθήσεως ἐνίστατε προσεπερχόμενος πυρετός. Ταιουτοτρόπως συντελεῖ ἐν τῷ διαστήματι 10 (—14) ἡμερῶν τὴν κορείαν αὐτῆς ἡ παθολογικὴ αὐτῆς διεργασία. Μόνη ἡ ὑπεραιμία τοῦ ἐπιπεφυκότου καὶ αἱ κατὰ τὸν κερατοειδῆ χιτῶνα θολώσεις παραμένουσιν ἐπὶ τινα ἔτι χρόνον.

Τὰ ὑπὸ τινῶν ἰατρικῶν συγγραφέων ὡς ἰδιαίοντα δῆθεν χαρακτηριστικὰ τῆς ἐξ ἐσωτερικῆς αἰτίας (καὶ οὐχὶ ἐκ μεταγωγῆς τοῦ βλενορροϊκοῦ μολύσματος) ἐρχομένης βλενορροϊκῆς ὀφθαλμίας ἀναφερόμενα συμπτώματα οὐδεμίαν κατὰ τοὺς ἀκριβεστέρους νοσολόγους ἔχουσι χαρακτηριστικὴν σημασίαν. Ἐπίσης ἀναπόδεικτος εἶναι καὶ ἡ ἰδέα, ὅτι τῆ ἐξ ἐσωτερικῆς αἰτίας προερχομένη βλενορροϊκῆ φλεγμονῇ τῶν ὀφθαλμῶν συνοδεύουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀρθριτιδοειδῆ ἐνοχλήματα, ἃ συνέπονται τῇ βλενορροϊκῇ φλεγμονῇ τῶν γεννητικῶν μαρίων, — ἔτι δὲ καὶ ἡ ἰδέα, ὅτι κατὰ τὸ τοιοῦτο δῆθεν εἶδος τῆς βλενορροϊκῆς ὀφθαλμίας ἀλλοσκονται ὑπὸ τῆς φλεγμονῆς καὶ οἱ ἐσω χιτῶνες τοῦ ὀφθαλμοῦ.

Περὶ τῆς διαγνώσεως τῆς βλενορροϊκῆς ὀφθαλμίας κρίνομεν τοσοῦτον μᾶλλον περιττὸν νὰ μακροηγήσωμεν, ὅσον, ἀφ' ἑνὸς μὲν, δὲν εἶναι ποτὲ δυνατόν νὰ συγχύσῃ τις τὴν πάθησιν ταύτην μετὰ τῆς συνήθους ἀπλῆς φλεγμονῆς τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ, ἢ τε συνήθως πυορροϊκῆ ὀφθαλμία (ἢ αὐτῷ δὴ καλουμένην αἰγυπτιακὴ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν βλενορροία) καὶ ἡ τῶν νεογνῶν διακρίνεται ἀπὸ τῆς περὶ ἧς ἐνταῦθα κυρίως ὁ λόγος κατὰ τὴν διαφορὰν τῆς ποιητικῆς αἰτίας, οὐχὶ δὲ κατὰ τοὺς συμπτωματολογικοὺς χαρακτήρας. Ἐτῶν νεογνῶν δὲ πυορροϊκῆ ὀφθαλμία εἶναι μᾶλλον συχνὰ, ἢ ὅσον κοινῶς νομίζεται, ἀπότοκος μολυσματικῆς ῥύσεως τῶν γεννητικῶν μορίων τῆς μητρὸς. Περὶ τῆς διαφορικῆς διαγνώσεως τῆς βλενορροϊκῆς φλεγμονῆς τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῆς διφθεριτιδικῆς ὀφθαλμίας ἤθελεν εἶσθαι ἦττον περιττὸν νὰ διεκλάβωμεν, ἀλλ' ἡ ταιαύτη παρέκβασις ἤθελε κατατείνει τὸν λόγον πλεον ἢ ὅσον ἐπιτρέπουσι τὰ ὅρια περιοδικῶν συγγραμμάτων. Διὸ παραπέμπομεν εἰς τὸν οἰκείον τόπον τῆς ἐιδικῆς νοσολογίας.

Ἡ πρόληξις εἶναι ἡκιστα ἀγαθὴ ἐφ' ἀπασῶν τῶν πυορροϊκῶν φλεγμονῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἰδίως δὲ τῶν ἀφροδισίου μολύσματος ἀποτόκων. Ἀλλ', ὁ-

πωσδήποτε, εἶναι ἦττον καλὴ, ἢ ἐπὶ τῆς διφθεριτιδικῆς ὀφθαλμίας. Ὅσον δὲ ταχυτέρα εἶναι ἡ πορεία τῆς φλεγμονικῆς διεργασίας καὶ ὅσον σφοδρότερα ἡ φλεγμονή, τοσοῦτον μᾶλλον δυσεπίτευκτος εἶναι ἡ ἴασις καὶ δι' αὐτῆς ἔτι τῆς δραστηριότερας καὶ θαυμασιώτερης θεραπευτικῆς ἐνεργείας. Ἐπὶ τῶν ἦττον ταχείαν ἔχουσῶν τὴν κορείαν βλενορροϊκῶν ὀφθαλμῶν εἶναι κατὰ τοῦτο, τοῦλάχιστον, ἐνοικώτεροι αἱ θεραπευτικαὶ συνήκαι, ὅτι ὁ ἰατρός λαμβάνει καιρὸν νὰ ἀντιτάξῃ κατὰ τῆς παθήσεως τὰ πρόσφορα ἰάματα.

Περὶ τῆς θεραπείας τῆς βλενορροϊκῆς ὀφθαλμίας παρατηροῦμεν, ὅτι τὸ προύργιαίτατον πάντων εἶναι ἡ προφύλαξις. Ἡ πρωτίστη τῶν συμβουλῶν, ἃς πρέπει νὰ δίδωμεν τῷ πάσχοντι βλενορροϊκῆν οὐρηθρίτιδα, εἶναι τὸ νὰ προσέχῃ μὴ διὰ τῶν δακτύλων αὐτοῦ, ἢ διὰ σπόγγου, ἢ διὰ ῥινομάκτρου κ.τ.τ. μεταγάγῃ τὴν μολυσματικὴν ὕλην εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ οὕτω προξενήσῃ αὐτὸς ἐαυτῷ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος κινδυνωδεστάτην ὀφθαλμίαν. Μετὰ τὸ μέτρον τοῦτο, τὸ μᾶλλον τελεσφόρον εἶναι τὸ ἀντιτάσσειν κατὰ τῆς βλενορροϊκῆς οὐρηθρίτιδος δραστηρίαν θεραπευτικὴν ἐνεργείαν. Κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη, ὅτε ἐλαττοῦνται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον οἱ θιασῶται τῆς ἀποκρουστικῆς λεγομένης ἰατρίας καὶ περιορίζεται ἡσήμεραι ἢ πλάγη, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπίσχῃται ἐκ μιᾶς ἢ βλενορροϊκῆς ῥύσεως, ἀλλ' ὅτι πρέπει νὰ ἀφίνηται ἐπὶ τινος ἡμέρας ἀδιακώλυτος, — κατὰ τὰ τελευταῖα, λέγομεν, ταῦτα ἔτη ἐλαττοῦται ἡμέρας τῇ ἡμέρᾳ ἡ συχνότης τῆς βλενορροϊκῆς ὀφθαλμίας.

Ὅσον περὶ τῶν ἐνδείξεων, ἃς πρέπει νὰ προβαλλώμεθα κατὰ τὴν θεραπευτικὴν ἡμῶν ἐνεργείαν, εἰρήσθωσαν τὰ ἀκόλουθα. Εἴαν ἡ βλενορροϊκῆ ῥύσις ἢ ἤδη ἐπισχημένη, οὐδαμῶς πρέπει νὰ χρονοτριβώμεν, προσπαθοῦντες νὰ ἐπαναφέρωμεν αὐτήν. Τοῦτο οὐδόπως συμβάλλεται πρὸς τὴν ἴασιν τῆς βλενορροϊκῆς τῶν ὀφθαλμῶν φλεγμονῆς. Εἴτα δὲ πρέπει πρὸ παντός ἄλλου νὰ συμβουλευώμεν τῷ πάσχοντι νὰ διαμένη παντάπασις ἡρεμὸς, ἐν σκοτεινῷ κοιτῶνι, ἀντιτάσσωμεν κατὰ τῆς φλεγμονῆς τοπικῶς τε καὶ καθολικῶς τὴν ἀφλέγματον ἀγωγὴν, χρώμενοι ἅμα δραστηριώτερον πρὸς καυτηριάσιν τῶν πεπονηθέντων μορίων τῷ νιτρικῷ ἀργύρῳ. Πρὸς ὑποστολήν τῆς φλεγμονῆς πρέπει νὰ ἀφαιμάσσωμεν τὴν πάσχοντα διὰ τε φλεβοτομίας καὶ προσβολῆς (15—20) βδελλῶν κατὰ τοὺς κρατάφους, ἢ ὑπίσω τῶν ὠτιων. Ὅταν μάλιστα ἡ φλεγμονὴ ἢ σφόδρα, τότε δεόν νὰ ἐπαναλαμβάνηται ἡ τῶν βδελλῶν προσβολὴ ἐκ διαλειμάτων ἑκτὼ μᾶχρι δώδεκα ὥραν. Ἐκτός τούτων πρέπει νὰ

καυτηριάσωμεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸν φλεγμαίνοντα ἐπιπεφυκότα, ἐπιθίγοντες αὐτὸν ἐπιπολαίως καὶ κατὰ ταχείας ἀγωγῆς διὰ βαπίδος νιτρικοῦ ἀργύρου, ἢ ἐνεργοῦντες τὴν καυτηριάσιν διὰ δυνατῆς διαλύσεως τῆς καυτηρίου οὐσίας. Πρέπει δὲ νὰ λαμβάνωμεν, ἐπὶ μὲν τῶν παιδῶν, ἐν μέρος νιτρικοῦ ἀργύρου πρὸς τέσσαρα μέρη (μέχρις ἑξ) ὕδατος, ἐπὶ δὲ τῶν κῆσμενων ἐν μέρος ν. ἀ. πρὸς δύο μέρη (ἢ καὶ πλεον) ὕδατος. Μεθ' ἐκάστην δὲ καυτηριάσιν πρέπει νὰ γίνῃται εἰς τὸν πεπονηθέντα ὀφθαλμὸν ἔνεσις ψυχροῦ ὕδατος, ἢ ἀδυνάτου διαλύσεως ὀφθαλμικοῦ ἁλατος. Ὅταν ἡ φλεγμονὴ ἢ ἴαν σφοδρὰ καὶ ὅταν ἡ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ῥύσις τῆς πυώδους ὕλης, ἐλαττωθεῖσα, ἢ ἐκλιπούσα ἐπὶ τινος ὥρας, ἐπανέλθῃ εἴτα οἷα καὶ πρότερον, τότε δεόν νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν ἐκ δευτέρου τὴν καυτηριάσιν μετ' ἑκτὼ ὥρας (ἔως δέκα) ἀπὸ τῆς πρώτης καυτηριάσεως. Ἐν ἀνάγκῃ δεόν νὰ γίνῃται καὶ ἐκ τρίτου ἢ ἐπανάληψις αὐτῆ μετὰ παρέλευσιν τοῦ αὐτοῦ χρονικοῦ διαστήματος. Πρὸς τούτοις ἀπαιτεῖται νὰ γίνῃται κατ' ἐκάστην ὥραν εἰς τὸν πεπονηθέντα ὀφθαλμὸν δι' ὑελίνου ἐνεστῆρος ἔνεσις πολλοῦ ψυχροῦ ἐνέματος. Καὶ ἀφοῦ δὲ ἡ φλεγμονὴ ἀρχίσῃ νὰ ὑποστέλληται πρέπει νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν αἱ καυτηριάσεις κατὰ πᾶσαν δευτέραν, περιήπου, ἡμέραν. Ἐν τοῖς μεταξὺ δὲ τῶν καυτηριάσεων τούτων πρέπει νὰ προσισταῖνται ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν ψυχρὰ ἐπιθέματα.

Ὅταν ἐπέλθῃ σφοδρὰ καὶ ἐπίμονος χήμωσις, τότε πρέπει ἀνευ διαμελλήσεως νὰ ἀπεκτένωμεν διὰ τῆς καυτηρίου ψαλίδος μεζζονας στολίδας τοῦ ἐπιπεφυκότου. Οὕτως ἐπιτυγχάνεται καὶ τις, λίαν ὠφέλιμος, ἐκχυσις αἵματος ἀπὸ τῶν ὑπερπληρωμένων ἀγγείων τοῦ φλεγμαίνοντος ὀφθαλμικοῦ χιτῶνος. Ἀλλ' ὅσάντις εἶναι ἐνδεδειγμένη ἡ καυτηριάσις πρέπει αὐτὴ νὰ ἐκτελεῖται πρὶν ἢ γένωσιν τοῦ ἐπιπεφυκότου ἀπεκτομαί. Ἀφοῦ δὲ ὑποσταλῇ μικρὸν ἢ τῆς φλεγμονῆς ἐντασις πρέπει νὰ ἀντικαθιστῶμεν ἀντὶ τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου συρσοδεψίνην (Tanninum), διαλύοντες ὃ (—10) κόκκους αὐτῆς ἐν μιᾷ οὐγγίᾳ ῥευστοῦ. Τοῦ ὑγροκρολλουρίου τούτου ἐνταλάζωμεν εἰς τὸν πεπονηθέντα ὀφθαλμὸν τρίς ἢ τετράκις τῆς ἡμέρας σταγόνας τινὰς. ὠφέλιμος ἀπεδείχθη προσέτι καὶ ἡ (κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς φλεγμονῆς) ἐφαρμογὴ ἐκδορῶν ὀπίσω τῶν ὠτιων, ἢ ἐπὶ τοῦ αἰχμῆος. Ὁ Ρίκορ δ συνίστασιν ὡς λίαν ὠφέλιμον τὴν κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Sama τοπικὴν διὰ βδελλῶν ἀφαιμάξιν. Συνίσταται δὲ ἡ μέθοδος αὕτη εἰς τὴν προσβολὴν δύο, ἢ τριῶν, βδελλῶν περὶ τὸν πεπονηθέντα τόπον καὶ τὴν ἐπὶ δώδεκα ὥρας κατὰ πολλαπλῶν ἐπα-

νάληψιν προσβολὴν ἴσου ἀριθμοῦ βδελλῶν, ἀφοῦ αἱ πρότερον προσβληθεῖσαι ἀποπέσωσι. Ἰμπερὶ τοῖς μεθόδου ταύτης πρὸς τὰς τοπικὰς ἀφαιμάξεις χρώμεθα, ἀπὸ τινος ἤδη (ἐπὶ τε τὴν βλενορροϊκὴν ὀφθαλμίαν καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐν ἣ θεωροῦμεν ἐνδεδειγμένην τὴν διὰ τοπικῆς ἀφαιμάξεως ἀφαιρέσιν πολλοῦ αἵματος) τῇ κατὰ Βεῖρον (Beer) μεθόδῳ (ὡς ἦττονος δαπάνης χρῆζούση καὶ μᾶλλον εὐεφαρμόστῳ) περὶ ἧς θέλομεν διαλάβει ἐν τῷ ἀκολουθῶν τεύχει τοῦ "Ἰπποκράτους". Βοηθητικωτάτη πρὸς ἴασιν εἶναι προσέτι ἡ σὺν τῇ τῶν εἰρημέων θεραπευτικῶν μέσων γρήσις τοῦ ἠπίου χλωριούχου ὑδραργύρου (Calomelani) ἐν δόσει δύο κόκκων κατὰ πᾶσαν δευτέραν ὥραν, ἐπαλειφομένης ἅμα τῆς δι' ὑδραργύρου τεφρᾶς ἀλοιφῆς ἐπὶ τῆς μετωπιαίας χώρας μέχρις οὐ ἐπέλθῃ πτυαλισμός. Εἴαν ὁ πάσχων μὴ ἀνέχῃται τὸν χλωριούχον ἡπιον ὑδραργύρον, πρέπει νὰ προσφεύγωμεν εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ νιτρικοῦ γάτρου (οἷ δίδομεν 2—4 δραχ. κατ' ἐκάστην), ἢ τινος τῶν δραστηρίων καθαρτικῶν (οἷον τοῦ ἐχυλισματος τῶν κολοκυθιδῶν [ἐν δόσει 3—4 κόκκων], ἢ λαμβάνει νῆστις ὁ πάσχων), ἢ τινος τῶν θειικῆν μαγνησίαν ἐμπεριεχόντων αὐτοφῶν ὑδάτων.

[Ἔπεται ἡ συνέχεια].

[28.] Περὶ νέας τινὸς θεραπευτικῆς μεθόδου, διὰ τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀτμοσφαιρικοῦ αἵματος.

[Συνέχεια καὶ τέλος.]

Ἐκ τῶν ἐβδομήκοντα ἐπτὰ ἀρρώστων, τῶν ἐνεκα ἀσθματος, ἐμφυσήματος τῶν πνευμόνων καὶ βρογχίτιδος χρῆσαμένων, ὑπὸ τῷ K. Sandahl, τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος νέα θεραπευτικῆ μεθόδῳ, πενήκοντα ἐπτὰ μὲν ἔρχον ἐπίσημον καὶ διαρκῆ τῆς καταστάσεως αὐτῶν βελτίωσιν, ἐπὶ ἐννέα ἦν ἀβέβαιον ἀν ἡ βελτίωσις ἦν διαρκῆς, ἐνδεκα δὲ (παρὰ τοῖς πλείοσιν ἐκ τῶν ὁποίων συνυπῆρχε καὶ διέφουσι τῶν ἐρόγγων [Bronchiectasia]) οὐδαμῶς ἐβελτιώθη ἡ κατάστασις. Ἐπὶ δεκατεσσάρων ἀσθματικῶν, ἐφ' ὧν σὺν τῷ ἀσθματι ὑπῆρχε καὶ ἀπλοῦν ἐμφύσημα τῶν πνευμόνων, ἐγένετο ἡσήμεραι ἐπιαιθητοτέρα ἡ ἰαματικὴ ἐπιβροχὴ τοῦ συμπεπυκνωμένου αἵματος. Περὶ τῶν δώδεκα μάλιστα ἐκ τῶν τελευταίων δύναται, λέγει, νὰ διαβεβαιώσῃ ὁ K. Sandahl, ὅτι, κατ' ὅσον ἔδυνῆθη νὰ πληροφορηθῇ, ἢ ἐπιτευχθεῖσα ἴασις ἦν διαρκῆς, ἄτε μὴ ὑπετρο-

πιασάντος της παθολογίας κατά τον μετά την χρη-
σιν των πνευματικών λουτρών διελλόντα μακρὸν
χρόνον. Προσέτι παρετήρησεν πολλάκις ὁ ἡμέτερος
συγγραφεὺς, καθ' ἃ λέγει, ὅτι ἤκουετο τὸ ἰδιάζον
ἐκείνο κατὰ τὸν θώρακα ἤχημα, ὅπερ, κατὰ τὸν
Berlin, προσεπέρχεται κατὰ τινὰ τῶν περιόδων
τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀκινικοῦ ἐμφυσήματος τῶν
πνευμόνων, ἢ οὕτω δὴ λεγομένη ἀδιάπαστος
Bourdonnement continu. Δοξάζει δὲ,
ὅτι ἡ ἡγετική αὐτὴ ἐντύπωσις παράγεται ὅταν ἐν
τῷ αὐτῷ λοβῷ τοῦ πνεύμονος παράκεινται εἰς τοὺς
ἀποβεβληκότητας τὴν ἐλαστικότητα αὐτῶν καὶ ἐμ-
φυσηματικούς γενομένους ἀκίνους οἱ διατηρηηκότες
τὴν ἐλαστικότητα αὐτῶν. Ἐνίσταται δὲ τὸ περὶ οὗ
ὁ λόγος παθολογικὸν ἤχημα, κατὰ πᾶσαν πιθανότη-
τα, ἐκ τοῦ ὅτι οἱ κατὰ φύσιν ἔχοντες ἄκιννοι, συ-
στέλλομενοι μετὰ τὴν εἰσπνοήν, ἐκπιέζουσι πνεῦμα
ἐκ τῶν τὴν ἐλαστικότητα αὐτῶν ἀποβεβληκότητων.
Οὕτως ἐξηγεῖται τὸ ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος κα-
τὰ τὸν θώρακα βρομβητικὸν ἤχημα ἀκούεται (καί
τοι ἀσθενῶς) ἐπὶ τινος ἐπιτομῆς ἀφοῦ ὁ πά-
σχων ἐπίσχη τὴν κίνησιν τῶν ἀναπνευστικῶν αὐ-
τοῦ μυῶν. Ἀλλ' ἀφοῦ τὸ ἐμφύσημα ἀναπτύχθη ἐπι-
μᾶλλον, ἐκλείπει τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἤχημα, ὥστε
δὲν ἀκούεται πλέον παντάπασιν φιδύρισμα ἀναπνευ-
στικόν.

ια'. Περὶ δὲ τῆς θεραπευτικῆς ἀξίας τῆς νέας
μεθόδου ἐπὶ τῆς φυματιώσεως τῶν πνευμόνων καθ'
ἑαυτήν, ἢ ἐπιπεπλεγμένην μετ' ἐμφυσήματος, εὐ-
ρίσκομεν ἐν τῇ πραγματείᾳ τοῦ *K. Sandahl* τὰ
ἐξῆς. Ὅταν ἡ φυματιώσις τῶν πνευμόνων ἦ ἐπι-
ἐν τῷ ἐνίστασθαι, τότε τὰ διὰ τοῦ συμπεπυ-
κνωμένου ἀτμοσφαιρικοῦ πνεύματος λουτρά εἰσὶν
ὄντως λυσιτελεῖ καὶ ἀξία τῆς ὑπὸ πολλῶν πολλὰ-
κις ἰατρῶν γενομένης συστάσεως αὐτῶν ὡς λίαν
ἀνυψίμων ἐπὶ τῆς ἐκ φυματιώσεως τῶν πνευμόνων
φθίσεως. Ἐπιφέρουσι δὲ τὴν ὠφέλειαν ταύτην διὰ
τῆς ἄρσεως τῆς ἐν τοῖς πνεύμοσιν ὑπεραιμίας
καὶ τῶν καταρροϊκῶν φλεγμονῶν, ἐτι δὲ διὰ τῆς
βελτιώσεως τῶν περὶ τὴν διάθρεψιν φυσιολογι-
κῶν συνθηκῶν. Ὅστε κατὰ τὴν ἐποψιν ταύτην
ἢ ἐπὶ τὸν πεπονητότα ὄργανισμὸν ἰαματικὴ τοῦ
συμπεπυκνωμένου ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος ἐνέργεια
ἀναλογεῖ πῶς τῆ τοῦ παραλίου ἀέρος. Πρέπει δὲ
κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νέου
θεραπευτικοῦ μέσου ἐπὶ τῶν ἐκ φυματιώσεως τῶν
πνευμόνων φθισιῶντων νὰ ὑποστέλλωμεν τὴν δύ-
ναμιν τῆς ἐπὶ τὸν ὄργανισμὸν ἐπιδράσεως τοσοῦτον
ἐνεργῶς δραστήριος, ἐλαττοῦντες τὴν τοῦ ἀέρος πί-
εσιν καὶ συντέμνοντες τὸν χρόνον, ἐφ' ὃν ὁ πάσχων
διαμένει ὑπὸ τὸν κώδιονα τῆς συσκευῆς, ἕως γενικῶς

δὲ κανὼν ἰσχύει, ὅτι ἐπὶ τῶν ἐκ φυματιώσεως τῶν
πνευμόνων φθισιῶντων εἰσὶν ἀντεδεδειγμένα τὰ
πνευματικά λουτρά, ὅταν ἐπιφέρωσι πυρετικὴν δι-
ἐργασιν. Ἐὰν ὁμως ληφθῇ πρόνοια, ὥστε νὰ μὴ
αὐξάνηται ἡ πίεσις, οὐδέ νὰ παρατεινῆται ἡ ἐνθά-
κῆσις ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ προξενῶνται ἐκ τού-
του πυρετικὰ φαινόμενα, δύναται νὰ χρησιμεύσωσιν
ὡς πραῦντικὸν βοήθημα τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος πνευ-
ματικά λουτρά καὶ ἐπ' αὐτῆς ἐτι τῆς ἡδὴ προκε-
χωρηκυίας φυματιώσεως τῶν πνευμόνων.

ιβ'. Ἐκ πάντων τῶν σπασμῶδη βήχα πασχόν-
των ἀρρώστων, ὧν ἐπεμελήσατο ἰατρικῶς ὁ *K. Sandahl*,
ὄγδοήκοντα καὶ εἰς ἰάθησαν τῇ χρήσει τῶν
διὰ συμπεπυκνωμένου ἀέρος λουτρῶν (κατὰ μέσον
ὄρον δι' εἴκοσι καὶ μιᾶς ἐνθακῆσεων ἐν τῇ συ-
σκευῇ). Τὸ ἀγαθὸν τοῦτο θεραπευτικὸν ἀποτέλεσμα
ἐπὶ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος παθῆσεως προέρχεται, πι-
θανῶς, ἐκ τῆς πραῦντικῆς ἐπὶ τὸ νευρικὸν σύστημα
ἐνεργείας τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος καὶ ἐκ τῆς
δυνάμεως, ἧτις προσιδιάζει αὐτῷ, τοῦ καταπαύειν
τὰς καταρροϊκὰς φλεγμονὰς τῶν ἀναπνευστικῶν
πόρων.

ιγ'. Τῶν ἔνεκα ὀργανικῶν τῆς καρδίας ἀλλοι-
ώσεων καὶ ἔνεκα συγκοπτικοῦ ἀσθματος (*Anginae
pectoris*) εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἰατρειαν καθυπο-
βληθέντων δὲν ἐβελτιώθη παντάπασιν ἡ κατάστασις.
Δοξάζει δὲ ὁ *K. Sandahl*, ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τῶν διὰ
συμπεπυκνωμένου ἀέρος λουτρῶν, ὡς ἐκ τῆς ἐπὶ τὸ
κυκλοφορικὸν σύστημα ὑποστατικῆς αὐτῶν ἐνεργείας,
ἠδύνατο νὰ ἀποβῆ ἀνύσιμος ἐπὶ τῆς ἀνεπιπλόκου
(καὶ ἰδίως μετ' ὀργανικῆς βλάβης τινὸς τῶν βαλ-
βίδων μὴ ἐπιπεπλεγμένης) ὑπερτροφίας τῆς καρδίας.
Ἐλλογος προσέτι δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ ἡ ἐκ τῶν
προτέρων ἰδέα, ὅτι τὰ διὰ τοῦ συμπεπυκνωμένου
ἀέρος λουτρά δύναται νὰ ἔχωσιν ἐμμέσως βελτι-
ωτικὴν ἐπιρροήν καὶ ἐπὶ τῆς διατάσεως τοῦ δε-
ξιῦ ἡμικαρδίου, τῆς προσερχομένης ἐκ τῆς ἐν τοῖς
πνεύμοσι παρουσίας κυκλοφορικοῦ τινος κωλύματος.

ιδ'. Ἐκ τῶν προτέρων μόνον συλλογιζόμενος
ὁ *K. Sandahl*, εἰκάζει, ὅτι δύναται νὰ ἀποβῆ ὠ-
φέλιμος ἡ χρῆσις τῶν διὰ συμπεπυκνωμένου ἀέρος
λουτρῶν καὶ ἐπὶ τῆς ὀλιγαίμιας, τῆς χλωρώσεως,
τῆς χυραδώσεως καὶ τῆς πολυσαρκίας.

ιε'. Ἡ διαβεβαίωσις ἄλλων ἰατρῶν, ὅτι ὁ συμ-
πεπυκνωμένος ἀὴρ ἀφραίνει τὴν δυσνηκοίαν, ὅταν αὐ-
τὴ προέρχεται ἐξ ἀποφράξεως τῆς εὐσταχείου σάλ-
πιγγος, — ἡ διαβεβαίωσις, λέγομεν, αὕτη ἐπεβε-
βαιώθη καὶ διὰ τῶν θεραπευτικῶν δοκιμῶν, αἷς ἐπ-
εχειρήσεν ὁ *K. Sandahl*. Ἀντιδοξῶν δὲ ὁ ἰατρὸς
οὗτος τῷ *K. Plavaz*, θεωρεῖ ἐκ τῶν προτέρων
ὡς ἥκιστα ἀνύσιμον τὴν χρῆσιν τῶν διὰ συμπε-

συκνωμένου ἀέρος λουτρῶν ἐν ταῖς περιπτώσεσι,
καθ' ἃς ἡ δυσνηκοία προέρχεται ἐκ βλάβης τῶν ἔσω
τοῦ ὠτός, ἢ τῶν ἀκουστικῶν νεύρων.

Πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ *K. Sandahl* διὰ τῆς νέας थे-
ραπευτικῆς μεθόδου ἐπιτευχθέντα ταῦτα θεραπευ-
τικὰ ἀποτελέσματα συνάδει ἡ ἰατρικὴ πείρα καὶ
τῶν ἐν Μοντεπελλεῖῳ (*Montepellier*) καὶ Λουγ-
δούνῳ τὸν συμπεπυκνωμένον ἀέρα θεραπευτικῶς
ἐφαρμοσάντων ἰατρῶν.

Μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς ἐκθέσεως τοῦ *K. Sandahl*
ἐδημοσίευσαν καὶ ἄλλοι ἰατροὶ, ἀρτίως
ἐτι, τὸ περιγεγόμενον τῆς περὶ τὰς θεραπευτικὰς
ιδιότητας τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος ἰατρικῆς αὐ-
τῶν πείρας. Ἐκ τῶν δημοσιευμάτων τούτων πλη-
ροποροῦμεθα, ὅτι ὑπάρχουσιν ἡδὴ συνεσταμένα ἀε-
ροθεραπευτικὰ καταστήματα ἐν Παρισίοις, ἐν Λον-
δίνῳ, ἐν Πετροῦπόλει, ἐν Λουγδούνῳ, ἐν Μοντεπε-
λλεῖῳ, ἐν Νικαίᾳ (*Nizza*) (δύω) καὶ ἐν τῷ πα-
ρὰ τὸν Ῥήνον (ἐν τῇ ἡγεμονίᾳ Νασαύη) ὑδροθερα-
πευτικῷ καταστήματι *Johannisberg*.

Ἐκ τῶν δημοσιευμάτων τούτων πληροφοροῦμεθα
προσέτι, ὅτι ἡ δαπάνη, ἧς ἐδέησε πρὸς συσκευάσιν
ἀμφοτέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ ἀεροφυλακτικῶν συσκευῶν,
συνεποσώθη εἰς 50,000 φράγκων, καὶ ὅτι ἐκάστη
δίωρος ἐν τῇ συσκευῇ ἐνθακῆσις εἶναι διατετιμημένη
ἐξ φράγκων. Ἀλλ' ἡ περὶ τὴν συσκευάσιν τῆς μηχανῆς
ἀπαιτουμένη δαπάνη ἠλαττώθη μεγάλως ἐκ τῆς ὑπὸ
τοῦ ἰατροῦ *K. Lange* ἐν τῇ ἐν Ἰωαννουβέργῃ ὑπαρ-
χοῦσῃ συσκευῇ ἐπενεχθείσης τροποποιήσεως. Ὁ *K. Lange*
μετέβαλε τὸ σχῆμα τοῦ κώδιονος ἀπὸ ἐλλει-
φοειδοῦς εἰς κυλινδρῶν. Ἐκατέρω δὲ τῶν πρὸς τὸν
ἄξονα τοῦ κυλίνδρου καθέτων πλευρῶν αὐτοῦ εἶ-
ναι κατὰ καὶ κοῖλον ἔλασμα σιδήρου, οὗ ἡ κοιλότης
εἶναι τετραμμένη πρὸς τὰ ἔσω καὶ ὅπερ συνέχεται
μετὰ τοῦ ἐτέρου διὰ κραταιᾶς στήριγγος ἐκ σιδή-
ρου, διηκούσης διὰ τοῦ ἄξονος τοῦ κυλίνδρου καὶ
φερούσης κατὰ τε τὸ ἀνώτερον καὶ τὸ κατώτερον
αὐτῆς ἄκρον ἀνὰ ἐν ἐπικάρσιον σιδηροῦν ἱμάντωμα.
Ἡ πρὸς κατασκευὴν μιᾶς τοιαύτης συσκευῆς (χωρη-
τικότητος ἀρκούσης πρὸς τέσσαρας ἀνθρώπους) ἀπαι-
τουμένη δαπάνη δὲν ὑπερβαίνει τὰς χιλίας δραχ-
μὰς, μὴ συμπεριλαμβανομένης ὁμως τῆς διὰ τὴν
ἀτμομηχανὴν προσαπαιτουμένης. Ὁ *K. Lange* ἐπ-
ήνεγκε καὶ ἄλλας τινὰς βελτιώσεις εἰς τὴν ἀεροφυ-
λακτικὴν συσκευὴν, τὰς ἐξῆς: μετεσκεύασε τοιοῦτο-
τρόπως τὴν πνευματικὴν ἀντλίαν, ὥστε δι' αὐτῆς δύ-
ναται τις, οὐ μόνον νὰ συμπυκνώσῃ τὸν ἐν τῷ κυ-
λίνδρῳ ἀέρα, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀραιώσῃ αὐτὸν κατὰ
τὴν ἐκάστοτε θεραπευτικὴν ἐνδειξιν, κατέστησε,
πῆ προσθήκῃ κανονιστικοῦ τινος προσσυσκευάσματος,

διηνεκῆ τὴν εἰς τὸν κύλινδρον εἰσφυσῆσαι τοῦ ἀέρος,
ἐνῷ πρότερον ἐγένετο κατὰ διαλείπουσαν εἰσπομπὴν
καὶ, οὕτως εἰπεῖν, κατὰ σφυκτικὸν ρυθμὸν. Προσέτι
ἐπήνεγκεν ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἰατρὸς εἰς τὴν συσκευ-
ὴν τὴν βελτίωσιν, ὅτι δύναται τις νὰ αὐξομειώσῃ
ἀναλόγως τῇ ἐκάστοτε θεραπευτικῇ ἐνδείξει τὴν
θερμοκρασίαν τοῦ ἐν τῇ συσκευῇ ἀέρος, ἐτι δὲ νὰ
προσμίξῃ τῷ συμπεπυκνωμένῳ ἀέρι ἀτμώδη φάρ-
μακα.

Καθ' ἃ δὲ ἀναγινώσκομεν ἐν τῇ "Ἰατρικῇ ἐφ-
ημερίδι *Πετροῦπόλεως*" (τόμ. Γ', σελ. 251)
τὸ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ *K. Katolin-
sky* ἰδρυμένον θεραπευτικὸν ἀεροφυλακτικὸν ἔχει
τὸ ἰδιάζον, ὅτι ἡ συμπύκνωσις τοῦ ἀέρος δὲν γί-
νεται δι' ἀτμοκινήτου μηχανῆς, ἀλλὰ διὰ χειροκι-
νήτου πνευματικῆς ἀντλίας.

Ἐν τοῖς περὶ τῶν θεραπευτικῶν ἀποτελεσμάτων,
ἄτινα ἄχρι τοῦδε ἐπετεύχθησαν διὰ τῆς περὶ ἧς ὁ
λόγος νέας θεραπευτικῆς μεθόδου, προσθετέον ἐτι
τὴν ἀκόλουθον, ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ *K. Lange* ἀρτίως
δημοσιευθεῖσαν (*Wiener medicinisches Wochen-
schrift*, XIII, 34, 35) ἀνακοίνωσιν, ὡς ἔχουσιν
πολὺ, ἀληθῶς, τὸ διάφορον. Ὁ εἰς τὴν διὰ τοῦ
συμπεπυκνωμένου ἀέρος ἰατρειαν ὑπὸ τοῦ εἰρημένου
ἰατροῦ ὑποβληθεὶς ἄνθρωπος ἔπασχεν ἀπὸ πολλῶν
ἡδὴ ἐτῶν ἐπιμόνον καὶ πάντα τὰ ἐπ' αὐτὸ ἀντιπαχ-
θέντα θεραπευτικὰ μέσα ἀνωφελῆ ἀποδείξαν ἄσθμα,
προσερχόμενον ἐκ χρονίας βρογχίτιδος καὶ ἐμφυσή-
ματος τῶν πνευμόνων. Χρησάμενος δὲ ὁ πάσχων
ἐπὶ δύο μόνους ἐβδομάδας τῇ διὰ τοῦ συμπεπυκνω-
μένου ἀέρος θεραπευτικῇ μεθόδῳ ἐβελτιώθη εἰς το-
σοῦτον, ὥστε ἠδύνατο ἡδὴ νὰ καθιεύθῃ ἐλοκλήρους
ἔρας κατακεκλιμένος καὶ κάμνη μικροῦς περιπά-
τους, ἐνῷ τέως ἦν ἠναγκασμένος νὰ διαμῆνῃ νυκτὰς
καὶ ἡμέρας καθήμενος ἐπὶ σκίμποδος, διέμενον αὐ-
πνος ὀλόκληρα ἡμερονύκτια, ὠμίλει διακεκομμέ-
τως καὶ ἦν, οὕτως εἰπεῖν, καταδεδικασμένος νὰ ἀπι-
έχηται πάσης κινήσεως. Ἐξακολούθησαντος τοῦ
πάσχοντος ἐπὶ τρεῖς ἐβδομάδας τὴν περὶ ἧς ὁ λό-
γος ἰατρειαν, ὤχετο ἐντελῶς ἡ σπασμῶδης πάθη-
σις. Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἠδύνατο ἡδὴ νὰ ἀναβαίνῃ
ἀνενοχλήτως μικρὰς κλιτύας. Ἐπανελθόντος ὁμως
αὐτοῦ εἰς τὴν πατρίδα του, ὑπετροπίασε τὸ ἄσθμα
ἐν τῷ διαστήματι τριῶν μηνῶν. Ἀλλ' ἀφοῦ ὁ πά-
σχων, συσκευασάμενος μικρὰν ἀεροφυλακτικὴν συ-
σκευὴν, κατώρθωσε οὕτω δι' αὐτῆς νὰ εἰσπνέει
καὶ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ συμπεπυκνωμένον ἀέρα,
ἐβελτιώθη ἀξιολόγως ἡ κατάστασις αὐτοῦ ἐν τῷ
διαστήματι ἐβδομάδων τινῶν, ἐνῷ μάλιστα ἡ ὥρα
τοῦ ἔτους ἦν ἡ χειμερινή.

ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ.

[43.] Περὶ κίρσοκλήλης καὶ τῆς θε-
ραπείας αὐτῆς. [Συνέχεια.]

Περὶ τῆς θεραπείας τῆς κίρσοκλήλης σημειώ-
σθωσαν τὰ ἀκόλουθα. Ὄταν ἡ κίρσοκλήλη ᾖ ἔτι ἐν
τῷ ἐπίστασθαι, ἢ δὲν ἀνεπτύχῃ ἀκόμη καθ' ὑπερ-
βολὴν, δύναται νὰ ἀνασταλῇ ἢ περαιτέρω ἀνάπτυξις
αὐτῆς, ἢ νὰ καταστῇ ἢ πάθῃσις ὅπως σμικρὰ καὶ
ἀνεκτὴ, περιδεσμομένου, ἐν καιρῷ ἔτι, τοῦ πε-
πονθότου τόπου διὰ προσφόρου τινὸς ἀναζώστρου
(Suspendoire), ἀπεχομένου αἵμα τοῦ πάσχοντος πά-
σης παρατεταμένης καὶ ὑπερβολικῆς διερεθίσεως
τῶν γεννητικῶν μορίων, φροντίζοντος ὅπως γίνηται
αὐτῷ τακτικὴ ἢ διαχώρησις τῆς κοιλίας καὶ ποι-
ουμένου συχνάκις ψυχρὰς πλύσεως κατὰ τὸν πεπον-
θότα τόπον. Ὄταν ὅμως ἡ κίρσοκλήλη προήλθῃ
εἰς ἐπίσημον βαθμὴν ἀναπτύξεως, οὐδὲν τότε δύ-
ναι νὰ ὠφελήσῃ πάντα τὰ εἰρημένα. Ἐν ταῖς
τοιαύταις περιπτώσεσιν ἀπαιτοῦσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πο-
λὺ, ἐπιμόνως οἱ πάσχοντες χειριστικὸν τινα με-
ταχειρισμὸν, ἔστω καὶ κινδυνώδη, ὅπως ἀπαλλα-
γῶσι τῆς ἐπαχθοῦς παθήσεως.

Ὁ ἀμεσος σκοπὸς ἐκάστου τῶν ἐπὶ τὴν κίρσοκλή-
λην ἄχρι τοῦδε προταθέντων χειριστικῶν τρόπων
εἶναι νὰ κατασταθῶσιν ἀδιεξίτητοι αἱ κίρσοκλή-
μαι φλέβες, ἢ νὰ ἀπεκτιμῶσιν (ἐν μέρει). Τοῦ
πρώτου θεραπευτικοῦ σκοποῦ στοχάζονται οἱ ἀκό-
λουθοι χειριστικαὶ τρόποι. Ὁ διὰ πίσεως χειρισμὸς,
ὁ ὑπὸ τοῦ *Brechet* ὑποδειχθεὶς καὶ ἐκτελεσθεὶς τὸ
πρῶτον, ἔχων δὲ ὡς ἀκολούθως. Διαλαβόντες τοῖς
δακτύλοις ἐν ὅσον οἶόν τε μικροτέρα πτυχῇ τοῦ
δέρματος τοὺς μᾶλλον προέχοντας κίρσοκλή-
μας, συμπί-
έξομεν αὐτοὺς διὰ λαβιδίου (οὗ τὰ σκέλη εἰσὶ διὰ
στρόφιγγος προσαγωγίμα ἀλλήλοισι), ὑποτιθέντες ἀνά
ἐν ὑψωμάτιον (*rolote*) καθ' ἑκάτερον τῶν χωρίων,
ἐφ' ἃ γίνονται ἡ πίσεις. Ἐπαυξάνομεν δὲ κατὰ μι-
κρὸν τὴν πίσιν, περιστρέφοντες καθ' ἑκάστην ἔτι
μᾶλλον τὴν στρόφιγγα, καὶ ἐξακολουθοῦμεν ἐπαυ-
ξάνοντας βαθμῶδ' τὴν πίσιν μέχρι οὗ ἐνστήσῃ λε-
πτῆ τις καὶ ξηρὰ ἐκ γαγγραινώσεως ἐσχάρα. Γίνε-
ται δὲ τοῦτο ἐν τῷ διαστήματι τριῶν, ὡς ἐπὶ τὸ
πολὺ, ἡμερῶν. Ἢ ἐγγείνησις αὐτῆ δὲν προξενεῖ εἰς
τὸν πάσχοντα καθ' ὑπερβολὴν σφοδρὰς ἀλγηδόνος,
οὐδ' ἐπιφέρει διαφλεγμασίαν (*Inflammationem*
diffusam) τῶν μορίων, ὅπως ἄλλοι χειριστικοὶ τρό-
ποι. Ἢ ἐπερχομένη φλεβίτις μένει, ὡς ἐπὶ τὸ πο-

λὺ, περιορισμένη. Ὅπως δ' ἐπιτευχθῇ δι' αὐτῆς
ἐπιδικώμενος θεραπευτικὸς σκοπός, τούτεστι τὸ
καταστῆσαι τὰς κίρσοκλήμας φλέβας ἀδιεξίτητους
ἐν ἀρκούσῃ ἐκτάσει, δεόν ἵνα ἡ συμπίεσις τῶν κίρ-
σῶν γένηται ἐν δυοῖ, τοῦλάχιστον, τόποις, τούτε-
στι πλησίον τοῦ βουβωνικοῦ κρείκου καὶ παρὰ τῇ
ἐπιδιδυμίδι, ὅπως οὕτω φλεγμῆν καὶ καταστῇ
ἀδιεξίτητος ἅπασα ἢ μεταξὺ τῶν καθ' ὅς ἢ συμ-
πίεσις τόπων μοῖρα τῶν κίρσοκλήματων φλεβῶν.
Οὕτω γινομένης τῆς ἐγγείρησεως, πηγνύται τὸ με-
ταξὺ τῶν τόπων, καθ' οὓς ἐγένετο ἡ συμπίεσις τῶν
κίρσῶν, αἷμα καὶ οὕτως ἀποτελεῖ οἰοεὶ ἀποφρα-
κτικὸν τι ἔμβολον, ἢ βύσμα, ὅπερ εἶτα ἀποδιαφρα-
ρεῖται κατὰ μικρὸν, ἐνῶ ὑπερθεν τοῦ ἀνωτέρου καὶ
ἐντεῦθεν τοῦ κατωτέρου τῶν χωρίων, καθ' ἃ ἐγένετο
ἡ συμπίεσις τοῦ κίρσοκλήματος ὄγκου, ἐξιδρῶνται
ὑπὸ τῶν φλεγμαινόντων πλευρωμάτων τῶν συμ-
πεπαισμένων φλεβῶν πλαστικὸν ἐξίδρωμα, ἀπο-
φράσσον αὐτάς.

Ἢ ἐπιτευξίς τοῦ αὐτοῦ θεραπευτικοῦ σκοποῦ
ἐπεδιώχθη καὶ διὰ τῶν καυτηριαστικῶν μέσων
(οἶον, π. χ., τοῦ καυστικοῦ καλίου), ἅπερ τινὲς
μὲν τῶν χειρουργῶν (ἐπόμενοι τῷ *Bonnet*) προσι-
στῶσιν ἐπὶ τοῦ ὑπὲρ τὰς κίρσοκλήμας φλέβας δέρ-
ματος, ἄλλοι δὲ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ καυτηριαστέου
ἀγγείου, προκποψιλοῦντες αὐτό. Ἄλλ' ἑκάτερος τῶν
χειριστικῶν τούτων τρόπων εἶναι, ὁμολογουμένως,
πολλῶ κινδυνώδεις καὶ ἀλγεινότεροι, ἢ ὁ κα-
τὰ *Brechet*.

Πρὸς ἐπιτευξίς τοῦ αὐτοῦ θεραπευτικοῦ σκοποῦ
(τούτεστι τῆς ἀποφράξεως τῶν κίρσοκλήματων διηυρυ-
σμένων φλεβῶν) διείρει ὁ *Simon* νῆμα σπρικὸν διὰ
τῶν μᾶλλον κίρσοκλήματων φλεβῶν καὶ ἀφίνει αὐ-
τὸ ἐγκείμενον μέχρι οὗ ἐργάσεται φλεγμονήν.
Ἄλλ' ὁ χειριστικὸς οὗτος τρόπος δὲν εἶναι ἀπλη-
λαγμένος τοῦ ψόγου, ὅτι ἐπιφέρει ἐνίοτε διάχυ-
τον φλεγμονήν (διαφλεγμασίαν), οὐχὶ δὲ σπανίως
καὶ ῥύσιν αἵματος ἀπὸ τῶν τρημάτων τῆς διέσεως
τοῦ νήματος.

Πρὸς ἀποφυγὴν πάντων τῶν δυσαρέστων τούτων
ἐπακολουθῶν, ἢ συνεπάγονται οἱ κατὰ τοὺς ἄρτι
περιγραφέντας χειριστικούς τρόπους χειρισμοὶ τῆς
κίρσοκλήλης, προεἰλοντό τινες τὴν ἀπολίωσιν
(καὶ μάλιστα τὴν ὑπὸ τὸ δέρμα, ἣν ὁ *Record* καὶ
Ratier ἐπενόησαν) τῶν κίρσοκλήματων διηυρυσμένων
φλεβῶν. Ἐκτελεῖται δὲ ἡ ἐγγείρησις αὐτῆ κατὰ
τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Διαλαβόντες ἀπλῶ ἢ διπλῶ ἐρόχῳ νήματος,
διειρμένου ὑπὸ τὸ δέρμα, τὴν ὅλην δέσμη τῶν κίρ-
σοκλήματων διηυρυσμένων φλεβῶν τοῦ σπερματιστήρος
(φυλασσόμενοι μὴ διαλαβῶμεν ἐν τῷ ἐρόχῳ τὸν
ἐκφορητικὸν τοῦ ὄρχεως πόρον, ἢ τὴν σὺν αὐτῷ
ἰούσαν σπερματίδα ἀρτηρίαν), συνάγομεν τὸν ἐρό-
χον τοῦτον εἴτε διὰ τοῦ ἀγκυτῆρος (βροχοσυναγω-
γέως), ἢ δι' ἀπλῆς συναμματίσεως. Διαγινώ-
σεται δὲ ὁ ἐκφορητικὸς τοῦ ὄρχεως πόρος ἐκ τε
τῆς σκληρότητος, τοῦ ὁμοιομόρφως κυλινδρικοῦ
καὶ τοῦ εὐθυτενοῦς αὐτοῦ. Πρὸς ἀνεύρεσιν δὲ τοῦ
ἐκφορητικοῦ πόρου (ὅπως ἀποχωρισθῇ ἀπὸ τῶν ἀ-
πολινωτέων κίρσῶν) δεόν νὰ ἀναζητῶμεν αὐτὸν πα-
ρὰ τῇ ἐπιδιδυμίδι, ἀποδυστῶμεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν
φλεβῶν καὶ παρακολουθῶμεν τοῖς δακτύλοις τὴν
ἕξιν αὐτοῦ μέχρι τοῦ τόπου, καθ' ὃν μέλλει νὰ
γένη ἡ ἀπολίωσις. Ἀπαγαγόντες εἶτα τὸν ἐκφο-
ρητικὸν πόρον πρὸς τὴν βαφὴν τοῦ ὄρχεου καὶ πα-
ραδόντες αὐτὸν βοήθῳ τινι, κελεύομεν ἵνα κρατῇ
αὐτὸν ἀπηγμένον τῷ ἀντίχειρι καὶ τῷ λιχανῷ,
ἡμεῖς δὲ ἀκωθοῦμεν πρὸς τὰ ἔξω τὸ λοιπὸν τοῦ
σπερματιστήρος (τούτεστι τὰς ἀπολινωτέας φλέ-
βας). Διαλαβόντες ἐφεξῆς αὐτὸν τοῖς δακτύλοις ἐν
ὅσον οἶόν τε σμικρὰ καὶ περιτεταμένη πτυχῇ τοῦ
δέρματος καὶ ἐξάραντες μικρὸν, διείραμεν διὰ θε-
λόνης σπρικὸν νῆμα, πρῶτον μὲν, ἀμέσως ὑπὸ τὴν
δέσμη τῶν ἀπολινωτέων ἀγγείων, εἶτα δὲ ὑπερ-
άνω αὐτῶν, ἐμπείροντες ἤδη τὴν θελόνην (φέρου-
σαν διειρμένον τὸ αὐτὸ νῆμα) εἰς τὸ τρήμα, δι' οὗ
ἐγένετο ὁ τοῦ νήματος ἐξείρημος καὶ ἐξαιρούντες
αὐτὴν δι' οὗ τρήματος εἶχεν ἐμπαρθῆ. Ὅστε τοι-
αυτοτρόπως διαλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ νήματος μόνη
ἢ δέσμη τῶν κίρσοκλήματων διηυρυσμένων φλεβῶν, οὐχὶ
δὲ καὶ τὸ ὑπερκεῖμενον δέρμα. Τούτου γενομένου,
συσφίγγομεν τὰ διὰ τοῦ αὐτοῦ τρήματος προβάλλ-
οντα ἄκρα τοῦ νήματος εἴτε διὰ τοῦ ἀγκυτῆρος
(βροχοσυναγωγέως), εἴτε δι' ἀπλῆς συναμματί-
σεως αὐτῶν (ὑπεράνω κυλινδρικοῦ ἐκ κηρωτοῦ),
εἴτε δι' ἀπλοῦ χειρουργικοῦ ἄμματος, ὅπερ καθι-
στᾶ δυνατόν νὰ συσφίγγωμεν τὸν δεσμὸν ἐπανει-
λημένως ἔτι μᾶλλον.

Ὁ *Record* ἐκτελεῖ τὴν ἀπολίωσιν τῶν κίρσο-
κλήματων διηυρυσμένων φλεβῶν τοῦ σπερματιστήρος κα-
τὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Δείρας ἐν μὲν σπρικὸν νῆμα
ὑποκάτωθεν τῆς δέσμης τῶν ἀπολινωτέων φλεβῶν
(τοιουτοτρόπως, ὡς ἐνθεν μὲν νὰ ἀπολειφθῇ ἡ με-
σότης αὐτοῦ [ὡς ἐρόχος], ἐνθεν δὲ νὰ προβάλλωσιν
ἀμφότερα τὰ ἄκρα αὐτοῦ), ἕτερον δὲ ὑπεράνωθεν
τῆς ἀπολινωτέας δέσμης τῶν ἀγγείων (διὰ τῶν
αὐτῶν τρημάτων, δι' ὧν ἐγένετο ἡ διέρισις τοῦ
πρώτου νήματος) κατὰ τρόπον, ὡς τε ὅπου μὲν εἶ-

ναι ἀπολελειμμένος ὁ ἐρόχος τοῦ πρώτου νήματος,
ἐκείθεν νὰ προβάλλωσιν ἀμφότερα τὰ ἄκρα τοῦ
δευτέρου, καὶ τὸ ἀνάπαλιν, — καὶ διαπεράσας τοῦ
μὲν ἐνὸς νήματος τὰ ἄκρα διὰ τοῦ ἐρόχου τοῦ
ἐτέρου, καὶ τὸ ἀνάπαλιν, διαλαμβάνει οὕτω τὴν
ἀπολινωτέαν δέσμη μεταξὺ διπλοῦ ἐρόχου, ἐν
συσφίγγει ἀκολούθως βαθμῶδ'. Καὶ ἐὰν μὲν τις
θέλῃ νὰ χειρῶσιν ἥττον κακοτικῶς, συναγέτω κατ'
ἀρχὰς τὸν δεσμὸν ὅπως οὐκ ἀνεμείνωσιν, εἶτα δὲ συ-
σφιγγέτω αὐτὸν, ἠπίως, βαθμῶδ' καθ' ἑκάστην.
Ἄλλ' ὅμως ὁ θεραπευτικὸς σκοπὸς ἐπιτυγχάνεται
τάχιστα καὶ, καθ' ὅλου, ἥττον ἀλγεινῶς, ἐὰν ἡ ἀπό-
σφιγγις τῶν φλεβῶν γένηται ἐφάπαξ καὶ διὰ μιᾶς
κραταιῶς. Καὶ εἶναι μὲν τὸ εἰς τὸ παραχρόνιον ἄλ-
γος σφοδρὸν, ἀλλὰ καὶ διαρκεῖ ἐλάχιστα, ὁ δὲ χει-
ρισθεὶς ἀποζημιούται διὰ τὴν σφοδρότητα τοῦ εἰς
τὸ παραυτίκα ἄλγους, ἀπαλασσόμενος ταχέως
παντὸς ἀλγεινοῦ αἰσθήματος καὶ ἀπολαύων παν-
τελοῦς μετὰ τὴν ἀπόσφιγγιν τῶν κίρσῶν ἡσυχίας.
Ἄφου δὲ οἱ δεσμοὶ ἀφελῶσιν ὡς ἔχουσι μέχρι οὗ
ἀρχήσῃ νὰ ἐκβλύξῃ δαψιλῆς πύον ἀπὸ τῶν τρημά-
των τῆς διέσεως τοῦ νήματος (ὅπερ συνήθως συμ-
βαίνει κατὰ τὴν πέμπτην ἢ ἕκτην ἡμέραν ἀφ' ἧς
ἐγένετο ἡ ἐγγείρησις), προσελκύομεν αὐτοὺς μικρὸν
καὶ ἡρέμα. Οὕτω διαιρεῖται ὑπὸ τοῦ ἐρόχου (ἐν
τῷ διαστήματι μιᾶς μέχρι δύο ἐβδομάδων) ἡ δέ-
σμη τῶν κίρσῶν. Ἐννοοῦμεν δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ ὅτι
οἱ ἐρόχοι γίνονται εὐδιακίνητοι, ὅτε καὶ ἐξαιρού-
μεν αὐτούς.

Ὡς ἐπιτυχοῦσα δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ ἐγγείρη-
σις ὅταν ἡ διὰ τῆς ἀπολίωσεως προξενήσασα
φλεγμονὴ ᾖ ἐντεταμένη μὲν, ἀλλὰ καὶ περιορι-
σμένη καθ' ὃ χωρίον ἐγένετο ἡ ἀπολίωσις, ἐργά-
σεται δ' ἐπίσημον, σκληρὸν καὶ μετρίως πυρρῶ-
σιν φλεγμονικὸν ὄγκωμα, ὅπερ μετὰ τὴν ἐξαιρε-
σιν τῶν δεσμῶν μειοῦται κατὰ μικρὸν, ἀλλὰ
γίνεται αἷμα βαθμῶδ' σκληρότερον καὶ παγιώτε-
ρον, ἐνῶ ἀφ' ἐτέρου ἐλαττοῦται κατ' ὀλίγον ἢ περὶ
τὸ χωρίον τῆς ἀπολίωσεως ἐρυσιπελατώδης φλεγ-
μονὴ τοῦ ὄρχεου. Ὅσάκις μετὰ τὴν ἀπολίωσιν
τῶν κίρσοκλήματων διηυρυσμένων φλεβῶν προσεπέλθῃ
διηλωμένον ἐρυσιπελας περὶ τὸν τόπον τοῦ χει-
ρισμοῦ, ἐρυσις πύου φαύλου καὶ δαψιλοῦς, πυρετός,
ἀλγήματα διάττοντα ὑπὲρ τὸν δεσμὸν καθ' ἕξιν τοῦ
σπερματιστήρος, φέβια κ.τ.τ., τότε εἶναι λίαν κα-
κὴ ἢ πρόγνωσις τὰ συμπτώματα ταῦτα, ἅπερ, εὐ-
τυχῶς, εἰσὶ σπάνια, σημαίνουσιν, ὅτι ἡ ἐγγείρησις
ἐπὶνεγκε κινδυνώδη διαφλεγμασίαν (*Inflamma-
tionem diffusam*) τῶν ἀπολινωθεῶν φλεβῶν.

Δυστυχῶς, δὲν δύναται οὐδ' ἐν αὐταῖς ἔτι ταῖς
περιπτώσεσι, καθ' ἃς ἡ ἐγγείρησις θεωρεῖται ὡς

επιτυχοῦσα, νὰ θεωρηθῇ ὡς διαρκῶς ἐπιτετευγμένη ἡ σκοπὸς αὐτῆς, τουτέστι ἡ ἐξίσις τῆς κήλης, ἐπειδὴ οὐχὶ σπανίως ἐπανήκει εἰς τὰς ἀπολινωθείσας καὶ ἀδιεξόδους καταστάσας κίρσώδεις φλέβας ἢ προτέρα διεύρυνσις ὡς ἐκ τῶν πολλῶν αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας ἀναστομώσεων, τὸ δὲ χειρίστον, δὲν ἐκλείπουσιν, ἢ, διαλιπόντα, ἐπανήκουσι μετὰ μικρὸν τὰ πρὸ τῆς ἐγχειρήσεως ὑπάρχοντα διατακτικὰ κατὰ τὸν ὄρχιν, τὸν σπερματιστήρα, τὴν βουβωνικὴν χώραν καὶ τὴν ὄσφιν ἀλγύματα.

Πρὸς ἀσφαλεστέραν ἐπίτευξιν τοῦ θεραπευτικοῦ σκοποῦ, οὗ στοχάζονται πάντες οἱ περιγραφέντες χειριστικοὶ τρόποι, ἐπροτάθησαν καὶ ἐφηρμάθησαν καὶ ἄλλοι τινές, οἷον ὁ καθ' ἕν ἢ ἀπολινώσις τῆς δέσμης τῶν κίρσώδους διευρυμένων φλεβῶν γίνεται ἐν πλείοσιν ἢ δυοὶ χωροῖς δι' ἀπεκτομῆς, ἢ δι' ἐγκολεασμοῦ εἰς τὸν βουβωνικὸν σωλήνα μοίρας τινὸς τοῦ ὄσχεακοῦ δέρματος—καὶ ὁ διὰ βραχύσεως τοῦ σπερματιστήρος, εἰλουμένων τῶν φλεβῶν αὐτοῦ μεταξύ δύο θρόγων σύρματος, διεφομένου ὑπὸ τῆ δέρμα. Ἄλλ' οἱ χειριστικοὶ οὗτοι τρόποι φέρουσι μὲν ἐνίοτε (οὐχὶ δὲ πάντοτε) τὸ δι' αὐτῶν ἐπιδικώμενον θεραπευτικὸν ἀποτέλεσμα, ἀλλ' εἰσὶ πολυπλοκώτεροι, μᾶλλον δυσεκτέλεστοι καὶ κινδυνώδεστοι, ἢ ὁ διὰ συμπίεσεως καὶ ὑποδερμικῆς ἀπολινώσεως, ἐνῶ ἡ ἀνυσιμότης αὐτῶν δὲν δύναται οὐδαμῶς νὰ θεωρηθῇ ὑπερτέρα τῆς τῶν τελευταίων τούτων δύο χειριστικῶν τρόπων. Ἄλλως τε ἡ παντελής ἀπώλεια τοῦ διεξίτου τῶν φλεβῶν τοῦ σπερματιστήρος συνεπάγεται ἀπ' ἑτέρου ἐνίοτε τὸ κακὸν, ὅτι ἐπιφέρει ἀτροφίαν τοῦ ὄρχεως.

Διὰ ταῦτα πρέπει νὰ θεωρηθῇ μισησέως ἄξιον τὸ παράδειγμα τοῦ Κ. Carey, ἐφαρμόσαντος κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη, ἰδίαν τινὰ, ἀπλὴν καὶ παντάπασιν ἀκίνδυνον θεραπευτικὴν μέθοδον, στοχάζομένην τῆς ἀναμύκτου σενοποιήσεως τοῦ ὄσχεακοῦ δέρματος. Ἔχει δὲ ἡ μέθοδος αὕτη ὡς ἐξῆς.

ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ.

51. Περὶ τοῦ ἐμπυροξυλικοῦ ὀξέος (Acidi pyrolignosi) καὶ τῆς θεραπευτικῆς αὐτοῦ χρήσεως.

Ἐν τῇ «Βιενναίᾳ γενικῇ ἐφημερίδι τῆς Ἰατρικῆς» διαβασαίνονται ὁ ἰατρός Κ. Radl, ὅτι, καθ' ἣν μὲν ἐφ' ἑαυτοῦ ἔλαβε πείραν τῆς πρὸς τὴν παρωρυχίαν

Κατακλιναμένου τοῦ πάσχοντος ἐπὶ τὰ νύκτα, προσιστῶνται ἐπὶ τοῦ ὄσχεου ψυχρὰ ἐπιθέματα καὶ παρατείνεται ἢ ἐπὶ τὸ ὄσχεον ἐπίδρασις τοῦ φύχους μέχρις οὗ ὁ ὄγκος τούτου μειωθῇ ὅσον οἶόν τε μάλιστα. Ἄμα ἐπιτετευχθείσης τῆς συστολῆς ταύτης τοῦ ὄσχεακοῦ δέρματος, ἐπιχρῶνύεται ἄπας ὁ συνερρῖκνωμένος ὄσχεος διὰ χλωριομυρμείου, ἐν ᾧ ὑπάρχει διαλελυμένη ἰσονάνδριος κόμμις (Gullu resina). Πρέπει δὲ νὰ γίνηται ἡ ἐπιχρῶσις οὕτως, ὥστε νὰ σχηματισθῇ ἐπὶ τοῦ ὄσχεου παχὺ στρώμα κόμμιως. Οὕτως ἀποτελεῖται περὶ τὸν ὄσχεον διαρκῆς καὶ ἴσῃ πανταχοῦ πίεσιν ἐργαζόμενος πιεστικός, οὕτως εἰπεῖν, ἐπίδεσμος καὶ οἰνεὶ διαρκῆς τι καὶ λίαν ἀκριβῶς περιηρησομένου ἀνάζωστρον (Suspensorium), συγκρατῶν διηλεκῶς καὶ πανταχοῦ τὸς ὑφειμένους ἰστούς καὶ οὕτω διαπραττόμενον κατὰ μέγα μέρος τὸ αὐτὸ θεραπευτικὸν ἀποτέλεσμα, οὐπερ στοχάζονται οἱ προειρημένοι χειριστικοὶ τρόποι, μηδαμῶς δὲ συνεπαγόμενον οὐς ἐκεῖνοι κινδύνους, οὐδὲ ἀναγκάζοντα τὸν πάσχοντα νὰ διαμῆνῃ κλινῆρης ἐπὶ χρόνον κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον μακρὸν. Εἶναι δὲ ἰδίως ἐνδεδειγμένη ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος μέθοδος ὅταν ἡ κίρσοκλήνη ὑπάρχη κατ' ἀμφότερα, ἐνῶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἰσὶ σχεδὸν ἀντενδεδειγμέναι πᾶσαι αἱ λοιπαὶ ἐπὶ τὴν κίρσοκλήνην χειριστικαὶ μέθοδοι, ἐπειδὴ ἐξ αὐτῶν ἠδύνατο νὰ προέλθῃ ἀτροφία ἀμφοτέρων τῶν ὄρχεων, ἐντεῦθεν δὲ ἀνικανότης πρὸς τεκνογονίαν. Τὸν Delpech ἀπέκτεινεν, ὡς γνωστὸν, εἰς τὸν πελατῶν του, χειρισθεὶς ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἀποβαλὼν ἐντεῦθεν τὴν πρὸς ἀφροδισιασμὸν ἰκανότητα. Τὴν περὶ τῆς ὁ λόγος δι' ἰσονάνδριου κόμμιως θεραπευτικὴν μέθοδον ἐφηρμάσαμεν καὶ ἡμεῖς ἄπαξ, ἀρτίως ἔτι. Δὲν ἠδυνήθημεν ὅμως νὰ ἐκτιμήσωμεν τὸ θεραπευτικὸν ἀποτέλεσμα διὰ τὴν ἐσπευσμένην ἐντεῦθεν ἀναχώρησιν τοῦ πάσχοντος.

[Ἐπετα ἡ συνέχεια.]

Θεραπευτικῆς ἐνεργείας τοῦ ἐμπυροξυλικοῦ ὀξέος, τὸ φάρμακον ταῦτο εἶναι τὸ ἐσθλότερον πάντων τῶν ἐπὶ τὴν πάθησιν ταύτην συνήθως ἀντιτασσόμενων θεραπευτικῶν μέσων, καθ' ἃ δὲ ἔσχε θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα ἐξ ἧς πλέον ἢ ἄπαξ ἐποιήσατο θεραπευτικῆς ἐφαρμογῆς τοῦ μέσου τούτου ἐπὶ τὰ μισχωτὰ κονδυλώματα, τὸ ἐμπυροξυλικὸν ὀξύ, οὐ μόνον καθαιρεῖ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος παθολογικά

ἔλασθήματα (μηδεμίαν ἐργαζόμενον περιττὴν ἐκ ἔρωσιν τῶν παρακειμένων ἀπαθῶν μορίων, οὐδὲ σφοδρὸν ἄλγος ὅπως τὸ ἔλασμα τῶν φύλλων τῆς καναδικῆς κέδρου [Thuja], τὸ βράβυ [Sabina] κ. ἄ.), ἀλλὰ καὶ ἀποτρέπει τὴν ἀναβλάστησιν αὐτῶν. Καὶ ὡς ἀντισηπτικὸν δὲ μέσον εὑρεν ἐν τῇ ἰατρικῇ αὐτοῦ πράξει ὁ Κ. Radl λίαν ἀνύσιμον τὸ κεκραμένον ἐμπυροξυλικὸν ὀξύ, διδαχθεὶς ὑπὸ τῆς πείρας, ὅτι τὸ ὀξύ τούτο, οὐ μόνον καταλύει τὴν ἀπὸ τῶν ἰχωρροῦντων ἀποστημάτων ἀναδιδόμενην ἀσπρὰν κακωδίαν, ἀλλὰ καὶ ἐνεργεῖ ἐπ' αὐτὰ ἰαματικῶς. Ἐν γένει δὲ προσιδιάζει καὶ κατὰ τὴν πείραν τοῦ Κ. Radl εἰς τὸ ἐμπυροξυλικὸν ὀξύ ἡ δύναμις τοῦ ἐπίσχειν τὴν σηπεδοκίαν διεργασίαν, τραυνεῖν τὸ ἄλγος, διεγείρει κραταιῶς τὸ σύστημα τῶν νεύρων καὶ τὸ τῶν ἀγγείων, μεταβάλλειν τὸ πῦον ἀπὸ φαύλου εἰς χρηστὸν, ὑποστέλλειν τὴν υπερβάλλουσαν ἐκκρίσιν λύμφης, βλένης καὶ πύου, ἔτι δὲ καθαιρεῖν τινὰ τῶν παθολογικῶν ἐλασθημάτων. Ὡστε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μέσον εἶναι ἐνδεδειγμένον πρὸς τὴν τερηδόνα, τὴν γάγγραιναν, τὰ ἔλκη, ὧν τὸ ἐκκρίμα εἶναι δαφιλῆς καὶ κακῶδες, τὰ συρίγγια, τὰ ὑπόνομα ἔλκη, τὰ ἀνερρωγῶτα λεμφικὰ ἀποστήματα, τὴν ἀπὸ τῶν ὠτων ῥύσιν (Otorrhoea), τὴν βλενόρροϊαν (καὶ γὰρ μάλιστα τὴν μεθυστέραν), ἔτι δὲ καὶ τὰ κονδυλωματώδη καὶ μηκυτώδη παθολογικά ἐλασθήματα.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ ἐν τῷ δημοσιεύματι τοῦ Κ. Radl. Πρὸς συμπλήρωσιν τούτων παραθέτομεν τὰ ἀκόλουθα, ἀρυσάμενοι ταῦτα ἀπὸ τῶν ἀρίστων ἐκ τῶν νεωτάτων πηγῶν. Τὸ ἀδιακαθάρτον ἐμπυροξυλικὸν ὀξύ (ἢ τὸ ἀπὸ ξύλων ὀξέος) (Acidum pyrolignosum crudum) παράγεται διὰ τῆς ξηρᾶς ἀποστάξεως ξύλων (καὶ ἰδίως σκληρῶν) ἐν σιδηρᾷ στροβητῇ (Retortu), τὸ δὲ διακακαθαρισμένον ε. ὁ. (A. p. rectificatum) ἀπολαμβάνεται διὰ τῆς ἐκ νέου ἐν στροβητῇ ὑελίγῃ διὰ μαλθακοῦ πυρὸς ἀποσταλάξεως τοῦ ἀδιακαθάρτου μέχρις οὗ ἀποσταλάχθῃσι τὰ $\frac{3}{4}$ τοῦ ὄλου.

Εἰσὶ δὲ τὰ συστατικὰ τοῦ μὲν ἀδιακαθάρτου ἐμπυροξυλικοῦ ὀξέος ὕδωρ, ὀξικὸν ὀξύ, ἐμπυρευματικὸν ἔλαιον, ἐμπυρευματικὴ ῥητίνη καὶ πολλαὶ ἄλλαι ἐμπυρευματικαὶ οὐσαί, οἷον ἰδιάζουσά τις ἐκχυλισματώδης ἀζωτοῦχος οὐσία (ἐμπυρευματικὸν ἐκχύλισμα), πτητικὸν τι ῥευστὸν, παραπλήσιον τῷ οἰνοπνεύματι (τὸ ἀπὸ ξύλων πνεῦμα), κρεωσόον, πανρογόνον (Paraffin [ἀπὸ τοῦ parum affinis] διὰ τὴν σμικρὰν αὐτοῦ πρὸς ἄλλα σώματα χημικὴν συγγένειαν), ναφθαλίνη, εὐπίον (Eupion, ἀπὸ τοῦ εὖ καὶ πῶν), πισσοπικρὴν (Picamar ἀπὸ τοῦ in picis amargum), κάπνιον (Karnomor,

ἀπὸ τοῦ καπνὸς καὶ μοῖρα), πισσοκαλλῆς (Pitlakal ἀπὸ τοῦ πίττα καὶ κάλλος), καὶ ἐμπυρευματίνη (Gedritet, ἀπὸ τοῦ κέδριον [ἴδε Πλινίου Φυσικ. Ἱστορ. Βιβλ. ις'. §. 21] καὶ νεῖς, ἐπειδὴ ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος οὐσία ὑπολείπεται ἐπὶ τοῦ ἠθητηρίου χάρτου ἐν εἴδει δικτυοειδῶς διατεταγμένων κρυστάλλων).

Τοῦ δὲ διακακαθαρισμένου ἐμπυροξυλικοῦ ὀξέος τὰ συστατικὰ εἰσὶν ὕδωρ, ὀξικὸν ὀξύ, πνεῦμα ἀπὸ ξύλων, ξυλίτις, μεσάτιον (Mesiil, ἀπὸ τοῦ μεσίτης, ἐπειδὴ χημικῶς μεσηρνεῖ μετὰξὺ τοῦ αἰθέρος καὶ τοῦ οἰνοπνεύματος) καὶ αἱ λοιπαὶ προνομασθεῖσαι ἐμπυρευματικαὶ οὐσαί.

Διὰ τῆς περαιτέρω ἀποσταλάξεως τοῦ διακακαθαρισμένου ἐμπυροξυλικοῦ ὀξέος παράγεται τὸ ἀπὸ ξύλων (ἢ ἐμπυροξυλικὸν) πνεῦμα (Spiritus pyro-lignosus), ὅπερ, κατὰ τὸν Dumas καὶ Pélissol, εἶναι νέου εἴδους πνεῦμα, ἐμπεριέχον ἰδιάζουσαν τινὰ ξανθὴν οὐσίαν, τὴν ἐμπυροξανθίνην (Pyroloxanthin).

Τὸ διακακαθαρισμένον ἐμπυροξυλικὸν ὀξύ εἶναι ῥευστὸν μελανοπύον, ἔχει γεῦσιν ἐμπυρευματικὴν, ὀξεῖαν, λίαν διαπεραστικὴν καὶ δυσάρεστον. Μετὰ τοῦ ὕδατος συνανακίρναται εὐκόλως. Ἐκτιθέμενον εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἡλιακοῦ φωτός, ἢ τοῦ ἀέρος, ἀποβάλλει τὴν ἐμπυρευματικὴν αὐτοῦ γεῦσιν καὶ ὀσμὴν.

Πάντα τὰ φαινόμενα τῆς ἐπὶ τὸν ζωικὸν ὄργανισμὸν ἐνεργείας τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ὀξέος προέρχονται, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐκ τοῦ ἐν αὐτῷ κρεωσόου. Τὸ ἐμπυροξυλικὸν ὀξύ (ὅπως καὶ τὸ κρεωσόον), τοπικῶς ἐφαρμοζόμενον, ἐνεργεῖ ἀντισηπτικῶς καὶ σκελετεῦει τοὺς ζωικοὺς ἰστούς, οἷτινες κατ' ἐπιπολὴν μὲν συβρίκνουνται, κατὰ τὸ βάθος ὅμως διαμένουσι πάντη ἀναλλοίωτοι. Ἐνῶ λοιπὸν οὕτως ἐμποδίζει τὴν σήψιν, ἐπίσχει καὶ τὴν ἤδη ἐνεστηκυῖαν σηπτικὴν διεργασίαν. Ἐσωθεν δὲ προσαγόμενον, ἐν μὲν λίαν σμικρᾷ δόσει, ἐνεργεῖ σχεδὸν ὅπως καὶ τὰ λοιπὰ ὀξέα (στύφον ὅμως μᾶλλον ἐκείνων), ἐν δὲ μετρίαις (κατὰ τὸν Berres), ἐπιφέρει σμικρὰν καῦσιν κατὰ τε τὸ στόμα καὶ τὸ φάρυγγα, καθίστησι συχοτέρας, ἰσχυροτέρας καὶ σκληρᾶς τὰς καρδιακὰς σφύξεις, μεταβάλλον ἅμα αὐτὰς εἰς κυματιώδεις, καὶ ἐπαυξάνει τὴν τε ἀδελὸν διαπνοὴν καὶ τὴν τῶν οὐρῶν ἀπέκκρισιν. Λαμβανόμενον δὲ ἐν μετρίᾳ ποσότητι ἐργάζεται ἰσχυρὸν ἐρεθισμὸν τῶν μορίων, πρὸς ἃ ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν (τὸ στόμα, τὸν φάρυγγα, τὸν οἰσοφάγον, τὸν γάμαχον), ἐπιφέρει ἔμετον, ἐργάζεται φλεγμονὴν τῆς τραχείας καὶ τῶν πνευμόνων καὶ, ἐπὶ τέλους, ἐπιφέρει τὸν θάνατον, ὑποστέλλον τὴν

ἐνεργειαν τοῦ νευρικοῦ συστήματος μέχρι παραλύσεως. Ληφθὲν δὲ ἐν *liar* μεγάλην ποσὴν τὸ ἐμπυροξυλικὸν ὀξύ κτείνει τὸν λαβόντα ἐν τῷ διαστήματι ἐνὸς μέχρι δύο λεπτῶν. Τὰ συμπτώματα δὲ, ὑφ' οἷς ἐπέρχεται ὁ θάνατος, εἰσι τὰ ἐξῆς: ἀναισθησία τῶν κατὰ περιφέρειαν αἰσθητικῶν νευρῶν, βράγχος, κυναγχώδης βήξ, μεγίστη δύσπνοια, κώμα, παράλυσις τῶν γυίων καὶ κλονικοὶ σπασμοί, μελιστάμενοι τάχις εἰς τέτανον. Κατὰ τὴν ἀνατομὴν εὐρίσκεται ὁ μὲν στόμαχος καὶ ὁ ἐντερικός σωλὴν φλεγμαινόντες, ὁ ἐγκέφαλος, ὁ νωτιαῖος μυελός καὶ πάντα τὰ παρέγχυμα ἔχοντα καὶ φύσει πολυάκμα τῶν σπλάγχμων ὑπεραμιούντα. Οἱ μῦς γίνονται ἀκαμπεῖς καὶ ἀποβάλλουσι λίαν ταχέως τὴν συσταλτικότητά αὐτῶν, μηκέτι ἰσχυροῦσθαι οὐδὲ αὐτῆς τῆς ἐπιδράσεως τοῦ γαλθανισμοῦ νὰ διεγείρῃ αὐτοὺς πρὸς συστολήν. Ἄπαντα ταῦτα τὰ φαινόμενα προέρχονται προφανῶς ἐκ τῆς ἐνεργείας τοῦ ἐν τῷ ὀξεί κρεωσίου.

Ἄχρι τοῦδε ἐγένετο θεραπευτικὴ χρῆσις (ἔσωθεν τε καὶ, μάλιστα, ἐξωθεν) τοῦ ἐμπυροξυλικοῦ ὀξέος ἐπὶ παθήσεως, καθ' ἃς ἡ παθολογικὴ διεργασία συνίσταται εἰς μεγίστην ὑποστολήν τῆς ζωτικότητος καὶ εἰς διάτηξιν τῶν ὀργανικῶν ἰσθῶν, οἷον ἐπὶ τὰ σηπεδονικά ἔλκη, τὰ ἐξηλωμένα γαγγραινώματα καὶ καρκινώματα, τὴν στομακάκην, τὴν νοσοκομιακὴν γάγγραιναν, τὰ σαρκωμανούντα μυκητώδη καὶ καρκινωματοῦδη ἔλκη καὶ τὴν τερηδόνα τῶν ὀδόντων. Ἐφαρμοζόμενον διὰ μοτοῦ, ἤττον κεκραμένον, ἐπὶ πυορροῦντος τινὸς τύπου προξενεῖ ἀφορήτους ἀλγυδόντας, δικνουμένας μέχρι τῶν νάτων, ἢ καὶ τῆς καρδίας. Οὐ πολὺ δὲ μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν ταύτην ἐνίσταται ἐπὶ τῆς πυορροῦσης ἐπιφανείας τυρώδης τις ὕλη, μετὰ τὴν ἀπόπτωσιν τῆς ὁποίας ὑποφαίνονται νέα κοκκιώδη σαρκωδαστήματα, καὶ ἡ παθολογικὴ διεργασία πρόεισι ταχέως πρὸς τὴν ἴασιν. Ἐπὶ τῆ τοπικῆ προσαγωγῇ τοῦ ὀξέος ἀνακτῶνται τὴν κατὰ φύσιν ιδεάν μόρια, τέως πελιδνά, ἢ γαγγραινώδη. Ὅταν δὲ ἡ γάγγραινα ἢ προκεχωρηκῆ ἤδη, τὸ ἐμπυροξυλικὸν ὀξύ ἀφαιρεῖ τὴν κακωδίαν, συνάγει τὰ τελευτατώματα καὶ ὑποδοθεὶ τὸν ἀπὸ τοῦ ἀπαθοῦς ἀφορισμὸν καὶ τὴν ἀπόλυσιν αὐτῶν. Ὁ *K. Pitschalt* ἐποίησατο θεραπευτικὴν χρῆσιν τοῦ ἐμπυροξυλικοῦ ὀξέος καὶ ἐπὶ τὴν μαλάκυσιν ἐκείνην τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων, καθ' ἣν οἱ μεμάλκυσμένοι ἰστοὶ ἔχουσι τὴν ιδεάν τῆς πηκτικῆς, ὁ δὲ *Klaatsch*, ὁ *Heim* καὶ ὁ *Romberg* κατὰ τοῦ οὗτω δὴ λεγομένου ὑδρηλοῦ καρκινώματος, ἢ νομῆς (*Cancer aquaticus*, *Noma*) τῶν παιδῶν. Ὁ *Simons* καὶ ὁ *Ranque* ἐφήρμοσαν τὸ περὶ οὗ ὁ λό-

γός ὀξύ (προσπλέκοντες σταγόνας τινὰς αὐτοῦ εἰς ἀναγαργαρίσματα) κατὰ τῶν γαγγραινωδῶν ἄφθῶν καὶ ἄλλων κακοήθων κατὰ τὸ στόμα, ἢ τὸν φάρυγγα, παθήσεων. Ὁ *Korr* ἀποδίδει τὴν σωτηριανὴν δύο γεγραμμάτων ἀνθρώπων, οἵτινες εἶχον κακόν γαγγραινώδη ἀνθρακῆ, εἰς ἣν ἐπὶ τὴν πάθεισιν ταύτην ἐποίησατο τοπικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐμπυροξυλικοῦ ὀξέος. Ὁ *Schulz*, ὁ *Lucas* καὶ ὁ *Kranke* εὐρὸν λίαν ἀνύσιμον τὴν τοπικὴν προσαγωγὴν αὐτοῦ πρὸς τὰ κακοήθη ἔλκη καὶ μάλιστα τὰ κατὰ τοὺς πόδας, ὁ *Barth* πρὸς τὴν πολλὰκις ἐφεπομένην τῆ φοινικιάσει (*Scurfata*) γαγγραινώδη κυνάγχην (ἐφήρμοσε δὲ τὸ ὀξύ ἐν γαργαρίσματι), ὁ *Kust* πρὸς τὰ γαγγραινώδη χεῖματλα (προέβαινε δὲ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ ἀφοῦ περὶ τὸ τελευτατωμένον ἐνίστατο ἡ ἀφοριστικὴ γραμμὴ, *Ligne de demarcation*, τουτέστιν ἡ τὸ γαγγραινωθὲν καὶ ἀποπεσοῦμενον ἀπὸ τοῦ ἀπαθοῦς ἀφορίζουσα), ὁ δὲ *Berres*, ὁ *Wigan* καὶ ὁ *Böttcher* πρὸς τὸ κνύος (ἢ τὸν κυριώδη ἀχώρα), τὸ τε εἰηθές (*Favus*, *Tinea capitis*) καὶ τὰ κακόνισιν (*Tinea capitis maligna*) καὶ ὁ *Buchanan* πρὸς τὴν ἐξ ἐλλείψεως τῆς κυψέλης προερχομένην δυσηλοϊάν. [Ἔπεται ἡ συνέχεια.]

52. Περὶ τοῦ τρόπου τῆς σκευάσεως καὶ θεραπευτικῆς χρήσεως τοῦ χλωριωδοῦχου ὑδραργύρου (*Hydrargyrum Chlorureto-jodatum*) ὑπὸ *E. Λάνδερερ*.

Πρὸ μικροῦ εἰσήχθη εἰς τὸν θεραπευτικὴν νέα τις ὑδραργυρικὴ σκευασία, ὁ χλωριωδοῦχος ὑδραργύρος (*Hydrargyrum chlorureto-jodatum*), φάρμακον μὲγάλως ἐπαινούμενον ὡς λαματικώτατον, ἰδίως μὲν, ἐπὶ τῆς ῥοδιζούσης ἀκμῆς (*Acne rosacea*), ἐν γένει δὲ, κατὰ τῶν μάλλον σκληροτραχήλων ἐξ-ανθηματικῶν νοσημάτων.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος φάρμακον δίδεται ἐσωτερικῶς ἐν μικροτάταις δόσεσιν (ἀπὸ $\frac{1}{30}$ — $\frac{1}{10}$ τοῦ Κόκκου), ἐν εἴδει καταποτῶν. Ἄλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐφαρμάσσεται ἐξωτερικῶς ἐν εἴδει ἀλοιφῶν.

Πρὸς παραγωγὴν τῆς νέας ταύτης φαρμακευτικῆς σκευασίας ἐπροτάθησαν ἄχρι τοῦδε διάφοροι μέθοδοι. Ἄπασαι ὅμως αἱ μέθοδοι αὗται πλὴν μιᾶς καὶ μόνης εἰσὶν ἀπορήτειαί, καθότι ἡ δι' αὐτῶν παραγομένη σκευασία εἶναι ἀρίστου συνθέσεως. Διὰ ταῦτα κρίνομεν ἐπιωφελὲς νὰ περιγράψωμεν ἐνταῦθα τὴν πρὸς κατασκευὴν τοῦ φαρμάκου τούτου

μόνην χημικῶς ἀκριβῆ μέθοδον, ἔχουσαν ὡς ἐξῆς: 45,80 Κόκκοι ἰωδίου καὶ 50,50 Κόκκοι ἠπίου χλωριούχου ὑδραργύρου (*Calomelani*), συμμιγνύονται ἀκριβῶς διὰ τριβῆς, προστιθεμένου καὶ ὀλίγου οἰνοπνεύματος.

Μετὰ τὴν ἀκριβῆ ταύτην σύμμειξιν πρέπει νὰ ξηρανθῇ εἰς σύσιον τόπον ἢ σκευασία καὶ εἶτα νὰ ἀποτεθῇ πρὸς θεραπευτικὴν χρῆσιν.

Παρὰ τὴν σκευασίαν ταύτην ὑπάρχει καὶ ἑτέρα, ἐμπεριέχουσα μεγαλύτεραν ποσότητα ἰωδίου καὶ παραγομένη ἐάν συμμιχθῶσιν 45, 80 Κόκκοι ἰωδίου μετὰ 29, 75 Κόκκων ἠπίου χλωριούχου ὑδραργύρου, προστεθῇ δὲ καὶ μικρὸν οἰνοπνεύματος.

Περὶεργὸν καὶ ὠραῖον φαινόμενον κατὰ τὴν σκευασίαν τοῦ φαρμάκου εἶναι τὸ ἐξῆς: ἄμα προστεθῇ τὸ οἰνοπνεῦμα πρὸς τὸ ἐξ ἰωδίου καὶ ἠπίου χλωριούχου ὑδραργύρου λευκότερον μίγμα, πάραυτα τοῦτο χρωματίζεται ἐρυθρόν, ἢ δὲ ζωηρότης τοῦ ἐρυθροῦ τούτου χρώματος αὐξάνει ὅταν ἐπὶ πλείονα καιρὸν συνανατριβῆται τὸ μίγμα.

Ἡ τελευταία αὕτη σκευασία πρέπει νὰ ὀνομασθῇ *διτοχλωριωδοῦχος ὑδραργύρος* (*Deuto-jodureto-chloruretum Hydrargyri*).

53. Περὶ τοῦ «ἐκχυλίσματος» τοῦ βοείου αἵματος (*Extxactum sanguinis bovini s. Sanguis bovinum siccum evaporatum*) ὑπὸ *E. Λάνδερερ*.

Ἐν τῶν ἐν τοῖς νεωτάτοις παιδιατρικοῖς συγγράμμασι τῆς Γερμανίας γενικῶς καὶ μὲγάλως ἐπαινουμένων θεραπευτικῶν βοηθημάτων κατὰ τῆς ἀναμιᾶς τῶν παιδῶν καὶ τῆς ἐκ νοσηρᾶς καταστάσεως τοῦ λεμφικοῦ συστήματος πολλάκις προερχομένης ἀτροφίας αὐτῶν εἶναι τὴ ἐξητμισμένον αἷμα τῶν βοῶν, τὸ ὀνομαζόμενον *Extractum Sanguinis bovini s. Sanguis bovinum evaporatum*. Σκευάζεται δὲ τὸ «ἐκχυλίσμα» τοῦτο κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον: αἷμα ἀρτίως ἐσφαγμένου βοῦς ἐξατμίζεται δι' ἠπίου πυρὸς ἐντὸς κόρφυρου ἐξατμιστηρίου μέχρι ξηροῦ. Κατ' ἀρχὰς πηγνύται τὸ τοῦ αἵματος πλάσμα (*Coagulum sanguinis*) καὶ πλέει ἐν τῷ ὀρρῷ τοῦ αἵματος. Μετὰ τὴν πῆξιν ταύτην ἐκβάλλεται ἐκ τοῦ βουστοῦ ὁ πλακῶς τοῦ αἵματος πλάσματος. Ἀφοῦ δὲ ἐξατμηθῇ ὁ ὀρρὸς τοῦ αἵματος καὶ λάβῃ τὴν τῶν ἐκχυλισμάτων σύστασιν, προστίθεται καὶ τὸ ἀφαιρηθὲν αἱματοπλάσμα,

ἐξατμίζεται τὸ ὅλον μέχρι ξηροῦ ἐντὸς καταλήλου σκεύους καὶ οὕτως ἀπολαμβάνεται ἡ περιῆς ὁ λόγος οὐσία. Δίδεται δὲ ἀπὸ 1 — 3 3 καὶ ἑκάστην ἐν εἴδει ξηροῦ, εἴτε καθ' ἑαυτὴν, εἴτε συμμιγμένη μετὰ τινος ἀρωματικῆς οὐσίας κατὰ τὴν ἐξῆς, ὡς ἐν παραδείγματι, ἀναγραφῆν:

R. *Sanguinis bovini sicci* gr. ij.
Sacchar. Lactis gr. x,
Radic. Calami aromati. gr. iij.
M. D. i. D. N°. XX.

54. Περὶ τῆς ἐλαιορρητινῆς ἀνακαρδίνου (*Cardiol*) ὑπὸ *E. Λάνδερερ*.

Ἐν τοῖς καρποῖς τοῦ ἀνακαρδίου (*Anacardium seu Gassuvium occidentale*) ἐμπεριέχεται ἐλαιορρητινώδης τις οὐσία (τὸ ἀνακαρδίνον), ἥτις, διαλύσιμος οὖσα εἰς τὸ οἰνόπνευμα, ἐκχυλίσκεται ἐκ τῶν λειοτριβημένων καρπῶν τοῦ φυτοῦ δι' οἰνοπνεύματος, μετὰ τὴν ἐξάτμισιν τοῦ ὁποίου ὑπολείπεται. Ὄνομασθη δὲ *Cardiol* ἐκ τῶν λέξεων (*Ana*)cardi(um) καὶ *Oleum*. Ἡ ἐλαιορρητινώδης αὕτη οὐσία ἐνεργεῖ ὡς φοινικτικόν, ὡς ἐπισπαστικόν καὶ ὡς ἐσχαρωτικόν φάρμακον, διὸ καὶ ἐφαρμάσσεται ἀντὶ τῶν καθαριδίων, ὧν προτιμᾶται, ὡς ἔχον τὸ μέγα προτέρημα νὰ μὴ ἐνεργῇ, ὡς ἐκεῖναι, ἐπὶ τῶν οὐροποιητικῶν ὀργάνων. Ἡ περιῆς ὁ λόγος οὐσία, ἐπαλειφομένη ἐπὶ τοῦ δέρματος, προξενεῖ ἐν ὀλίγαις στιγμαῖς ἰσχυρὰν καύσιν, εἶτα δὲ λευκὴν κηλίδα καὶ μετὰ 6—8 ὥρας φλύκταιναν, πλήρη πυώδους βουστοῦ, μελισταμένην δὲ εἰς ἴασιν ἀνευ δυσάρεστων συνεπειῶν καὶ ἐν τῷ τρόπῳ αἱ ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς καθαριδίου φλύκταιναι, ἀλλὰ μετὰ μείζονος ὀπωσοῦν βραδύτητος.

55. Περὶ τοῦ τρόπου τῆς σκευάσεως τοῦ βάμματος τῆς ἐρυσιβώδους ζειᾶς ὑπὸ *E. Λάνδερερ*.

Ἐπειδὴ τὰ κυριώτερα ἢ τὰ ἐνεργὰ συστατικά τῆς ἐρυσιβώδους ζειᾶς εἶναι διάλυσιμα ἐν τῷ οἰνοπνεύματι, ἐτι δὲ ἡ διάλυσις αὕτη διατηρεῖται ἐπὶ πολὺ ἀναλλοίωτος, διὰ τοῦτο ἐκ πασῶν τῶν σκευασιῶν τῆς ἐρυσιβώδους ζειᾶς θεωρεῖται προτιμότερον τὸ βάμμα, σκευαζόμενον κατὰ τὴν ἀκόλουθον ἀναγραφῆν:

R. *Secalis cornui subtiliss. pulv. part.*
unam,
Spiriti Vini part. soperiam,
Aquae destillatae part. unam,
Macera et filtra. Sit coloris ruber fusca.

Τὸ βάμμα τοῦτο, ὅπερ, σκευασθὲν κατὰ τοὺς κανόνας τῆς τέχνης, δὲν μεταβάλλεται εὐκόλως, ἐμπεριέχει ἅπαντα τὰ τῆς ἐρυσιβώδους ζειᾶς ἐνεργὰ συστατικά. Ὅστε ἅπασαι αἱ διὰ τῆς ἐργοτίνης σκευασαί δύνανται νὰ ἀντικατασταθῶσι δι' αὐτοῦ, ὄντος, καθ' ἃ ἐδίδαξεν ἡ πολυχρόνιος πείρα τοῦ ἱατροῦ K. *Bertrand*, θεραπευτικῶς ἀνυσιμωτέρου πασῶν τῶν λοιπῶν σκευασῶν καὶ δυναμένου νὰ ληφθῇ μετὰ μεγίστης εὐκολίας *in plena et refracta dosi*, κατὰ τὴν ἐκάστοτε ἐνδειξιν.

56. Περὶ τῆς θεραπευτικῆς χρήσεως φορμίου τοῦ κρατεροῦ (*Phormium tenax*) ἀντὶ τῆς ἀντι-συφιλιδικῆς σμίλακος (σαλαπαρίλλης) ὑπὸ *E. Λάνδερερ*.

Ἐν τῶν ὠφελιμωτέρων φυτῶν, ἅτινα φύονται ἐν τῇ Νέᾳ-Ὀλλανδία, εἶναι καὶ τὸ κρατερόν λεγόμενον φόρμιον. Αἱ ἴνες τοῦ φυτοῦ τούτου (αἵτινες ἀπολαμβάνονται διὰ τῆς ἐν ὕδατι διασφύσεως τοῦ φυτοῦ) εἰσὶ λίαν κραταίαι καὶ διὰ τοῦτο ἐφαρμόζονται πρὸς κατασκευὴν ὑφασμάτων, σχοινίων κ.τ.τ. Ἐκλήθη δὲ τὸ φυτὸν φόρμιον μὲν ἀπὸ τῶν ἐκ τῶν ἰνῶν αὐτοῦ πλεκομένων φορμῶν, ἐπωνομάσθη δὲ ἰεπασα διὰ τὴν κραταιότητα τῶν ἰνῶν του. Αἱ ρίζαι τοῦ φυτοῦ τούτου ἐφαρμόζονται θεραπευτικῶς ἐν τῇ Νέᾳ-Ὀλλανδία ἀντὶ τῆς ἀντισυφιλικῆς σμίλακος. Τινὲς μάλιστα τῶν Ἀμερικανῶν ἱατρῶν θεωροῦσι τὰς ρίζας ταύτας πολλῶ ἱαματικωτέρας τῆς ἀντισυφιλικῆς σμίλακος.

57. Περὶ αἰσχουομένης τῆς τραχυφύλλου (*Aeschynomene aspera*) ὑπὸ *E. Λάνδερερ*.

Ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς Ἰνδίας φύεται περιεργόν τι φυτὸν, οὗ ὁ βολβορρίζος κωλὸς ἀποτελεῖται κατὰ μέγα μέρος ἐξ ἐντεριώνης. Ἡ ἀραιὰ αὕτη οὐσία κόπτεται εἰς ἐπιμήκη τμήματα, ἅτινα, συμπιεζόμενα καὶ χρωματιζόμενα, σχηματίζουν φύλλα ἐμπερέστατα πρὸς τὸ ὑφασμα, ὅπερ κοινῶς ὀνομάζεται καθυρῆς, ἢ βελούδον.

Τὰ φύλλα τοῦ περιέργου τούτου φυτοῦ ἔχουσι τὴν ιδιότητα τοῦ συστέλλεσθαι ἅμα τις ψαύση αὐτῶν, διὰ τοῦτον δὲ τὸν λόγον καὶ ὀνομάσθη τὸ φυτὸν αἰσχουομένη, οἶονε ἀπὸ τοῦ αἰσχους, ὑπὸ τοῦ ὁποίου δῆθεν συστέλλεται προψαυόμενον.

Τὰ κυανοπράσινα φύλλα τοῦ φυτοῦ τούτου ἀποβράζονται ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς Ἰνδίας, τὸ δὲ ἐντεῦθεν ἀπολαμβάνομενον ἀφέψημα εἶναι λίαν διουρητικὸν καὶ, κατὰ τὰς παρατηρήσεις τῶν ἐγχωρίων ἱατρῶν, ἐν τῶν ἀνυσιμωτέρων φαρμάκων κατὰ τοῦ ἀσκίτου καὶ ἄλλων ὑδερικῶν παθήσεων.

58. Περὶ νέας τινὸς μεθόδου πρὸς διατήρησιν τῆς ἐρυσιβώδους ζειᾶς ὑπὸ *E. Λάνδερερ*.

Ἐπειδὴ, ὡς γνωστὸν, ἡ ἐρυσιβώδης ζειὰ ὑπόκειται εἰς ταχεῖαν φθορὰν, γινομένη σκωληκώδης, ἢ εὐρωτιώσα, ὡς ὑγροσκοπικὴ, καὶ οὕτω καθίσταμένη ἀνεπιτηδεῖα πρὸς ἱατρικὴν χρῆσιν, διὰ τοῦτο ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἐζητεῖτο τὸ μέσον, δι' οὗ ἡ περι τῆς ὁ λόγος φαρμακευτικὴ οὐσία νὰ διατηρηθῆται ἀναλλοίωτος. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἐπρόταθη ἀρτίως ὁ ἀκόλουθος τρόπος. Συνήθως λεπτὴ ἄμμος διασφύεται, ὅπως ἀποληφθῇ τὸ λεπτότατον αὐτῆς μέρος, ὅπερ ἀκολούθως πλύνεται δι' ὕδατος καὶ οὕτως ἀποχωρίζονται τὰ μετ' αὐτοῦ προσμεμιγμένα ἀργιλώδη μόρια.

Τὴν ὑπολειπομένην ἄμμον κατεργαζόμεθα ἀκολούθως, πρὸς διάλυσιν τῶν τιτανωδῶν ἀλάτων, δι' ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος, εἶτα δὲ ἐκπλυθεῖσαν καὶ ξηρανθεῖσαν, φυλάττομεν πρὸς τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος σκοπὸν.

Πρὸς διατήρησιν δὲ τῆς ἐρυσιβώδους ζειᾶς ἐντίθενται ἐν φιάλῃ ἐναλλάξ σρώματα αὐτῆς καὶ τῆς ἂν εἴρηται τρόπον παρασκευασθείσης ἄμμου μέχρις οὗ ἡ φιάλη πληρωθῇ ἐντελῶς. Πληρωθεῖσα δὲ, πωμαίζεται στεγανῶς, ἀποφρασσόμενη καὶ διὰ καταλλήλου τινὸς ῥητινώδους μίγματος. Τέλος περιελεῖται διὰ μέλανος χάρτου.

Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον διατηρεῖται ἐπὶ πολλὰ ἔτη πάντη ἀναλλοίωτον τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος φάρμακον.

Προσέτι ἐάν ἐκ τῆς συνήθους ἀγοραίας ἐρυσιβώδους ζειᾶς ἐκλεχθῶσι τὰ ἀδιάφθορα καὶ μὴ σκωληκώδη σπέρματα καὶ, ἀφοῦ καθαρισθῶσιν ἀπὸ πάσης ἐπ' αὐτῶν ἐπικεκαλλημένης κόνεως, ἀποξηρανθῶσι διὰ θερμότητος 50 — 60° καὶ εἶτα ἐντεθῶσιν εἰς μικρὰς, μηδὲλιως ὑγρὰς καὶ στεγανῶς πεπωμασμένας φιάλας, δύνανται νὰ διατηρηθῶσιν ἐπὶ πολλοὺς μῆνας ἀναλλοίωτα.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Διορισμὸς ἱατροῦ τῆς *A. M.* τοῦ Βασιλέως.

Ἄσμενοι ἀναγγέλλομεν, ὅτι ἡ *A. M.* ὁ βασιλεὺς, τιμῶν τὴν ἀληθῆ παιδείαν, μετεκαλέσατο ἐκ Κερκύρας ὡς ἱατρὸν Αὐτοῦ τῶν ἕνεκα τῶν σπουδαίων αὐτοῦ ἱατρικῶν συγγραμμάτων, τῆς εὐδοκίμου μετελεύσεως τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς σοφῆς διδασκαλίας γνωριμώτατον ὁμογενῆ ἱατρὸν Κύριον *X. Τυπάλλον Πρετενδέρην*, τῶς καθηγητὴν τῆς Ἰατρικῆς ἐν τῇ ἰονίῳ ἀκαδημίᾳ. Τοῦ διασφύμου τούτου συναδέλφου ἐκτιμῶν τὴν εὐρείαν ἱατρικὴν μάθησιν καὶ τὸ ὑπουργεῖον τῆς δημοσίας ἐκπαίδευσσεως, εἶχεν ἤδη πρότερον προσκαλέσει αὐτὸν ὡς καθηγητὴν ἐν τῇ ἱατρικῇ Σχολῇ τοῦ ἡμετέρου πανεπιστημίου. Ὁ διπλοῦς οὗτος διορισμὸς, γενόμενος, οὕτως εἶπεῖν, εἰσηγήσει τῆς κοινῆς γνώμης, ἔτυχε τῆς ἐπιδοκμασίας τῶν πάντων. Καὶ τῶ ὄντι ἡ μὲν ἐπιμέλεια τῆς τοσοῦτον πολυτίμου εἰς τὸ ἔθνος υγείας τοῦ βασιλέως ἀνατίθεται οὕτως εἰς ἱατρὸν ἐν τοῖς μάλιστα εὐδόκιμον, ἡ δὲ ἱατρικὴ Σχολὴ τοῦ ἡμετέρου πανεπιστημίου, εἰς ἡν, κατὰ κακὴν μοῖραν, εἰσεχώρησεν ἡ ἀγυρτεία καὶ ἡ παχυλωτέρα ἀμάθεια, προσεκλήσατο οὕτως ἐν τῷ Κυρίῳ Πρετενδέρη σοφὸν μύσην καὶ ζηλωτικώτατον ἐργάτην τῆς Ἐπιστήμης, ἡ δὲ πρωτεύουσα ἱατρὸν λίαν πεπειραμένον καὶ ἐν τοῖς μάλιστα φιλόανθρωπον. Ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν τὰ πάντα παρ' ἡμῶν χρίζουσιν ἀναδιοργανώσεως, εἶπετο καὶ ἄλλως νὰ ἐμποιηθῆ εἰς τὸ κοινὸν τὴν ἀρίστην ἐντύπωσιν ἢ εἰδῶσις, ὅτι εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἱατροῦ τῆς *A. M.* ἐκλήθη ἀνὴρ, ὅστις καὶ ὡς πεφωτισμένος ἐπι σύμβουλος δύναται ἐπιστήμως νὰ συντελέσῃ πρὸς τὴν σκοπούμενην ἀναδιοργάνωσιν τοῦ παρ' ἡμῶν ἀξιοθρηνητῶς ἡμελημένου κλάδου τῆς δημοσίας υγείας καὶ ἀναμόρφωσιν τῆς ἐν Ἑλλάδι τοσοῦτον παρεωραμένης διδασκαλίας τῶν ἱατρικῶν ἐπιστημῶν.

[50.] Περὶ διαδόσεως τῆς συφιλικῆς διὰ τοῦ δαμαλειαμοῦ (*Vaccinationis*).

[Συνέχεια.]

Τὰ κυριώτερα τῶν ἐπιχειρημάτων, ἅτινα οἱ πολέμοι τῆς περὶ δαμαλειαμοῦ διδασκαλίας ἀντέταττον πρὸς τοὺς ὑπερασπιστὰς αὐτῆς, ἦσαν, ὅτι ὁ δαμαλειασμὸς οὐδαμῶς προφυλάττει ἀπὸ τοῦ

ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ (τῆς, ἰτλβέρβης, *Vajolitis*) καὶ ὅτι μάλιστα, ὅταν ἡ πρὸς τὸν δαμαλειασμὸν ὕλη ληφθῇ ἀπὸ ἀτόμου, ἔχοντος τὴν συφιλιδικὴν δυσκρασίαν, μεταδίδεται αὕτη εἰς τὸν δαμαλειαζόμενον διὰ τῆς ὕλης ἐκείνης. Καὶ περὶ μὲν τοῦ πρώτου ἐπιχειρήματος περιττὸς ἀποβαίνει πλέον πᾶς λόγος, καθότι οὐδεὶς σήμερον ὑπάρχει ὁ ἀμφισβητῶν, ὅτι ὁ δαμαλειασμὸς εἶναι εὐεργετικωτάτη διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἐξεύρεσις, ἄτε προφυλάττων ἐν ταῖς πλείσταῖς τῶν περιπτώσεων ἀπὸ τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ. Περὶ τοῦ δευτέρου ὅμως (ὅτι δηλαδὴ διὰ τοῦ δαμαλειαμοῦ μεταδίδεται ἡ μεθυστερα συφιλις, ὅταν ἡ πρὸς αὐτὸν ὕλη ληφθῇ ἀπὸ ἀτόμου, ἔχοντος τὴν καθολικὴν συφιλιδα), ἐξακολουθεῖ ἔτι καὶ σήμερον ἀκμαία ἡ μεταξὺ τῶν ἱατρῶν ἀμφισβήτησις. Τὸ ζήτημα εἶναι, βεβαίως, λίαν σπουδαῖον καὶ ἀξιὸν κατὰ πάντα λόγον νὰ ἀπασχολήσῃ τὴν ἐρευνητικὴν δρᾶσιν τοῦ ἱατροῦ. Τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου διὰ τὸ μέγα ἰενήρειον δόγμα ἐάν ἀπεδεικνύετο ἀληθές, ὅτι ὁ δαμαλειασμὸς, ἀπαλλάττει μὲν ἀπ' ἐνὸς τὸν ἀνθρώπον τοῦ κινδύνου νὰ προσβληθῇ ὑπὸ τινος φονικοῦ νοσήματος (τῆς ὀλοφυκτιδώσεως), ἐμβάλλει δὲ αὐτὸν, ἀπ' ἑτέρου, εἰς τὸν κίνδυνον νὰ μεταλάβῃ ἑτέραν οὐχ ἥττον ἀναιρετικὴν πάθησιν (τὴν καθολικὴν συφιλιδα), — ἐάν, λέγομεν, τοῦτο ἀπεδεικνύετο ἀληθές, τότε ὁ δαμαλειασμὸς ἤθελε γενικῶς ἐγκαταλειφθῆ καὶ περιέλθει εἰς παντελῆ ἀχρησίαν ἐν πολλῶ βραχυτέρῳ χρόνῳ, ἢ ὅσου ἐδέθησεν ὅπως διαδοθῆ καθ' ἅπασαν τὴν ὑφήλιον.

Ἐξετάσωμεν ἤδη ἂν καὶ καθ' ὅπως εἶναι βέβαιος ἡ μομφὴ αὕτη. Θέλομεν δὲ ἀκολουθήσει κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος τούτου τὴν ἀκριβεστέραν ἐκ τῶν νεωτέρων περὶ αὐτοῦ συγγραμμάτων, τὴν τοῦ ἱατροῦ *K. Bohn*, δημοσιευθεῖσαν πρὸ ἀλίγων μηνῶν.

Πρῶτος ὁ *Moseley* προσῆψεν εἰς τὸν δαμαλειασμὸν τὴν περὶ τῆς ὁ λόγος μομφὴν, δημοσίευσας, τῶ 1807, περιπτώσεις τινὰς, κατὰ τὰς ὁποίας μετῆνεχθη, ὡς ἐνόμιζεν, ἡ μεθυστερα συφιλις εἰς υγιεῖς ἀνθρώπους, ἐμβολισθέντας διὰ δαμαλειαστικῆς ὕλης, εἰλημένης ἀπὸ ἀτόμων, ἔχόντων τὴν συφιλιδικὴν δυσκρασίαν. Ὑποβλήθεισων ὅμως εἰς αὐστηρὰν κριτικὴν βάσανον τῶν περιπτώσεων τούτων, ἀπεδείχθη πάντη ἀβέβαιον τὸ ὅτι ἡ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων μετὰ τὸν δαμαλειασμὸν ἀναπτύχθει-

σα καθολική συφιλίς μετεδόθη διά τῆς δαμαλειαστικής ὕλης, δὲν ἦτο δὲ συνέπεια προγενεστέρως ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐκείνοις ἀρχικῆς συφιλίδος.

Τῷ 1814 καθυπέβαλεν ὁ Ἰταλὸς ἰατρός Κ. *Montegia* τῇ ἐν Μεδιολάνοις Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν ὑπόμνημα, ἐν ᾧ κατεγγίνετο νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι ἐὰν δαμαλειασθῶμεν ἄνθρωπον, ἔχοντα τὴν συφιλιδικὴν δυσκράσιαν, ἐπίσταται εὐθὺς μετὰ τὸν δαμαλειασμὸν ὀλοφυκτικὴς ἐμπεριέχουσα ἀμφοτέρως τοὺς παθολογικοὺς ἰοὺς, τόν τε δαμαλειακόν, δηλονότι, καὶ τὸν συφιλιδικόν, — καὶ ὅτι ἐὰν διὰ τῆς ἐν τῇ ὀλοφυκτικῇ ἐκείνῃ ὕλης δαμαλειασθῶμεν ἄνθρωπον, τῶς μὴ σχόντα συφιλιδικὴν τινα πάθεισιν, μεταδίδεται εἰς αὐτὸν μετὰ τοῦ δαμαλειακοῦ στοιχείου καὶ τὸ συφιλιδικόν. Ὡστε ὁ *Montegia* ἐδόξαζεν, ὅτι ἐν τῇ ὕλῃ τῆς ἐκ τοῦ δαμαλειασμοῦ ὀλοφυκτικῆς ἐμπεριέχονται ἀμφοτέρωσι οἱ νοσογόνοι ἰοί, ὅ τε δαμαλειακὸς καὶ ὁ ἀφροδισίος. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ὑπόμνημα ἐκεῖνο τοῦ *Montegia* ἔμεινεν ἀνεκδοτόν, διὰ τοῦτο δὲν δυνάμεθα νὰ ἐκτιμήσωμεν κριτικῶς τὴν ἐπιστημονικὴν ἀξίαν τῶν ἐν αὐτῷ ἀναφερομένων πραγματικῶν δεδομένων. Μετὰ τὸν *Montegia* ἐδημοσίευσεν ὁ, ἐπίσης Ἰταλός, ἰατρός *Matteolini* περίπτωσιν τινα, καθ' ἣν ὁ δαμαλειασμὸς ἐπήνεγκε τὴν καθολικὴν συφιλίδα ὅτε, λέγει, ἐγένετο ἐν Οὐδίνῃ ὁ καθολικὸς δαμαλειασμὸς τῷ 1814, ἐξερράγη ἐπιδημικῶς ἡ συφιλίς μεταξὺ τῶν τεσσαράκοντα ἀνθρώπων, οἵτινες εἶχον δαμαλειασθῆ τότε. Ὁμοίαν τινα περίπτωσιν (ἐπιδημικῆς διαδόσεως τῆς συφιλίδος διὰ τοῦ δαμαλειασμοῦ) παρατήρησε τῷ 1824 καὶ τρίτος Ἰταλὸς ἰατρός, ὁ *Cerioni*, ἐν Κρεμόνῃ. Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν παρατήρησεν, ὅτι διὰ τοῦ δαμαλειασμοῦ εἶχον μολυνθῆ συφιλιδικῶς τεσσαράκοντα βρέφη μετὰ τῶν μητέρων ἢ τῶν θηλαζουσῶν αὐτὰ γυναικῶν (ἐξ αὐτῶν ἀπέθανον δεκαεννέα βρέφη καὶ μία γυνή, παθοῦσα ἐκτρωσιν), ἀκολούθως δὲ παρατήρησεν, ὅτι μετεδόθη διὰ τοῦ δαμαλειασμοῦ τὸ συφιλιδικόν μόλυσμα εἰς 64 άτομα, ἐκ τῶν ὁποίων 54 μὲν εἶχον ἰαθῆ, 10 δὲ (8 βρέφη καὶ 2 γυναῖκες) εἶχον τελευτήσει.

Τῷ 1831 προσετράπη καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἡ προσοχὴ τῶν ἰατρῶν ἐπὶ τὸ σπουδαιότατον τοῦτο ζήτημα. Ὁ πρῶτος δὲ τῶν καταγενομένων περὶ τὴν ἐξερεύνησιν αὐτοῦ Γάλλων ἰατρῶν ἦν ὁ Κ. *Ridant*, καθυποβαλὼν τὸ πρᾶγμα εἰς πειραματικὸν ἔλεγχον, ἐξ οὗ ἀπεδείχθη, ὅτι διὰ τῆς ἀπὸ ἀνθρώπου, ἔχοντος τὴν καθολικὴν συφιλίδα, εἰλημμένης δαμαλειαστικῆς ὕλης μεταδίδεται εἰς τὸν δι' αὐτῆς ἐμβολισθέντα τὸ δαμαλειακόν ἐξάνθημα (ἡ δαμαλειακὴ ὀλοφυκτικὴ), οὐχὶ δὲ καὶ ἡ

συφιλίς. Τὴν δοξασίαν ταύτην ἀπεδέξατο, ἐπὶ ἐπίσει ἰδίαις πειραματικαῖς ἐρεῦναις, καὶ ἡ ἐν Παρισίοις Ἀκαδημία τῆς Ἰατρικῆς. Ἀλλὰ τῷ 1844 ἐδημοσίευσεν ὁ Κ. *Pillou* δύο περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐφάνη καθολικὴ συφιλίς ἐπὶ δύο παιδῶν (τοῦ μὲν 14 μηνῶν, τοῦ δὲ 13) κατὰ τὴν ἕκτην ἡμέραν μετὰ τὸν δαμαλειασμὸν. Ἐκ τῶν παιδῶν δὲ τούτων ὁ εἰς καὶ ἐτελεύτησε. Ἐπίσης, ἐδημοσίευσεν, τῷ 1848, ὁ Κ. *Ceccaldi* τρεῖς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ καθολικὴ συφιλίς μετεδόθη διὰ τοῦ δαμαλειασμοῦ εἰς τρεῖς παῖδας. Καὶ ἕτερος δὲ Γάλλος ἰατρός, ὁ Κ. *Viani*, ἐδημοσίευσεν, τῷ 1849, περίπτωσιν τινα, καθ' ἣν ἡ καθολικὴ συφιλίς μετεδόθη διὰ τοῦ ἀναδαμαλειασμοῦ ἀπὸ παιδίου τινὸς εἰς τε τὸν θεῖον καὶ τὴν θεῖαν αὐτοῦ.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐδημοσιεύθη ἐν Γερμανίᾳ (Πρωσσίᾳ) ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ Κ. *Wegeler*, ὅτι δαμαλειασάντος χειρουργοῦ τινος εἰκοσιεὶς ἄτομα διὰ δαμαλειακῆς λύμφης, εἰλημμένης ἀπὸ παιδίου κατὰ τὸ φαινόμενον ὑγιῶς, ἀνεπτύχθησαν (μεθ' ἡμέρας 20—30) ἐπὶ τῶν δεκαεννέα ἐξ αὐτῶν συφιλιδικὰ ἔλκη κατὰ τὸ χωρίον, καθ' ἃ εἶχε γένῃ ὁ ἐμβολισμὸς. Καὶ ἐπὶ τοῦ παιδίου δὲ, ἀφ' οὗ εἶχε ληφθῆ ἡ λύμφη, ἀνεφάνη μικρὸν μετὰ ταῦτα συφιλιδικὴ ἐρυσιανθὴς ἐξάνθησις (*Roseola*). Τὸ παιδίον τοῦτο ἐτελεύτησε μετὰ δέκα ἡμέρας ὑδροκεφαλικόν. Ὁ τὸν δαμαλειασμὸν ἐκείνον ἐκτελέσας χειρουργὸς κατεδικάσθη εἰς δύο μηνῶν φυλάκισιν καὶ εἰς χρηματικὴν πρόστιμον.

Τῷ 1852 προσέτρεψεν αὖθις τὴν προσοχὴν τῶν ἰατρῶν ἐπὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζήτημα τὸ ἀκόλουθον γεγονός.

Κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1852 ἐδαμαλειασεν, ἐν τῇ ἄνω Φραγκωνίᾳ, ὁ ἰατρός Κ. *Hübner* δεκατρία παιδία τῶς ὑγιῆ καὶ ἐξ ὑγιῶν γονέων, λαθῶν τὴν πρὸς τὸν δαμαλειασμὸν ὕλην ἐκ τριμήνου τινὸς νόθου βρέφους. Αἱ περὶ τῆς καταστάσεως τῆς υἱείας τοῦ βρέφους τούτου εἰδήσεις εἰσὶν ἀντιφατικαὶ πρὸς ἀλλήλας καὶ διὰ τοῦτο ἤκιστα ἀσφαλεῖς. Γενομένης δὲ καταμηνύσεως ὑπὸ τῶν γονέων τῶν δαμαλειασθέντων παιδίων κατὰ τοῦ δαμαλειασάντος ἰατροῦ ὡς μετενεγκόντος εἰς αὐτὰ τὴν συφιλίδα διὰ τῆς ὕλης, δι' ἣς εἶχεν ἐμβολισαί αὐτὰ, ἀπεστάλη ὑπὸ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, κατὰ ψεύρου ἄριον τοῦ 1853, ἕτερος ἰατρός ὅπως παρατηρήσῃ τὰ δαμαλειασθέντα ἐκεῖνα παιδία καὶ ἀνενεγκῇ ἂν ἦν ἀληθὴς ἡ τῷ ἐμβολισαντι αὐτὰ ἰατρῷ προσφθεῖσα κατηγορία.

[Ἔπεται ἡ συνέχεια.]